

FINANSMINISTERIET

Budgetoversigt 2

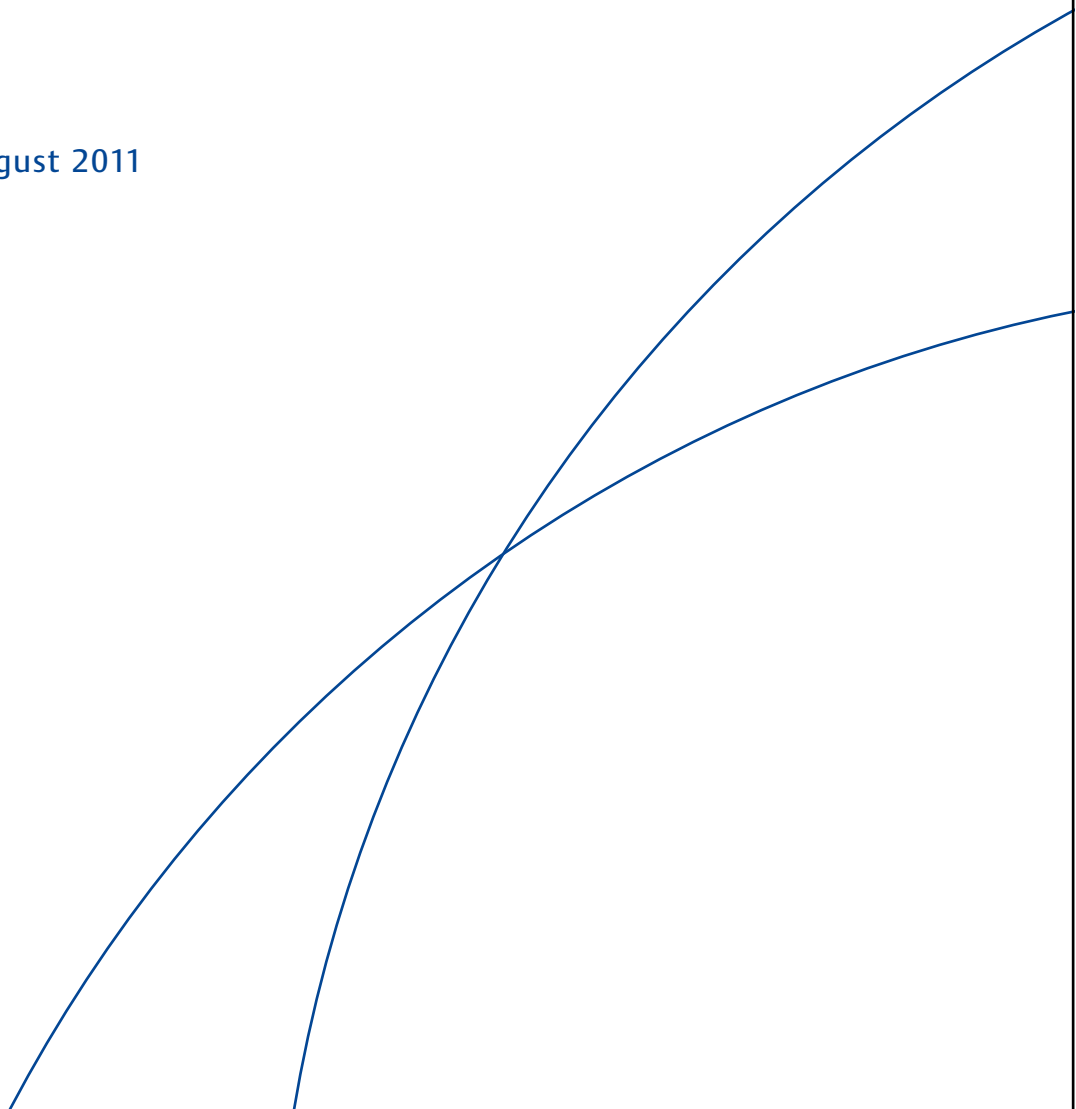
August 2011

Budgetoversigt 2

August 2011

Budgetoversigt 2
August 2011

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen.

Publikationen kan bestilles eller afhentes hos:

Rosendahls – Schultz Distribution
Herstedvang 10,
2620 Albertslund
T 43 22 73 00
F 43 63 19 69
E Distribution@rosendahls-schultzgrafisk.dk
www.rosendahls-schultzgrafisk.dk

Henvendelse om publikationen

kan i øvrigt ske til:
Finansministeriet
Udgiftspolitisk center
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
T 33 92 33 33

Omslag: BGRAPHIC
Foto: Fotograf Mads Flummer
Tryk: Rosendahls-Schultz Grafisk
Oplag: 2.500
Pris: 100 kr. inkl. moms
ISBN: 978-87-7856-991-2

Elektronik Publikation:
ISBN: 978-87-7856-992-9

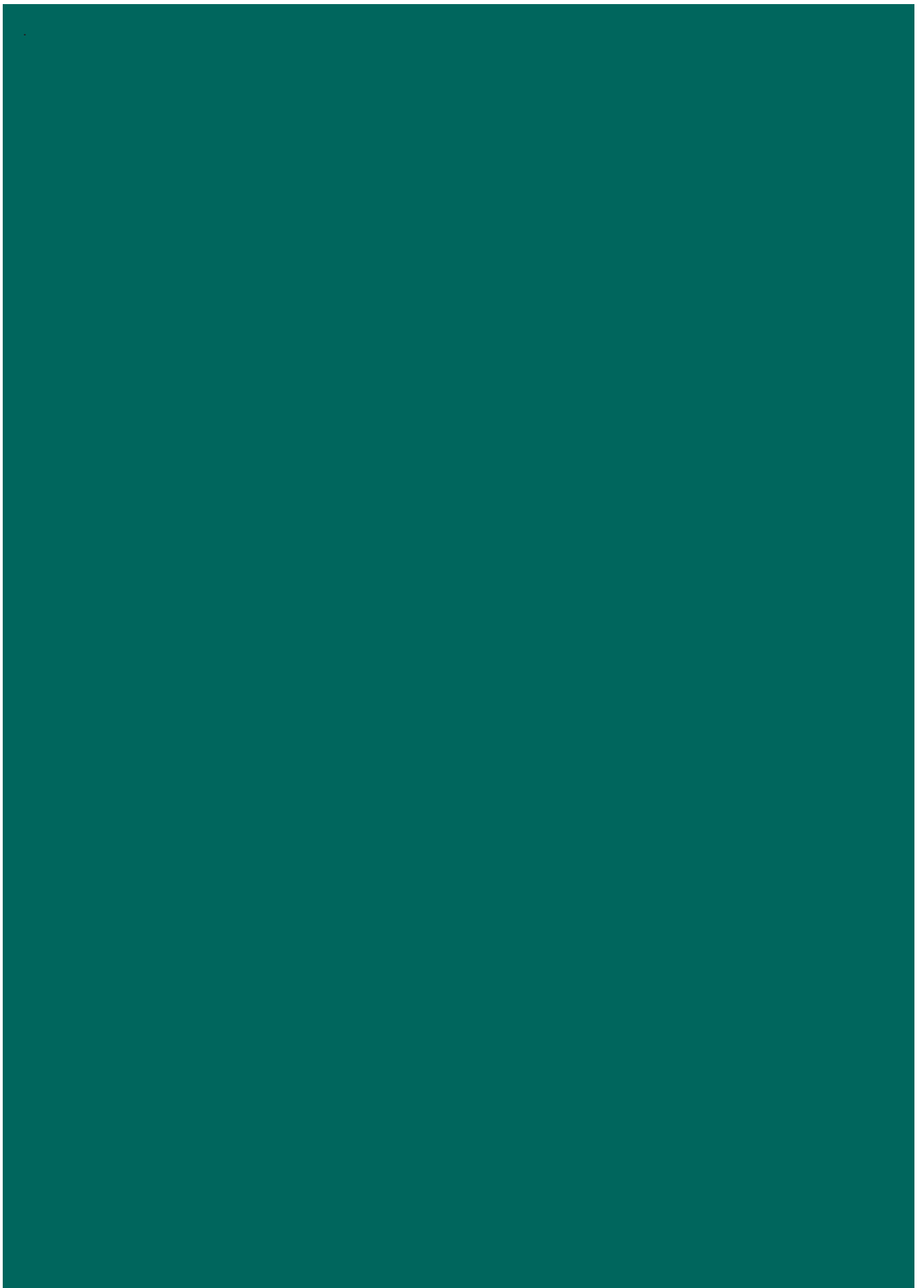
Publikationen kan hentes på
Finansministeriets hjemmeside:
www.fm.dk

Trykt af Schultz Grafisk, som har licens til brug af svanemærket,
er ISO 14001 miljøcertificeret og ISO 9002 kvalitetscertificeret.

Indhold

1. Indledning	5
2. Særlige emner på FFL12	15
2.1 Reformpakke 2020	16
2.2 Forskning	21
2.3 Aftaler om den kommunale og regionale økonomi for 2012	23
2.4 Fællesoffentlig digitaliseringsstrategi	26
2.5 Satspuljen	27
2.6 Kvalitetsfonden	28
2.7 Øget optag på uddannelserne	30
2.8 Folkeskoleudspil	32
2.9 Andre initiativer	32
Appendiks 2.1 Aftaler om senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet og to streger under facit	37
3. Statens finanser	43
3.1 Oversigt over statens finanser	44
3.2 Statens udgifter	46
3.3 Statens indtægter	51
3.4 Statens finansieringsbehov og gæld	55
4. Offentlige finanser og finanspolitikken	63
4.1 Offentlige finanser	64
4.2 Offentligt forbrug, beskæftigelse og investeringer	72
4.3 Finanspolitikens aktivitetsevirkning	80
4.4 Strukturel saldo	82
5. English summary	87
5.1 General government finances	87
5.2 Fiscal stance	91
5.3 Structural budget balance	93
5.4 Central government finances	95
5.5 Central government financing requirement and debt	97
Bilag 1 Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2012	105
Bilag 2 Offentlige finanser, 2010-2012	117

1. Indledning

Usikkerheden omkring den internationale økonomiske udvikling er igen blusset op henover sommeren. Det har især været knyttet til et fald i vækstforventningerne i kombination med statsgældskrisen, som efterhånden også omfatter større lande i euroområdet og i USA. Usikkerheden har ført til fornyet uro på de finansielle markeder med store aktiekursfald særligt i august. Det er regeringens vurdering, at risikoen for et mere alvorligt tilbageslag er tiltaget i forhold til tidligere.

Vækstudsigterne for Danmark er i dette lys nedjusteret i forhold til majvurderingen. Det skyldes især en lavere vækst i privatforbruget end forventet i år og en nedgang i de internationale vækstudsigter. Den forventede vækst i BNP er nedjusteret til 1,3 pct. i 2011, mod 1,9 pct. i majredegørelsen, mens der næste år ventes en stigning på omkring 1¼ pct. Det er en meget moderat fremgang i den nuværende fase i konjunkturforløbet, jf. *Økonomisk Redegørelse*, august 2011.

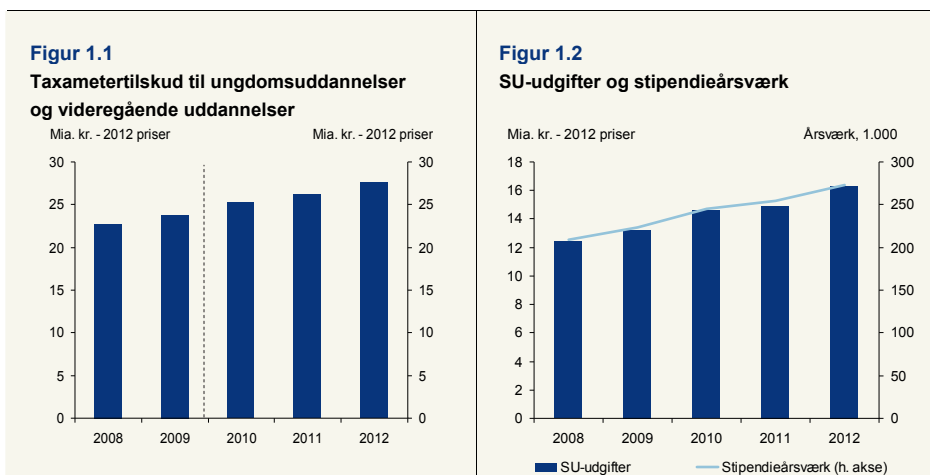
Derfor fremlægger regeringen sammen med finanslovsforslaget for 2012 en fuldt finansieret pakke, *Holdbar vækst*, der har til formål at sætte ekstra skub i økonomien i den nærmeste fremtid. *Holdbar vækst* skal få mere gang i boligmarkedet og det private forbrug. Og der skal sættes skub i de private erhvervsinvesteringer og boliginvesteringerne. Samtidig betyder *Holdbar vækst*, at der fremrykkes offentlige investeringer, og indsatsen for at få flere unge og ufaglærte i job og uddannelse øges. *Holdbar vækst* er ikke indbudgetteret på finanslovsforslaget for 2012.

Finanslovsforslaget for 2012 afspejler i vidt omfang *Aftaler om reformpakken 2020*, som regeringen indgik med en række af Folketingets partier i maj 2011.

Aftale om senere tilbagetrækning og *To Streger under facit* fra maj 2011 skaber balance mellem indtægter og udgifter i 2020 og har samtidig skabt plads til et løft i det offentlige forbrug på 4 mia. kr. om året 2014-2020.

Forslaget til finanslov for 2012 afspejler herudover, at der indenfor rammerne af Genopretningssaftalen og *Aftaler om reformpakken 2020* er skabt plads til at prioritere merudgifter til blandt andet øget aktivitet på de kompetencegivende uddannelser.

Afløst af det rekordstore optag på de kompetencegivende uddannelser er der budgetteret med en stigning på 1½ mia. kr. fra 2011 til 2012 i de samlede bevillinger til taxametertilskud til ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser, jf. *figur 1.1*. Tilsvarende er der budgetteret med en stigning i udgifterne til SU på knap 1½ mia. kr. i 2012, jf. *figur 1.2.*, idet der skønnes en stigning i antal stipendieårsværk på ca. 20.000 fra finansloven for 2011 til finanslovsforslaget for 2012.

Anm: Tal for taxametertilskud til ungdomsuddannelser før og efter 2010 er ikke fuldt ud sammenlignelige som følge af indførelsen af bygningstaxameter for almengymnasiale uddannelser, SOSU-uddannelser og sygeplejerske- og radiografuddannelsen. I 2012 er der i taxametertilskud medregnet en reserve på 0,4 mia. kr. til yderligere meroptag.

Kilde: Finansloven for 2011, finanslovsforslaget for 2012 samt statsregnskaber.

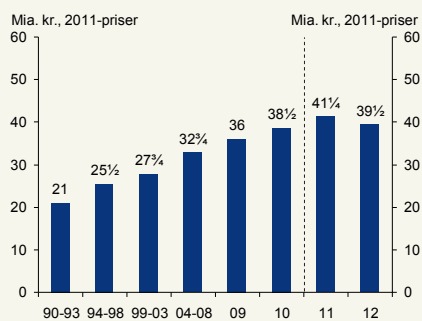
Væksten i udgifterne på de kompetencegivende uddannelser afspejler, at optaget på uddannelserne har været stigende gennem en årrække. Det historisk høje optag skal ses i lyset af, at der er taget væsentlige initiativer til at nå regeringens ambitiøse mål på uddannelsesområdet om, at mindst 95 pct. af alle unge skal gennemføre mindst en ungdomsuddannelse og mindst 50 pct. en videregående uddannelse i 2015. Dertil kommer betydningen af de seneste års udvikling på arbejdsmarkedet.

Finanslovsforslaget for 2012 omfatter desuden en række andre prioriteringer, herunder aftalen om regionernes økonomi i 2012 om et løft på sundhedsområdet på 1½ mia. kr., satspuljen på 1 mia. kr. i 2012 til initiativer for svage og udsatte grupper m.fl. samt en ny fællesoffentlig digitaliseringsstrategi, der skal medvirke til at forny den offentlige sektor og gøre den mere effektiv, *jf. kapitel 2*.

Dertil kommer en budgetteret stigning på 4¾ mia. kr. i 2012 i anlægsbudgettet på Transportministeriets område på finanslovsforslaget for 2012. Den budgetterede stigning i de statslige investeringer på finanslovsforslaget for 2012 medvirker til et fortsat meget højt niveau for de offentlige investeringer i 2012, *jf. figur 1.3*.

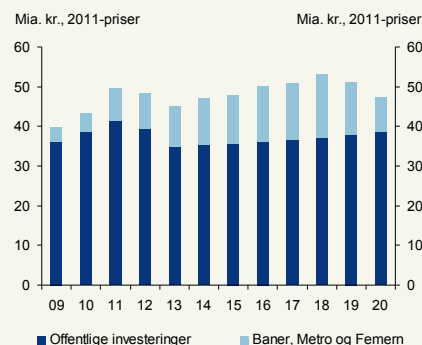

Figur 1.3
Offentlige investeringer i pct. af BNP,
1990-2012

Kilde: Danmarks Statistik og egne skøn.

Figur 1.4
Offentlige investeringer og investeringer
i baner, Metro og Femern, 2009-2020

Kilde: Danmarks Statistik og egne skøn.

I 2009 og 2010 er der fremrykket og igangsat offentlige investeringer for at understøtte vækst og beskæftigelse, og der er planlagt yderligere vækst i investeringerne i 2011.

Frem mod 2020 er der samtidig truffet beslutning om betydelige offentlige investeringer i laboratorier, sygehuse, daginstitutioner, skoler og veje samt investeringer i baner, metro og Femern-forbindelsen. Offentlige investeringer i nationalregnskabet inkluderer ikke investeringer i regi af offentlige virksomheder og selskaber, heriblandt Banedanmark, Metroselskabet I/S, og Femern A/S. Disse investeringer er i gang, hvilket yderligere vil understøtte aktiviteten i de kommende år, jf. figur 1.4. De offentlige investeringer samt investeringerne i baner, Metro og Femern skønnes at stige med 15 pct. i 2011.

Offentlige nøgletal i 2010 og 2011

Med finanslovsforslaget for 2012 budgetteres der med et underskud på statens finanser, den såkaldte DAU-saldo, på 79¼ mia. kr., *jf. tabel 1.1 og kapitel 3.*

Tabel 1.1
Offentlige nøgletal for 2011 og 2012

	2011		2012	
	Maj	August	Maj	August
DAU-saldo (mia. kr.)	-46,3	-43,5	-	-79,8
DAU-saldo (pct. af BNP)	-2,6	-2,4	-	-4,3
DAU-saldo ekskl. engangsforhold (mia. kr.)	-63,6	-67,9	-	-47,4
DAU-saldo ekskl. engangsforhold (pct. af BNP)	-3,5	-3,8	-	-2,6
Statens nettokassesaldo (mia. kr.)	-45,0	-38,0	-	-76,2
Offentlig saldo ¹⁾ (mia. kr.)	-74,3	-68,2	-80,0	-84,5
Offentlig saldo ¹⁾ (pct. af BNP)	-4,1	-3,8	-4,3	-4,6
Strukturel budgetsaldo ²⁾ (pct. af BNP)	-1,1	-1,0	-1,0	-0,9
Realvækst i det offentlige forbrug (pct.)	-0,3	0,1	0,5	0,4
Realvækst i de offentlige investeringer (pct.)	7,0	7,3	-7,0	-4,7
Finanseffekt inkl. efterlønsudbetalinger (pct. af BNP)	-0,4	-0,3	0,0	0,0
Samlet aktivitetsevirkning af finanspolitik ³⁾	0,1	0,2	-0,1	-0,1
Samlet aktivitetsevirkning af den økonomiske politik mv. ⁴⁾	1,3	1,4	-0,5	-0,1

- 1) Stat, regioner, kommuner og sociale kasser og fonde (A-kasser og Lønmodtagernes Garantifond).
- 2) Den strukturelle saldo tager højde for konjunkturernes påvirkning af de offentlige finanser samt særlige forhold, der primært er afledt af udviklingen på de finansielle markeder.
- 3) I 2011 er medregnet 1. års virkningen af tiltag i 2011, 2. års virkningen af tiltag i 2010 samt 3. års virkningen af tiltag i 2009. I 2012 er medregnet 1. års virkningen af tiltag i 2012, 2. års virkningen af tiltag i 2011, 3. års virkningen af tiltag i 2010 samt 4. års virkningen af tiltag i 2009.
- 4) Aktivitetsevirkningen af den økonomiske politik indeholder udover virkningen af finanspolitikken og bidrag fra udbetalinger af SP også virkningen af lavere renter fra og med 2009.

I 2011 skønnes underskuddet på statens finanser til 43½ mia. kr. Den markante stigning i statens underskud fra 2011 til 2012 skal ses i sammenhæng med udviklingen på aktiemarkedet, som reducerer det forventede provenu fra pensionsafkastskatten fra 39 mia. kr. i 2011 til 5 mia. kr. i 2012.

Korrigeret for engangsforhold mv.¹ skønnes der underskud på DAU-saldoen på 68 mia. kr. i 2011 og 44½ mia. kr. i 2012. Korrektionen af DAU-saldoen kan både i 2011 og 2012 tilskrives de midlertidige udsving af provenuet fra pensionsafkastskatten samt i 2012 tilbagebetalingen af efterlønsbidragene.

¹ DAU-saldoen korrigeret for engangsforhold mv. omfatter ikke korrektioner for konjunkturernes påvirkning og afspejler derfor ikke et strukturelt forløb, således som det beregnes for den strukturelle offentlige beskæftigelse, *jf. også kapitel 4.*

Statens nettokasseunderskud, der er relevant i forhold til den umiddelbare virkning på statsgælden, skønnes til 38 mia. kr. i 2011 og 76¼ mia. kr. i 2012. Nettokasseunderskuddet ventes at blive lavere end DAU-underskuddet i 2011 og 2012, og det kan primært henføres til tilbagebetalinger af genudlån og kapitalindskud i forbindelse med bank- og kreditpakker, *jf. nedenfor*.

Underskuddet på den offentlige saldo skønnes til 68¼ mia. kr. i 2011 eller 3,8 pct. af BNP og 84½ mia. kr. i 2012 svarende til 4,6 pct. af BNP. Stigningen i underskuddet fra 2011 til 2012 kan primært henføres til udbetalingen af efterlønsbidragene, som isoleret set reducerer den offentlige saldo med 1 pct. af BNP i 2012, *jf. nedenfor*.

I forhold til majvurderingen er det offentlige underskud nedjusteret med 6 mia. kr. i 2011, hvilket navnlig skal ses i sammenhæng med, at tab på individuelle statsgarantier i Amagerbanken nu først ventes i 2012 og er nedjusteret fra 5½ til 2 mia. kr., *jf. også nedenfor*. Opjusteringen af underskuddet i 2012 på 4½ mia. kr. kan primært henføres til en nedjustering af pensionsafkastskatten på 9 mia. kr. afledt af forventede store tab på pensionsinstitutternes aktiebeholdninger i 2011, som kan trækkes fra i pensionsafkastskatten i 2012.

Den strukturelle saldo er rensat for konjunkturernes påvirkning af finanserne, udsving i pensionsafkastskatten og andre midlertidige forholds påvirkning af de offentlige finanser, herunder udbetalingen af efterlønsbidrag i 2012. Det strukturelle underskud skønnes reduceret fra 1,0 pct. af BNP i 2011 til 0,9 pct. af BNP i 2012. Forbedringen af den strukturelle saldo skal ses i sammenhæng med genopretningsaftalen.

Realvæksten i det offentlige forbrug skønnes til 0,1 pct. i 2011 og er opjusteret med 0,4 pct.-point i forhold til majvurderingen. Opjusteringen følger af en nedrevision af det offentlige forbrug på 1¼ mia. kr. i 2010, mens det nominelle offentlige forbrug skønnes uændret i forhold til majvurderingen. I 2012 skønnes realvæksten til 0,4 pct., mens realvæksten i majvurderingen blev skønnet til 0,5 pct. Nedjusteringen på 0,1 pct.-point kan tilskrives forårets politiske aftaler, herunder finansieringselementerne i BoligJobplanen.

De nominelle offentlige investeringer skønnes til 41,3 mia. kr. i 2011 på linje med skønnet i majvurderingen. Opjusteringen i realvæksten fra 7,0 pct. til 7,3 pct. skyldes et nedrevideret niveau i 2010. I 2012 er realvæksten i de offentlige investeringer opjusteret fra -7 pct. til -4,7 pct. afledt af en nominal opjustering på 1 mia. kr. blandt andet som følge af en betydelig vækst i vejinvesteringerne.

I 2012 skønnes finanspolitikken at være omtrent neutral for aktiviteten. Beskeden realvækst i det offentlige forbrug og et fald i de offentlige investeringer bidrager isoleret set til at reducere aktiviteten, men det modsvares blandt andet af aktivitetsvirkninger fra udbetalingen af efterlønsbidrag. Også målt på de flerårige virkninger skønnes finanspolitikken i 2009-2012 at være omtrent neutral for aktiviteten i 2012.

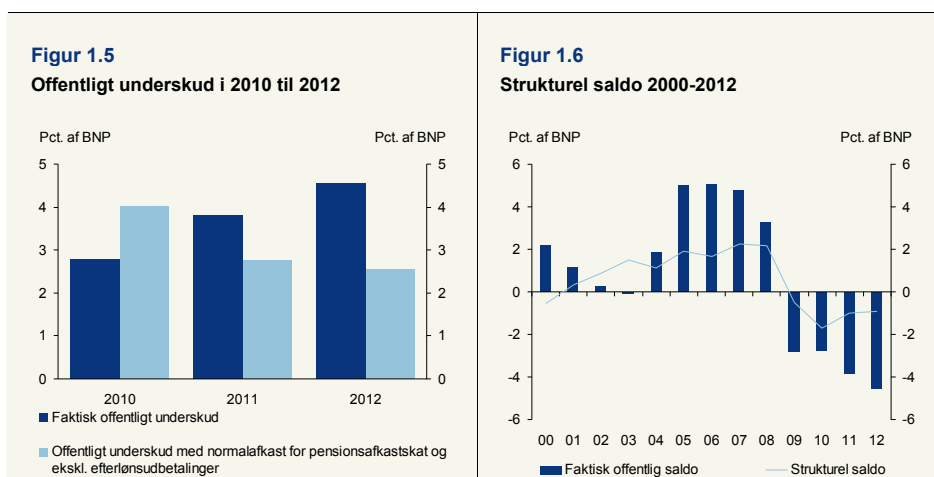
Samlet set skønnes finanspolitikken i 2009-2011 at styrke aktiviteten med ¼ pct. af BNP i 2011, hvilket skal ses i sammenhæng med, at den ekspansive finanspolitik i 2009 og 2010 virker med stigende styrke ind i 2011. Medregnes udbetalinger af SP- og efterlønsmidler

samt virkningen af lavere renter fra og med 2009 skønnes den økonomiske politik at styrke aktiviteten med 1½ pct. af BNP i 2011.

Det offentlige underskud i 2010 til 2012

Det offentlige underskud ventes at stige fra 2,8 pct. af BNP i 2010 til henholdsvis 3,8 og 4,6 pct. af BNP i 2011 og 2012. Svækkelsen af de offentlige finanser fra 2010 til 2012 med 36 mia. kr. eller 1¼ pct. af BNP skyldes primært de store udsving på aktiemarkedene. I 2011 ventes der et negativt afkast på pensionsinstitutternes aktie- og obligationsbeholdninger, hvilket indebærer beskedne indtægter fra pensionsafkastskatten i 2011 og store fradrag i pensionsafkastskatten i 2012. Indtægterne fra pensionsafkastskatten forventes på den baggrund reduceret fra et historisk højt niveau på 42 mia. kr. i 2010 til hhv. 5 og 4½ mia. kr. i 2011 og 2012.

Derudover vil udbetalingen af efterlønsbidrag til personer, der vælger at træde ud af ordningen, yderligere påvirke de offentlige finanser med godt 1 pct. af BNP i 2012. Korrigeres der for midlertidige udsving i pensionsafkastskatten og udbetalingen af efterlønsbidrag i 2012 forbedres den offentlige saldo fra 2010 til 2012, jf. figur 1.5.

I beregningen af den strukturelle saldo korrigeres for midlertidige udsving i pensionsafkastskatten og udbetalingen af efterlønsbidrag, og den strukturelle offentlige saldo forventes forbedret med ¾ pct.-point fra 2010 til 2012, jf. figur 1.6. Forbedringen skal ses i sammenhæng med genopretningsaftalen og konsolideringen af den offentlige økonomi.

Bank- og kreditpakker

Staten har med bank- og kreditpakkerne stillet garantier og ydet lån til banksektoren. Den seneste status viser, at indtægterne fra bank- og kreditpakkerne forventes at ville overstige de forventede tab i forbindelse med de indtil nu konstaterede bankkonkurser.

I den offentlige saldo registreres tab og gevinster vedrørende bank- og kreditpakker, når de realiseres, og i augustvurderingen skønnes bank- og kreditpakkerne at styrke den offentlige

saldo med 2½ mia. kr. i 2011 og ¾ mia. kr. i 2012, *jf. tabel 1.2*. Der kan være store udsving i, hvordan bank- og kreditpakkerne påvirker den offentlige saldo fra år til år.

Tabel 1.2

Bank- og kreditpakker, påvirkning af den offentlige saldo i 2011 og 2012, mia. kr.

	2011	2012
Kreditpakken	0,9	2,7
- Nettorenteindtægter	3,0	2,7
- Tab på kapitalindskud	-2,1	-
Individuelle garantier	1,6	-1,9
- Provision	1,6	1,3
- Tab på garantier	-	-3,2
Bankpakke 1 og Roskilde Bank	0,0	-
- Udbytte fra Finansiell Stabilitet vedr. bankpakke 1	4,6	-
- Nedbringelse af tabsgaranti vedr. Roskilde Bank	-4,6	-
I alt	2,5	0,8

Med kreditpakken fra januar 2009 er der ydet statslige kapitalindskud i form af hybrid kernekapital for 46 mia. kr. fordelt på 43 institutter. Nettorenteindtægterne skønnes til 3 mia. kr. i 2011 og 2¾ mia. kr. i 2012. Det er i skønnet for 2012 antaget, at halvdelen af de institutter, der har mulighed for at tilbagebetale lån efter tre år, vælger at gøre det. De statslige kapitalindskud i EIK Bank P/F, EIK Bank Danmark A/S og Amagerbanken A/S og Fjordbank Mors A/S på samlet 2,1 mia. kr. anses for tabt i 2011.

Ultimo 2010 har staten udstedt individuelle garantier for samlet 194 mia. kr. Staten modtager provision på mellem 0,8 og 1,35 pct. om året, og betalingerne skønnes til 1,6 mia. kr. i 2011 og 1,3 mia. kr. i 2012. På garantiordninger skønnes der tab på 3,2 mia. kr. i 2012, der vedrører Amagerbanken A/S og Fjordbank Mors A/S.

Med Bankpakken fra oktober 2008 udstedte den danske stat en garanti for alle indlån og simple fordringer i de danske pengeinstitutter, som er medlemmer af det private beredskab. Bankpakken udløb i september 2010, og der er foreløbigt opgjort et overskud opgjort til netto-realiseringsværdi på ca. 13 mia. kr. Overskuddet fra Bankpakken fratrukket tabene i Roskilde Bank forventes gradvist overført fra Finansiell Stabilitet til staten, og får dermed først virkning for de offentlige saldi, efterhånden som Finansiell Stabilitet får afviklet de overtagne aktivporteføljer.

Finansiel Stabilitet A/S har pr. 31. december 2010 opgjort statens tabsgaranti vedr. Roskilde Bank A/S til at udgøre 8,9 mia. kr. Finansiel Stabilitet A/S har endvidere på baggrund af årsregnskabet for 2010 vurderet, at der er i 2011 mulighed for at udlodde udbytte til staten for 4,6 mia. kr. Det er på den baggrund antaget, at der udloddes udbytte for 4,6 mia. kr. i 2011, og at dette udbytte anvendes til nedbringelse af tabsgarantien med 4,6 mia. kr. Det indebærer, at statens indtægts- og udgiftsbudget i 2011 opjusteres med 4,6 mia. kr. Tabsgarantien udgør herefter 4,3 mia. kr.

Virkningen på statens finanser og især nettokasseunderskuddet af bank- og kreditpakker afviger i et vist omfang fra virkningen på de offentlige finanser. Nettokassesaldoen afspejler statens nettobetaling og statens genudlån til Finansiel Stabilitet A/S samt kapitalindskuddene i kreditinstitutter, der mindskede nettokassesaldoen i 2009, mens tilbagebetalinger af lånene forbedrer nettokassesaldoen i 2011 og 2012.

DAU-underskuddet øges med $\frac{3}{4}$ mia. kr. i 2011 og reduceres med $3\frac{3}{4}$ mia. kr. i 2012 som følge af bank- og kreditpakker, *jf. tabel 1.3*, mens nettokassesaldoen forudsættes forbedret med hhv. $15\frac{3}{4}$ og $9\frac{3}{4}$ mia. kr. i 2011 og 2012.

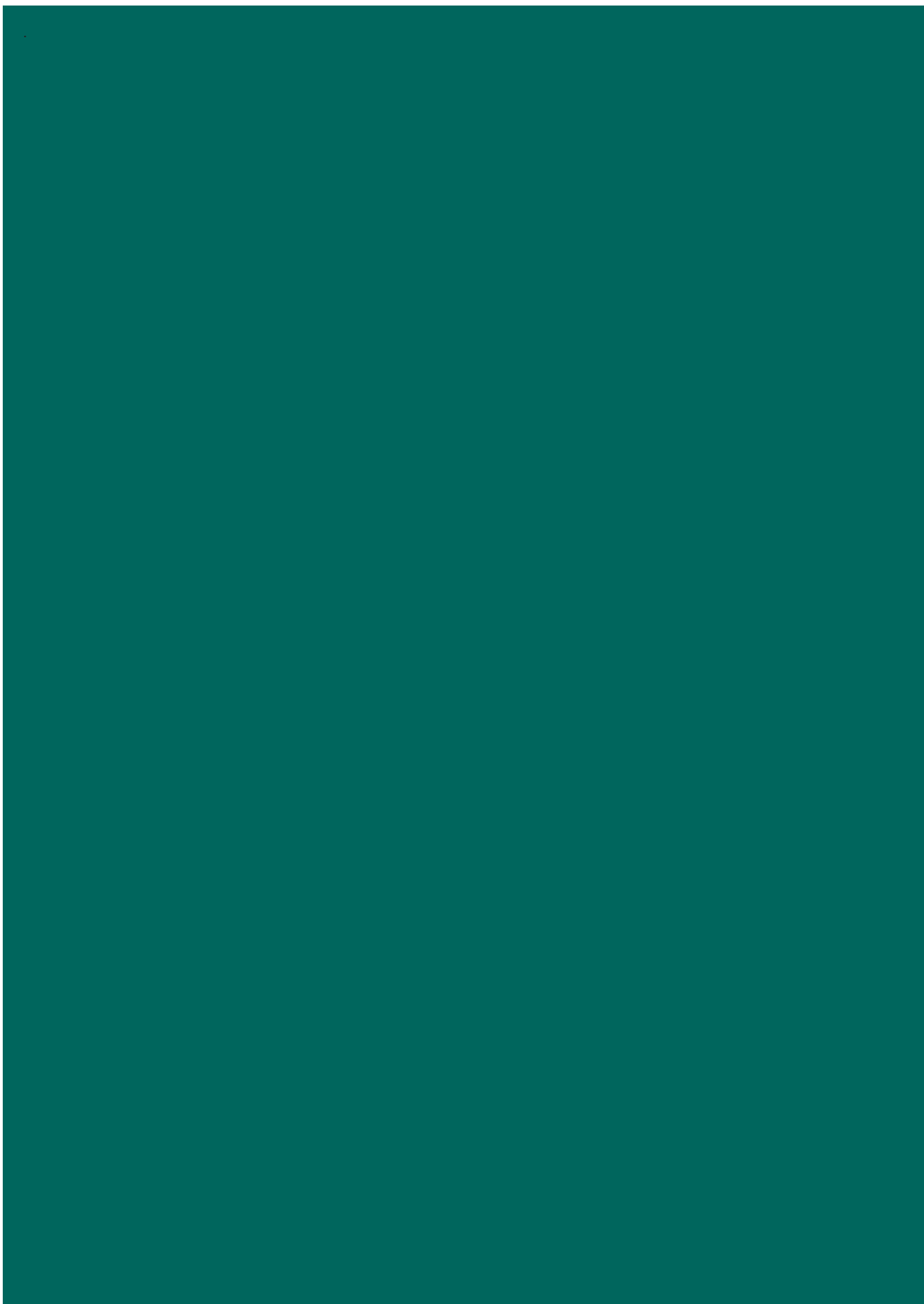
Tabel 1.3

Bank- og kreditpakker, påvirkning af DAU- og nettokassesaldoen i 2011 og 2012

	2011	2012
Kreditpakken	0,9	2,5
- Nettorenteindtægter	3,0	2,7
- Tab på kapitalindskud	-2,1	
Individuelle garantier		
- Provision	1,6	1,3
- Tab på garantier	-3,2	
Bankpakke 1 og Roskilde Bank	0,0	-
- Udbytte fra Finansiell Stabilitet vedr. bankpakke 1	4,6	-
- Nedbringelse af tabsgaranti vedr. Roskilde Bank	-4,6	-
Påvirkning af DAU-saldo i alt	-0,7	4,0
Genudlån mv. (§40)		
- kapitalindskud afledt af kreditpakken	0,1	9,2
- Finansiell Stabilitet A/S	11,0	0,0
Beholdningsbevægelser og periodisering (§41)		
- Tab på kapitalindskud	2,1	
- Tab på garantier	3,2	-3,2
Påvirkning af nettokassesaldo i alt	15,7	10,0

Forskellen kan primært henføres til, at kapitalinskuddene for 46 mia. kr. og genudlånene til Finansiell Stabilitet A/S påvirkede statens likviditet i 2009, hvor overførslen til Finansiell Stabilitet A/S blev foretaget, mens tab vedrørende kapitalindskud påvirker DAU-saldoen, når tabene konstateres. Derudover skønnes det med betydelig usikkerhed, at 9¼ mia. kr. af kapitalinskuddene tilbagebetales i 2012.

Endvidere udgiftsføres tab på garantiordninger i Amagerbanken A/S og Fjordbank Mors A/S i 2011, hvor Finansiell Stabilitet A/S har et retsligt krav for staten, mens staten først ventes at overføre pengene i 2012.

2. Særlige emner på FFL12

Resumé

- Forslaget til finanslov for 2012 afspejler indbudgetteringen af *Aftaler om reformpakken 2020*.
- Med *Aftale om genopretning af dansk økonomi*, maj 2010 og *Aftaler om reformpakken 2020*, maj 2011 er den samlede udfordring på 47 mia. kr. frem mod 2020 håndteret. Aftalerne skaber plads til et løft i det offentlige forbrug på ca. 4 mia. kr. om året i 2014-2020.
- Inden for rammerne af Genopretningsaftalen og den nye 2020-plan er der bl.a. skabt plads til at prioritere merudgifter til øget aktivitet på uddannelserne og på sundhedsområdet.
- Inkl. reserver udgør de samlede bevillinger til taxametertilskud til ungdomsuddannelserne og de vide-regående uddannelser i alt 27,8 mia. kr. på finanslovsforslaget i 2012. Det er knap 1½ mia. kr. mere end i 2011. Hertil kommer SU-udgifter til det stigende antal uddannelsessøgende. Der er afsat 16,3 mia. kr. i 2012 til stipendieudgifter på finanslovsforslaget eller knap 1½ mia. kr. mere end i 2011.
- Aftalen med Danske Regioner om økonomien i 2012 medfører et løft på sundhedsområdet på i alt 1½ mia. kr. i 2012, heraf 1¼ mia. kr. til sygehuse og ¼ mia. kr. til sygesikring.
- Økonomiaftalen med KL fastholder den nuværende ramme til kernevelværd for 2011 i 2012, idet rammen pris- og lønreguleres.
- Satspuljen, der udgør i alt ca. 1 mia. kr. i 2012, er målrettet initiativer for svage og udsatte grupper.
- I 2012 udgør forskningsbevillingerne 18,7 mia. kr. svarende til 1,01 pct. af BNP. Forskningsbevillingerne er løftet med 4,5 mia. kr. siden 2006. Det svarer til en stigning på over 30 pct. eller 5 pct. om året i gennemsnit.
- Med *BoligJobplanen* er der som et forsøg iværksat en ordning med skattefradrag for lønudgifter til hjælp og istandsættelse i hjemmet. Fradraget svarer til, at der ydes et tilskud på ca. 1/3 af lønudgifterne.
- Med aftalen om en ny fællesoffentlig digitaliseringsstrategi skal digitalisering i endnu højere grad anvendes til at forny den offentlige sektor og gøre den mere effektiv. Til strategien er der afsat i alt godt 300 mio. kr. i 2012 og i alt godt 1 mia. kr. i perioden 2012-2015.

2.1 Reformpakke 2020

Regeringens finanslovsforslag for 2012 afspejler i vidt omfang *Aftaler om reformpakken 2020*, som regeringen indgik med en række af Folketingets partier i maj 2011.

Udfordringen med at sikre strukturel balance i 2020 svarer til, at de offentlige finanser i alt skal styrkes med 47 mia. kr. frem mod 2020. *Aftale om genopretning af dansk økonomi*, maj 2010 indeholder initiativer for i alt 24 mia. kr., og med *Aftaler om reformpakken 2020*, maj 2011 er der besluttet initiativer, der forbedrer de offentlige finanser med de resterende godt 23 mia. kr. frem mod 2020. Den samlede udfordring på 47 mia. kr. er dermed håndteret, jf. tabel 2.1.

Tabel 2.1

Håndteringen af den finanspolitiske udfordring frem mod 2020

	2020
Mia. kr., 2012-priser	
Samlet udfordring	47,0
Aftale om genopretning af dansk økonomi, maj 2010	24,0
Aftale om senere tilbagetrækning, maj 2011	18,0
To streger under facit, maj 2011	5,7
<i>Heraf:</i>	
- Måltretning af fleksjobordning	1,4
- Effektiviseringer i forsvaret	2,0
- Reduktion af det danske EU-bidrag	1,0
- Hurtigere igennem uddannelse	1,0
- Indførelse af optjeningsprincipper	0,1
- Nemmere og hurtigere udbetaling af den 5. ferieuge	0,2
Finansiering i alt	47,7
Styrket grænsekontrol, 6 timers skoledag i folkeskolen mv.	-0,7
Nettobidrag til den finanspolitiske udfordring	47,0

Med aftalerne er der skabt plads til et løft i det offentlige forbrug på ca. 4 mia. kr. om året i 2014-2020. Det giver mulighed for fortsat at tilføre midler til vigtige og prioriterede områder som f.eks. sundhedsområdet.

Indbudgetteringen af aftalerne om *Senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet* og *To streger under facit* er beskrevet nærmere i *appendiks 2.1*.

2.1.1 BoligJobplan

På finanslovsforslaget for 2012 er indbudgetteret aftale om *BoligJobplan*, hvor der som et forsøg gives skattefradrag for lønudgifter til hjælp og istandsættelse i hjemmet. Med aftalen udformes fradraget som et ligningsmæssigt fradrag svarende til, at der ydes et tilskud på godt 1/3 af lønudgifterne i en gennemsnitskommune.

Det vurderes med en vis usikkerhed, at skattefradraget for serviceydelser i hjemmet indebærer offentlige nettomindreindtægter på 0,9 mia. kr. i 2011 og 1¾ mia. kr. årligt i 2012 og 2013, jf. tabel 2.2.

Tabel 2.2

Mindreindtægter og finansiering af forsøgsordning med skattefradrag for serviceydelser i hjemmet

Mio. kr., 2012-priser ¹⁾	2011	2012	2013
Treårig forsøgsordning med fradrag for serviceydelser i hjemmet	900	1.750	1.750
Finansiering, i alt²⁾	-950	-1.420	-2.020
Fokuseret administration i staten (5 pct. bevillingsreduktion) ²⁾	-	-450	-900
Budgetregulering på Beskæftigelsesministeriets område	-	-500	-500
Reduktion af fonde og reserver	-65	-300	-450
6. fase af statens indkøb	-	-100	-100
Mindreudgifter til den eksisterende hjemmeserviceordning	-35	-70	-70
Mindreudgift til EU-bidrag	-850	-	-

1) Beløbene i 2011 er i 2011-priser, mens beløbene i 2012 og 2013 er i 2012-priser.

2) I *BoligJobplan – Fradrag for hjælp og istandsættelse i hjemmet* er bidraget fra fokuseret administration i staten skønnet til 450 mio. kr. i 2012 og 900 mio. kr. i 2013 og frem. Den præcise bevillingsreduktion, som er indbudgetteret på finanslovsforslaget, er 476 mio. kr. i 2012 og 907 mio. kr. i 2013.

Det største bidrag til finansieringen af BoligJobplanen kommer fra en reduktion af centraladministrationens udgifter til løn og øvrig drift på 2½ pct. i 2012 og 5 pct. i 2013 og frem, svarende til godt 450 mio. kr. i 2012 og godt 900 mio. kr. årligt i 2013 og frem. Det enkelte ministeriums andel heraf er indbudgetteret som en budgetregulering på finanslovsforslaget for 2012.

Initiativet om fokuseret administration i staten skal bidrage til et skærpet fokus på prioritering af kerneopgaverne i centraladministrationen. Centralt for initiativet er, at der udarbejdes handlingsplaner for effektivisering og prioritering af centraladministrationens nuværende arbejdsopgaver. Initiativet er rettet mod institutioner og funktioner, hvis primære opgaveområder er politikformulering, lovforberedende arbejde, strategi, analyse og udvikling, administrativ sagsbehandling, stabsfunktioner mv.

Den konkrete udmøntning af budgetreguleringen fastlægges på baggrund af handlingsplaner udarbejdet af ministerierne. Handlingsplanen for det enkelte ministerområde skal indeholde

klare mål for den fremadrettede opgavevaretagelse, herunder en tværgående prioritering af opgaver og indsatser med fokus på kerneopgaverne. Regeringen tager stilling til ministeriernes handlingsplaner, herunder den konkrete udmøntning af budgetreguleringen ultimo 2011.

BoligJobplanen finansieres herudover ved en målretning af beskæftigelsesindsatsen, forventede effektiviseringer ved 6. fase af statens indkøbsprogram, en bevillingsreduktion af Forebyggelsesfonden og Fonden for Velfærdsteknologi (ABT-fonden) samt en reduktion af reserven til videreførelse af globaliseringsindsatsen efter 2012, *jf. tabel 2.2*.

EU-Kommissionen ændringsforslag nr. 3 til EU's 2011-budget er blevet godkendt. Forslaget indeholder et overskud på EU's 2010-budget på 4,5 mia. EUR, der indbudgetteres som en indtægt på EU's budget for 2011. Det forventes på den baggrund, at det danske EU-bidrag reduceres med ca. 850 mio. kr. i 2011 i forhold til det forudsatte på finansloven for 2011.

2.1.2 Aftale om Danmark som vækstnation

Med *Aftale om Danmark som vækstnation*, maj 2011 blev der aftalt en række nye initiativer, som skal bidrage til at gøre Danmark til en vækstnation, *jf. boks 2.1*

Boks 2.1**Danmark som vækstnation****Mere eksport til vækstmarkeder**

- Bedre vilkår for små og mellemstore virksomheders deltagelse på de internationale markeder
- Forlængelse af eksportlån til 2015
- Strategier for BRIK-landene mv.

Tiltrække flere investeringer og virksomheder

- Business Entry Denmark: Styrket tiltrækning og fastholdelse af udenlandske virksomheder i Danmark
- Danmark som attraktivt investerings- og produktionsland – lavere selskabsskat
- Skattecreditter for forsknings- og udviklingsaktiviteter
- Reform af strategisk forskning og innovation
- Design2020

Det skal være nemmere at drive virksomhed – særlig for små og mellemstore

- Treårigt regelstop for små og nystartede virksomheder
- De administrative byrder skal lettes med yderligere 10 pct.
- Styrket finansiering af vækst hos små og mellemstore virksomheder
- Effektiv sagsbehandling på miljøområdet
- Digitalisering skaber vækst og udvikling

BoligJobplan

- Fradrag for hjælp og istandsættelse i hjemmet

Styrket offentlig-privat samarbejde

- Fonden for Velfærdsteknologi
- Sund vækst og velfærdsteknologi
- Danmark som grøn vækstøkonomi

Uddannelse – mere vækst for pengene

- Analyse af de videregående uddannelser
- Eftersyn af de erhvervsrettede grunduddannelser

Nemmere adgang til internet

- Hotspots i det offentlige rum

En række forslag med betydelig volumen videreføres eller styrkes inden for rammerne af Erhvervs- og kreditpakken:

- Eksportkautionsordningen til danske virksomheder for 2 mia. kr. gøres permanent fra 2012
- Eksportlånordningen med en ramme på 20 mia. kr. forlænges til 2015
- 600 mio. kr. yderligere i lån under vækstkautionsordningen

En række andre initiativer er finansieret ved omprioriteringer af eksisterende indsatser eller inden for eksisterende rammer. Herudover er nogle initiativer finansieret med konkrete budgetforbedringer på andre områder. Det gælder initiativerne om skattekreditter, miljøteknologisk handlingsplan samt effektiv sagsbehandling på miljøområdet, *jf. tabel 2.3*.

Tabel 2.3**Danmark som vækstnation**

Mio. kr., 2011-priser	2012	2013	2014	2015
Negativ selskabsskat for forskning og udviklingsaktiviteter (skattekreditter) ¹⁾	210	190	175	160
Miljøteknologisk handlingsplan	33	38	30	29
Effektiv sagsbehandling på miljøområdet	20	2	-	-

- 1) I *Aftale om Danmark som vækstnation* er nettomindreindtægten ved negativ selskabsskat for forskning skønnet til 200-250 mio. kr. årligt i 2012-2014. Efter genberegninger er mindreindtægterne i 2012-2014 nedjusteret en smule.

Forslaget om negativ selskabsskat for forskning og udviklingsaktiviteter (skattekreditter) giver virksomhederne mulighed for fra 2012 at få udbetalt negativ selskabsskat af den del af deres underskud, der stammer fra forsknings- og udviklingsaktiviteter (skattekreditter). Skattekreditter kan frigøre kapital til virksomheder, hvor forsknings- og udviklingsindsatsen endnu ikke har givet tilstrækkeligt afkast til, at de betaler selskabsskat. Ordningen vil således understøtte innovation – særligt i nyetablerede og små og mellemstore virksomheder.

Fra 2012 kan virksomheder med underskud trække forsknings- og udviklingsudgifter for op til 5 mio. kr. årligt ind under ordningen. Det skønnes at medføre offentlige mindreindtægter på i størrelsesordenen 210 mio. kr. i 2012 faldende til 160 mio. kr. i 2015. Den årlige varige virkning skønnes til ca. 100 mio. kr.

Initiativet er finansieret ved, at der rettes op på en utilsigtet praksis for, hvordan afgiften på en bestemt type forsikringer (såkaldte kombinerede forsikringer) beregnes. Derudover er der et finansieringsbidrag fra overskydende provener fra aftale om iværksætteraktier samt ophævelse af momsfratagelse for indførsel af tidsskrifter mv., *jf. tabel 2.4*.

Tabel 2.4

Negativ selskabsskat for forsknings- og udviklingsaktiviteter (skatte kreditter)

	2012	2013	2014	2015
Mio. kr., 2012-priser				
Mindreindtægter ved skatte kreditter¹⁾	210	190	175	160
Finansiering i alt	170	220	220	220
- Ændret beregningsmetode for kombinerede forsikringer	150	200	200	200
- Overskydende provenu fra aftale om iværksætteraktier (varig virkning) samt ophævelse af moms fritagelse for indførsel af tidsskrifter mv.	20	20	20	20

Anm.: Skatte kreditterne vedr. 2012 vil komme til udbetaling i 2013.

- 1) I *Aftale om Danmark som vækstnation* er nettomindreindtægten ved negativ selskabsskat for forskning skønnet til 200-250 mio. kr. årligt i 2012-2014. Efter genberegninger er mindreindtægterne i 2012-2014 nedjusteret en smule.

2.2 Forskning

Gennem forskning skabes ny viden til samfundet og virksomhederne. Forskning er derfor en vigtig nøgle til vækst og velstand. Vækstvilkårene for danske virksomheder er gennem de seneste år forbedret ved massive investeringer i forskning og innovation.

Blandt de ambitiøse målsætninger i globaliseringsaftalen fra 2006 var en forøgelse af de offentlige forskningsbevillinger, så de fra og med 2010 udgjorde 1 pct. af BNP. Dette mål blev nået allerede i 2009.

Pga. den økonomiske krise har BNP været faldende i 2008 og 2009. For at understøtte vækst og beskæftigelse under krisen er forskningsbevillingerne blevet holdt på et højt niveau, og forskningsbevillingerne ligger derfor over målet på 1 pct. af BNP i 2009-2012.

I 2012 udgør forskningsbevillingerne 1,01 pct. af BNP svarende til 18,7 mia. kr., jf. tabel 2.5. Forskningsbevillingerne er løftet med 4,5 mia. kr. siden 2006. Det svarer til en stigning på over 30 pct. eller 5 pct. om året i gennemsnit.

Tabel 2.5
Udviklingen i de offentlige forskningsbevillinger

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mia. kr., 2012-priser										
Bevillinger i alt	14,2	15,9	17,0	18,0	18,7	19,3	18,7	19,0	19,3	19,7
Ændring i forhold til 2006	-	1,7	2,8	3,8	4,5	5,1	4,5	4,8	5,1	5,5
Pct. af BNP	0,77	0,84	0,91	1,02	1,04	1,06	1,01	1,00	1,00	1,00

Med tilpasningen til forskningsmålet vil de offentlige forskningsbevillinger i 2012 være på samme niveau som i 2010. I 2011 udgør forskningsbevillingerne ekstraordinært 1,06 pct. af BNP svarende til 19,3 mia. kr.

Efter 2012 vil forskningsbevillingerne stige år for år og med i alt 1 mia. kr. frem mod 2015 pga. den forventede vækst i BNP og en fastholdelse af bevillingernes andel af BNP på 1 pct. fra 2013. Finansieringen af de øgede forskningsbevillinger er tilvejebragt med *Aftaler om reformpakken 2020*.

Inden for de samlede forskningsbevillinger på 18,7 mia. kr. i 2012 er der en ufordelt reserve på 686 mio. kr., som skal udmøntes som en del af finanslovsforhandlingerne for 2012. Dertil kommer 25 mio. kr. i 2012 til den internationale forskningsfacilitet European Spallation Source (ESS) og udbetalingen fra Højteknologifonden på 640 mio. kr. i 2012.

Der er således afsat i alt 1.351 mio. kr. til nye forskningsinitiativer mv. i 2012, *jf. tabel 2.6*.

Tabel 2.6
Bevillinger til nye forskningsinitiativer på FFL12

	2012
Mio. kr., 2012-priser	
Reserve til forskning	686
Forskningsfaciliteten ESS	25
Højteknologifonden	640
I alt	1.351

Højteknologifonden vil i 2012 være fuldt udbygget med et samlet kapitalindskud på 16 mia. kr. og årlige udbetalinger på 640 mio. kr. Fondens bestyrelse uddeler midlerne til nye højteknologiske forsknings- og udviklingsprojekter.

2.3 Aftaler om den kommunale og regionale økonomi for 2012

Regeringen indgik den 2. og 4. juni 2011 aftaler med henholdsvis Danske Regioner om regionernes og KL om kommunernes økonomi for 2012, *jf. tabel 2.7.*

Tabel 2.7

Aftalte serviceudgifter i regioner og kommuner i 2012

Mio. kr., 2012-pl	Kommuner	Regioner	
		Sundhed	Regional udvikling
Udgangspunkt for aftalerne	247.811 ¹⁾	91.842	2.920
Kommunerne			
Ressourcer frigjort til service i alt	1.284		
- Heraf gensidighedsaftalen	534		
- Heraf mindre administration	750		
Regionerne			
Sygehuse		1.255	
- Realløft til aktivitet		650	
- Øvrige sygehusudgifter, herunder Sygehusmedicin		605	
Sygesikring		245	
- Praksissektoren		200	
- Medicin		45	

1) Inkl. aktivitetsafhængig medfinansiering af det regionale sundhedsvæsen, *jf. Aftalen om regionernes økonomi for 2012.*

2.3.1 Aftale om kommunernes økonomi

Med aftalen om kommunernes økonomi for 2012 fastholdes et uændret udgiftsniveau til den borgernære service i forhold til aftalen for 2011, idet der tages højde for stigningen i priser og lønninger samt reguleringer i medfør af DUT-princippet. Dermed ligger aftalen inden for rammerne af *Genopretningsaftalen* og bidrager til en ansvarlig udvikling i de offentlige udgifter.

Der er med aftalen sikret fuld finansiering af et anlægsniveau på 15,5 mia. kr. svarende til det aftalte anlægsniveau i 2011. Det indgår i den samlede anlægsramme, at der udmøntes 2 mia. kr. fra kvalitetsfonden i 2012. Kommunernes investeringsniveau på kvalitetsfundsområderne (dagtilbud, folkeskole og ældreområdet) skal således udgøre mindst 7 mia. kr. i 2012.

Frigørelse af ressourcer til service

Som led i økonomiaftalen for 2009 indgik regeringen og KL en gensidighedsaftale, dvs. en flerårsaftale om, at der fra 2009 til 2013 skal frigøres ressourcer svarende til i alt 5 mia. kr. i kommunerne. Staten forpligtigede sig til at fremlægge forslag, der kan frigøre ½ mia. kr. i 2010 stigende til 2½ mia. kr. i 2013.

Regeringen har fremlagt en række nye initiativer inden for bl.a. afbureaukratisering, digitalisering og indkøb. Herudover vil regeringen gennemføre konkrete initiativer på det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet, der styrker kommunernes muligheder for at styre og prioritere indsatsen.

Initiativerne frigør mindst 534 mio. kr. i kommunerne i 2012. Sammen med de initiativer, der indgik i økonomiaftalerne for 2010 og 2011, har regeringen fremlagt konkrete initiativer, der i alt frigør mindst 1,8 mia. kr., *jf. tabel 2.8*. Dermed har regeringen levet op til sine forpligtigelser ifølge gensidighedsaftalen i 2012.

Tabel 2.8

Statslige initiativer til frigørelse af ressourcer til service i kommunerne

	2012
Mio. kr., 2012-priser	
Nye statslige initiativer	Mindst 534
<i>Heraf:</i>	
- Afbureaukratisering, 53 initiativer på bl.a. beskæftigelses- og folkeskoleområdet	286
- Digitalisering – Det Fælles Medicinkort	35
- Mere effektivt indkøb – afledte muligheder af statslige indkøbsaftaler	16
- Sektorområder – Det specialiserede socialområde og specialundervisning	-
Virkning i 2012 af statslige initiativer i økonomiaftalen for 2010 og 2011	1.266
Frigørelse af ressourcer i alt i 2012	1.800

Der er endvidere aftalt nye afbureaukratiseringsinitiativer på henholdsvis beskæftigelses- og folkeskoleområdet.

Herudover er der enighed om, at der gennem omstilling og mere effektive arbejdsgange er et potentiale for at reducere den kommunale administration svarende til ca. 750 mio. kr. i 2012 og stigende til ca. 1½ mia. kr. i 2013 i forhold til niveauet i 2010.

De frigjorte ressourcer forbliver i kommunerne og kan anvendes til at prioritere indsatsen på de borgernære områder.

2.3.2 Aftale om regionernes økonomi

Med aftalen om regionernes økonomi for 2012 er der set i forhold til aftalen for 2011 samlet tilført sygehusområdet 1¼ mia. kr. ekstra i 2012 til øget sygehusaktivitet og andre sygehusudgifter, herunder sygehusmedicin.

Sygehusaktiviteten øges med knap 2 mia. kr. i 2012, hvilket muliggør en aktivitetsvækst i forhold til 2011 på 3 pct. Aktivitetsvirkningen tilvejebringes ved et realløft på 650 mio. kr. og produktivetsforbedringer på 2 pct.

Aftalen indebærer endvidere et løft på ca. ¼ mia. kr. til sygesikringsområdet. Det skal primært give mulighed for øget aktivitet på praksisområdet.

Regeringen og Danske Regioner har desuden aftalt, at regionerne skal reducere den regionale administration med 2½ pct. i 2012 og 5 pct. i 2013 svarende til knap 160 mio. kr. i forhold til niveauet i 2010. Samtidig frigøres der 1 mia. kr. frem mod 2015 i forhold til udgiftsniveauet i 2009 via mere effektivt vareindkøb og logistik. De frigjorte ressourcer forbliver i regionerne og kan anvendes til at styrke sundhedsområdet.

Aftale om sundhed

Med *Aftale om sundhed*, fra maj 2011 er det aftalt, at der i perioden 2014-2020 skal prioriteres 1½-2 mia. kr. årligt til sundhedsområdet. En stor del af råderummet på ca. 4 mia. kr. årligt i 2014-2020, der er skabt med *Aftaler om reformpakken 2020*, prioriteres dermed til sundhedsområdet. Den konkrete udmøntning af midlerne til sundhedsområdet i 2014-2020 vil blive fastlagt ved de årlige forhandlinger med Danske Regioner om regionernes økonomi og som led i finanslovforhandlingerne.

For at sikre, at befolkningen i alle dele af landet hurtigt skal kunne komme i relevant behandling, blev der med aftalen endvidere etableret en lånepulje mv. på 100 mio. kr. til etablering af sundheds- og akuthuse. Endvidere prioriteres en ansøgningspulje på 50 mio. kr. til drift af døgnbemandede akut-/lægebiler. Med aftalen er der desuden sikret en fortsat høj prioritering af kræftområdet. Muligheden for skånsom kræftbehandling af børn og visse kræftformer skal forbedres ved etablering af et center for partikelterapi.

Anlægsinvesteringer i regionerne

Som led i økonomiaftalen er den regionale bruttoanlægsramme på sundhedsområdet i 2012 fastlagt til 3,3 mia. kr. ekskl. tilskud fra kvalitetsfonden. Det svarer til det aftalte niveau for 2010 og 2011.

Hertil kommer midler fra kvalitetsfonden, der udbetales til konkrete sygehusprojekter. Der er samlet set udmeldt foreløbige tilsagn om støtte fra kvalitetsfonden til 16 konkrete projekter med en samlet investeringsramme inkl. regional egenfinansiering på over 42 mia. kr. (2011-priser). Heraf udgør kvalitetsfondsmidlerne 25,5 mia. kr., *jf. tabel 2.9*.

Tabel 2.9
Investeringer i en ny og moderne sygehusstruktur 2009-2018

	Ramme
Mia. kr., 2011-priser	
Udmeldt januar 2009	26,1
Udmeldt november 2010	16,5
I alt	42,7
<i>Heraf finansiering fra kvalitetsfonden</i>	25,5

Byggerierne vil blive gennemført frem mod 2018. På grundlag af indstilling fra ekspertpanelet vedrørende sygehusinvesteringer udmelder regeringen endelige tilsagn til de enkelte sygehusprojekter. Medio 2011 er der udmeldt endelige tilsagn for i alt 17,4 mia. kr.

2.4 Fælles offentlig digitaliseringsstrategi

Som en del af økonomiaftalerne med KL og Danske Regioner er der indgået aftale om en ny fællesoffentlig digitaliseringsstrategi for perioden 2011-2015.

Strategien skal sikre, at digitalisering i endnu højere grad anvendes til at forny den offentlige sektor og gøre den mere effektiv. Ansøgninger, indberetninger, breve og al anden skriftlig kommunikation med det offentlige skal som udgangspunkt foregå obligatorisk digitalt i 2015. Ved i stigende omfang at erstatte papirblanketter med digitale selvbetjeningsløsninger og alene udsende offentlig post via borgernes digitale postkasse, kan der frigøres betydelige ressourcer i kommuner og regioner.

Tabel 2.10
Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi

Mio. kr., 2012-priser	2012	2013	2014	2015	I alt
Fællesoffentlige digitaliseringsinitiativer	100	75	75	75	325
Satsning på anvendelse af it i folkeskolen	120	120	130	130	500
Erhvervsrettede digitaliseringsinitiativer	17	8	38	38	101
Handlingsplan for udbredelse af telemedicin ¹⁾	50	-	-	-	50
Udbredelse af erfaringer med teknologistøtte til sårbehandling mv. ¹⁾	15	15	-	-	30
I alt	302	218	243	243	1.006

1) Reserverede midler på Finansloven for 2011.

I 2012 er der i alt afsat 302 mio. kr. til den fælles offentlige digitaliseringsstrategi og i alt godt 1 mia. kr. i perioden 2012-2015 til, *jf. tabel 2.10*.

Udgifterne til de fællesoffentlige digitaliseringsinitiativer afholdes af stat, kommuner og regioner i fællesskab. Stat og kommuner afholder hver 40 pct. af udgifterne, mens regionerne afholder de resterende 20 pct., *jf. tabel 2.11*. De statslige udgifter foreslås finansieret af Fonden for Velfærdsteknologi.

Tabel 2.11
Finansiering af den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi

	2012	2013	2014	2015	I alt
Mio. kr., 2012-priser					
Fællesoffentlige digitaliseringsinitiativer	100	75	75	75	325
Statslig finansiering andel	40	30	30	30	130
Kommunal finansiering andel	40	30	30	30	130
Regional finansiering andel	20	15	15	15	65

I aftalen *Ambitioner om mere* vurderes det, at der kan være et samlet potentiale ved øget digitalisering og teknologianvendelse på op til i størrelsesordenen 3 mia. kr. årligt i 2020. Efterhånden som målene indfries og ressourcerne frigives, kan pengene bruges til andre formål.

2.5 Satspuljen

Satspuljen for 2012 udgør i alt ca. 1 mia. kr. i 2012, der skal udmøntes som led i forhandlingerne om finansloven for 2012.

Satsreguleringsordningen indebærer, at såfremt de private lønstigninger (ekskl. pensionsbidrag mv.) to år før overstiger 2 pct., kan der afsættes op til 0,3 pct. af de samlede offentlige udgifter til indkomstoverførsler reguleret efter satsreguleringsprocenten til det såkaldte puljebeløb. Som følge af lønudviklingen i 2010 vil satspuljen blive tilført det fulde puljebeløb i 2012 svarende til 657 mio. kr.

Derudover består satspuljen for 2012 af 158 mio. kr., som følger af bortfald af tidligere års initiativer mv. og 19 mio. kr. ved tilbageførsel af uforbrugte midler. Endvidere skønnes der mulige omprioriteringer af uforbrugte midler i tidligere år for 170 mio. kr. forudsat satspuljeparternes tilslutning.

Satspuljen for 2012 (inklusive tilbageførsler mv.) udgør dermed ca. 1 mia. kr., *jf. tabel 2.12*.

Tabel 2.12
Satspuljen for 2012

	2012
Mio. kr., 2012-priser	
Satspuljen for 2012 i alt	1.003
<i>Heraf</i>	
- Puljebeløb	657
- Frigivne midler som følge af bortfald af tidligere års initiativer	158
- Uforbrugte midler	19
- Omprioriteringer forudsat forligspartiernes tilslutning	170

Regeringen vil foreslå, at satspuljen for 2012 udmøntes inden for fem indsatsområder, der skal tilgodes overførselsmodtagere samt svage og udsatte grupper:

- Ældreområdet – en tryk, værdig og aktiv alderdom for alle
- En styrket indsats for de vanskeligst stillede
- Bedre psykiatri
- Bedre integration på arbejdsmarkedet og i uddannelserne
- Udsatte børn og unge – ingen må svigtes

2.6 Kvalitetsfonden

Regeringen afsatte i 2008 en kvalitetsfond på 50 mia. kr. til investeringer i en moderne offentlig sektor i perioden 2009-2018. Midlerne skal styrke standarden af de fysiske rammer om de offentlige servicetilbud.

Der er i alt afsat 22 mia. kr. i 2009-2018 fra kvalitetsfonden til medfinansiering af et løft af de fysiske rammer i folkeskolen, på ældre- og dagtilbudsområdet mv. i kommunerne, og der er afsat i alt 25 mia. kr. i 2009-2018 til fremtidens sygehusstruktur. De resterende 3 mia. kr. fra kvalitetsfonden blev afsat i ABT-fonden til investeringer i velfærdsteknologi, der kan aflaste de ansatte og give mere tid til borgernær service.

I 2012 er der samlet set afsat godt 2,2 mia. kr. fra kvalitetsfonden til medfinansiering af investeringer på de borgernære serviceområder, *jf. tabel 2.13*.

Tabel 2.13
Kvalitetsfonden – investeringer i en moderne offentlig sektor

	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2018	
Mia. kr., løbende priser						09-pl	12-pl
Fremtidens sygehusstruktur	1,0	1,5	1,8	-	-	25,0	25,9
Løft af de fysiske rammer i kommunerne	1,0	4,0	2,0	2,0	-	22,0	23,4
Puljer til kommunerne på FL09	0,3	-	-	-	-		
Fonden til Velfærdsteknologi (tidl. ABT-fonden)	0,2	0,4	0,4	0,2	0,3	2,7 ¹⁾	2,9 ¹⁾
Kvalitetsfonden, i alt	2,5	5,9	4,2	2,2	0,3	49,7¹⁾	52,1¹⁾

1) Som led i omlægningen af ABT-fonden til Fonden for Velfærdsteknologi er der disponeret i alt 0,3 mia. kr. til BoligJobplanen, jf. afsnit 2.6.1 nedenfor.

2.6.1 Fonden for Velfærdsteknologi

På finanslovsforslaget for 2012 foreslås den tidligere ABT-fond i henhold til *Aftale om Danmark som vækstnation* omlagt til Fonden for Velfærdsteknologi.

Det overordnede formål for Fonden for Velfærdsteknologi er at udvikle og effektivisere den offentlige sektor ved at investere i og drive demonstration og udbredelse af velfærdsteknologiske løsninger. Desuden skal fonden have fokus på udbredelse af mindre projekter med dokumenteret effekt og være rettet mod digitalisering og strategisk vigtige velfærdsområder. Fonden understøtter dermed udviklingen af nye velfærdsteknologier og en mere effektiv og tidssvarende opgaveløsning i den offentlige sektor.

På finanslovsforslaget er der disponeret i alt 280 mio. kr. i 2012 fra Fonden for Velfærdsteknologi. Heraf 120 mio. kr. til satsning på anvendelse af it i folkeskolen, 40 mio. kr. til den fælles-offentlige digitaliseringsstrategi og 17 mio. kr. til erhvervsrettede digitaliseringsinitiativer. Som led i finanslovsforhandlingerne foreslås der udmøntet 103 mio. kr. i 2012 fra Fonden til Velfærdsteknologi. Heraf foreslås 15 mio. kr. afsat til konkrete projekter, jf. tabel 2.14.

Tabel 2.14
Fonden for Velfærdsteknologi

	2012	2013	2014	2015
Mio. kr., 2012-priser				
Afsat i ABT-fonden på FL11 (opgjort i 2012-priser)	430	437	437	385
BoligJobplanen	150	150	-	-
Fonden for Velfærdsteknologi	280	287	437	385
Satsning på anvendelse af it i folkeskolen	120	120	130	130
Fællesoffentlige digitaliseringsstrategi	40	30	30	30
Erhvervsrettede digitaliseringsinitiativer	17	8	38	38
Til udmøntning på FL12	103	129	239	187
- Heraf reserveret til projekter	15	15	-	-
- Heraf midler til senere udmøntning mv. ¹⁾	88	114	239	187

1) Af de 88 mio. kr. foreslås 15 mio. kr. afsat i 2012 til udbredelse af hotspots – nemmere adgang til nettet.

2.7 Øget optag på uddannelserne

Det er regeringens målsætning, at mindst 95 pct. af alle unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse og mindst 50 pct. en videregående uddannelse i 2015.

Optaget på ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser i de seneste år understøtter, at flere unge fremover vil gennemføre en ungdomsuddannelse og en videregående uddannelse. I 2011 forventes det største optag af studerende nogensinde på de videregående uddannelser. Det vil hæve uddannelsesniveaue og bidrage til at opfylde uddannelsesmålene.

Udgifterne til taxametertilskud til ungdomsuddannelser og videregående uddannelser er steget støt siden 2008. På finanslovsforslaget for 2012 udgør taxameterudgifterne godt 27,4 mia. kr., og der er derudover afsat en reserve til yderligere meroptag på i alt 400 mio. kr. De samlede bevillinger udgør i alt 27,8 mia. kr. i 2012, jf. tabel 2.15. Det er knap 1½ mia. kr. mere end afsat i 2011.

Tabel 2.15**Udviklingen i taxametertilskud til ungdomsuddannelser og videregående uddannelser**

	2008	2009	2010	2011	2012
Mio. kr., 2012-priser					
Taxametertilskud til ungdomsuddannelser og videregående uddannelser i alt	22.811	23.863	25.424	26.314	27.368
Reserve til yderligere meroptag	-	-	-	-	400
I alt	22.811	23.863	25.424	26.314	27.768
Årlig stigning	-	1.052	-	891	1.454

Anm.: Opgørelsen omfatter alene aktivitetsafhængige tilskud til erhvervsrettede og gymnasiale ungdomsuddannelser samt videregående uddannelser og ikke grundtilskud og øvrige ikke-aktivitetsafhængige tilskud. Bevillingerne er i 2010 fratrukket dispositionsbegrænsningen på 1 pct. af statens driftsudgifter samt dispositionsbegrænsning vedrørende Barselsfonden, der teknisk udmøntes tidsforskudt i 2011. Tal før og efter 2010 er ikke fuldt ud sammenlignelige som følge af indførelsen af bygningstaxameter for almengymnasiale uddannelser, SOSU-uddannelser og sygeplejerske- og radiografuddannelsen.

Hertil kommer SU-udgifter til det stigende antal uddannelsessøgende. På finanslovsforslaget for 2012 er der afsat 16,3 mia. kr. til udgifter til stipendier, *jf. tabel 2.16*. Det er 1,4 mia. kr. mere end i 2011.

Tabel 2.16**Stipendieårsværk**

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.000 årsværk								
Stipendieårsværk ¹⁾	209	223 ²⁾	245	254	273	280	283	281
Ændringer i forhold til 2008	-	14	36	45	64	71	74	72
Mia. kr., 2012-priser								
Udgifter til stipendium ³⁾	12,4	13,2	14,6	14,9	16,3	16,8	17,0	16,8
Ændringer i forhold til 2008	-	0,8	2,2	2,5	3,9	4,4	4,6	4,4

Anm. I 2008-2010 er det regnskabstal, i 2011 budgetteringen på FL11 og 2012-2015 budgetteringen på FFL12.

- 2) Et stipendieårsværk svarer til, at en studerende/elev modtager stipendium i 12 måneder.
- 3) På finanslovsforslaget for 2012 er stipendieårsværkene i 2009 ikke blevet opdateret og afspejler således budgetteringen på FL09 på 208.000 stipendieårsværk frem for regnskabstallet på 223.000 stipendieårsværk.
- 4) Korrigeret for SU-omlægning.

Siden 2008 har der været en markant stigning i antallet af uddannelsessøgende. Antallet af stipendieårsværk ventes at stige med 64.000 fra 2008 til 2012, og udgifterne til stipendier vil i lyset heraf stige med 3,9 mia. kr.

2.8 Folkeskoleudspil

Regeringen har fremlagt folkeskoleudspillet *Faglighed og frihed*, der skal understøtte målet om, at danske skolebørn i 2020 skal være i top fem internationalt. Endvidere er der afsat i alt 500 mio. kr. i perioden 2012-2015 til satsning på anvendelse af it i folkeskolen.

På finanslovsforslaget styrkes folkeskolen med i alt 273 mio. kr. i 2012 stigende til 820 mio. kr. i 2015, *jf. tabel 2.17*.

Tabel 2.17
Styrkelse af folkeskolen

	2011	2012	2013	2014	2015	Indfaset
Mio. kr., 2012-priser						
Styrkelse af folkeskolen, i alt	28	273	352	640	820	870
Udgifter til Folkeskoleudspillet <i>Faglighed og frihed</i>	28	153	232	510	690	870
Styrkelse af it i folkeskolen	-	120	120	130	130	-
Finansiering af udspillet, i alt	-28	-233	-352	-640	-820	-870
Heraf:						
- Udmøntning af Læsefond	-	-152	-152	-152	-152	-152
- Overskud fra <i>Aftale om to streger under facit</i>	-	-1	-30	-186	-244	-424
- Fonden for Velfærdsteknologi	-	-120	-120	-130	-130	-
- Midler fra globaliseringspuljen	-28	-	-	-	-	-
- Omprioriteringer mv. på Undervisningsministeriets område	-	-	-50	-172	-299	-299

Styrkelsen af folkeskolen foreslås på finanslovsforslaget finansieret af den afsatte Læsefond, overskud fra aftalen *To streger under facit*, Fonden for Velfærdsteknologi, midler fra globaliseringspuljen samt omprioriteringer mv. inden for Undervisningsministeriets område.

2.9 Andre initiativer

2.9.1 Øget indsats mod kriminelle bander og organiseret kriminalitet

Det er med *Aftale om styrket indsats mod kriminelle bander og organiseret indbrudskriminalitet samt styrket indsats for at beskytte ofre mv.* besluttet at intensivere indsatsen mod bande- og rockermiljøet samt indsatsen mod organiseret indbrudskriminalitet og tyvebander.

Driftsudgifterne kan i alt opgøres til godt 130 mio. kr. i 2012 stigende til godt 270 mio. kr. fra 2014 og frem, *jf. tabel 2.18*.

Tabel 2.18**Aftale om styrket indsats mod kriminelle bander og organiseret indbrudskriminalitet mv.**

	2012	2013	2014	2015	2012-2015
Mio. kr., 2012-priser					
Driftsudgifter i alt ¹⁾	132	167	271	271	841
Finansiering i alt	-195	-213	-213	-213	-843
<i>Heraf:</i>					
- Tiltag i forbindelse med politiaftale for 2011	-80	-80	-80	-80	-320
- Tidligere udslusning og alternativer til frihedsstraf ²⁾	-31	-31	-31	-31	-124
- Styrket indsats for at få indvandrere mv. i arbejde	-84	-102	-102	-102	-390

- 1) Udgifterne vedrørende skærpet straf for hjemmerøverier og organiseret indbrudskriminalitet vil blive kvalificeret med henblik på at blive indarbejdet på ændringsforslaget til finansloven for 2012 og er på den baggrund ikke indbudgetteret på FFL12.
- 2) Mindreudgifterne vedrørende tidligere udslusning og alternativer til frihedsstraf vil blive kvalificeret med henblik på at blive indarbejdet på ændringsforslaget til finansloven for 2012 og er på den baggrund ikke indbudgetteret på FFL12.

Aftalen er finansieret i perioden 2012-2015. Udgifterne efter 2015 udgør godt 270 mio. kr. årligt, og der er tilvejebragt varig finansiering svarende til godt 210 mio. kr. årligt. De resterende knap 60 mio. kr. finansieres efter 2015 indenfor vækstrammen til offentligt forbrug på 4 mia. kr. årligt, der er tilvejebragt i 2014 til 2020 med *Aftaler om reformpakken 2020*.

2.9.2 Permanent toldkontrol i Danmark

Med *Aftale om permanent toldkontrol i Danmark (styrket grænsekontrol)* indføres en permanent og synlig toldkontrol ved de danske grænseovergange.

Der er afsat en ramme på op til 150 mio. kr. til investeringer i nye kontrolanlæg og nyt it-udstyr mv. samt en ramme på op til 35 mio. kr. i 2011 stigende til op til 119 mio. kr. i 2015 til flere toldere og en styrket politiindsats mv. Udgifterne finansieres af overskuddet på 0,7 mia. kr. i *To streger under facit*, jf. *tabel 2.2 og appendiks 2.1*.

2.9.3 Forebyggelsesfonden

Forebyggelsesfonden har til formål at støtte initiativer, som forebygger og forhindrer fysisk og psykisk nedslidning.

På finansloven for 2011 er der afsat en reserve på 350 mio. kr. årligt i 2012-2014 til prioriteringer fra Forebyggelsesfonden. Som led i etableringen af BoligJobplanen blev det besluttet at reducere fonden med 150 mio. kr. årligt i 2012 og 2013. Samtidig tilbageføres 60 mio. kr. i uforbrugte midler til fonden i 2012. Samlet set budgetteres der med at udbetale 260 mio. kr. fra Forebyggelsesfonden i 2012, jf. *tabel 2.19*.

Tabel 2.19
Prioritering af Forebyggelsesfondens midler for 2012.

Mio. kr., 2012-priser	2012
Forebyggelsesfonden på FL11	350
Reduktion af fonde til finansiering af BoligJobplanen	-150
Uforbrugte midler fra tidligere år	60
Forebyggelsesfondens midler i 2012	260

Som led i udmøntningen af *Aftale om ambitioner om mere* fra maj 2011 foreslås der afsat 85 mio. kr. fra Forebyggelsesfonden til projekter til bedre genoptræning og rehabilitering. Herudover foreslås der bl.a. afsat midler til videreførelsen af Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser og til projekter vedrørende nedslidende rutiner og arbejds gange, *jf. tabel 2.20*.

Tabel 2.20
Prioritering af Forebyggelsesfondens midler i 2012.

Mio. kr.	2012
Projekter til bedre genoptræning og rehabilitering	85
Projekter vedrørende nedslidende rutiner og arbejds gange	58
Initiativer vedrørende rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet	15
Forebyggelse af stress og psykisk nedslidning	8
Øvrige	94
I alt	260

2.9.4 En styrket indsats over for unge ledige

For at skabe endnu bedre muligheder for, at alle unge får en god start på arbejdslivet og et solidt fodfæste på arbejdsmarkedet, har regeringen i juli 2011 indgået aftale med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Kristendemokraterne om *En styrket indsats over for unge ledige*.

Der afsættes i alt knap 110 mio. kr. i 2011-2013 til bl.a. styrkelse af videnpilotordningen, målretning af den aktive indsats for unge ledige inden for byggeriet, målrettet uddannelse samt flere læse-, skrive- og regnekurser til unge ledige. På finanslovsforslaget for 2012 afsættes der 41 mio.kr. i 2012 og 10 mio.kr. i 2013. De resterende midler er udmøntet til initiativerne i 2011, *jf. tabel 2.22*.

Tabel 2.22
En styrket indsats over for unge ledige

Mio. kr., 2012-priser	2011	2012	2013	I alt
Ny initiativer for unge ledige	59 ¹⁾	41	10	110

1) Beløbet er opgjort i 2011-priser.

2.9.5 Øgede investeringer i veje og baner

Med *Aftale om en grøn transportpolitik*, januar 2009, blev der etableret en Infrastrukturfond, der skal finansiere investeringer på transportområdet frem til og med 2020. Der er i alt afsat og reserveret ca. 97 mia. kr. i Infrastrukturfonden mv. til investeringer på transportområdet. Samtidig er det med finanslovaftalen for 2011 besluttet at afsætte yderligere i alt 2,5 mia. kr. til en ny motorvej mellem Holstebro og Herning.

Der er siden 2009 udmøntet knap 100 mia. kr. til konkrete infrastrukturprojekter og -initiativer. Ved udgangen af 2010 var Infrastrukturfonden fuldt disponeret.

Herudover er det ved særskilte aftaler besluttet at anlægge en fast forbindelse over Femern Bælt med en foreløbigt skønnet totaludgift for kyst til kyst-forbindelsen og de danske landanlæg på ca. 50 mia. kr. samt en Metro Cityring i København med en totaludgift på ca. 22 mia. kr. Da disse anlægsudgifter afholdes af offentlige selskaber, indgår udgifterne hertil ikke på de årlige finanslove.

På finanslovsforslaget øges anlægsbevillingerne fra 2011 til 2012 på Transportministeriets område med 4,8 mia. kr. fra 9,4 mia. kr. til 14,2 mia. kr., *jf. tabel 2.23*.

Tabel 2.23
Konkrete trafikinvesteringer på Transportministeriets område indbudgetteret på FFL12

Mia. kr., 2012-priser	2011 (FL11)	2012 (FFL12)
Konkrete vejprojekter	2,3	6,6
Vedligeholdelse af statsvejnettet	2,1	1,6
Konkrete baneprojekter	1,5	1,8
Vedligeholdelse af jernbanenettet	2,7	2,7
Øvrige (kystbeskyttelse, puljeprojekter ¹⁾ mv.)	0,8	1,4
I alt	9,4	14,2

Anm. Puljeprojekter dækker bl.a. over stationsmoderniseringer, fremme af gods på baner, tiltag der skal tiltrække flere buspassagerer, udbredelse af cykeltrafik, støjskærme ved motorveje og bedre trafikssikkerhed.

De stigende anlægsudgifter afspejler en række vejprojekter, der er igangsat i henhold til aftalerne om en grøn transportpolitik. Det drejer sig bl.a. om:

- Udbygning af Køge Bugt Motorvejen (1. etape)
- Udbygning af Helsingørmotorvejen (1. etape)
- Udbygning af Vestfynsmotorvejen (1. etape)
- Udbygning af Frederikssundsmotorvejen (2. etape)
- Udbygning af motorvejen ved Vejle Fjord
- Anlæg af nordligt hængsel til Djursland ved Randers (Sdr. Borup-Assentoft)

2.9.6 Det danske EU-formandskab

Danmark skal i første halvår af 2012 (1. januar 2012 – 30. juni 2012) varetage formandskabet for EU.

Til afholdelse af regeringens fællesudgifter forbundet med EU-formandskabet er der afsat et samlet budget på 250 mio. kr. Heraf vedrører 88 mio. kr. det forberedende arbejde i 2011, mens der i 2012 er afsat 106 mio. kr. er afsat til en række tværgående opgaver vedrørende planlægning, koordination, konferencefaciliteter, kommunikationsaktiviteter og pressebetjening, tolkning, transport og logistik mv., som Udenrigsministeriets varetager. Herudover er der afsat en reserve på 56 mio. kr. i 2012, *jf. tabel 2.24*. Fordelingen af den samlede ramme på 250 mio. kr. mellem 2011 og 2012 ligger endnu ikke helt fast.

Tabel 2.24
Fællesudgifter til afholdelse af det danske EU-formandskab

	2011	2012	I alt
Mio. kr., 2012-priser			
Forberedende arbejde i 2011	88	-	88
Tværgående opgaver i Udenrigsministeriet		106	106
Reserve til fællesudgifter vedr. EU-formandskabet (§ 35)	-	56	56
I alt	88	162	250

2A. Aftaler om senere tilbage- trækning fra arbejdsmar- kedet og to streger under facit

---

Nedenfor beskrives indbudgetteringen af aftalerne om *Senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet* og *To streger under facit*.

Senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet

Tilbagetrækningsreformen bidrager til løsningen af over 1/3 af den samlede udfordring på 47 mia. kr. frem mod 2020. Hovedelementerne i *Aftale om en reform af tilbagetrækningssystemet* fra maj 2011 fremgår af *boks 2A.1*.

Boks 2A.1

Hovedelementer i tilbagetrækningsreformen

Velfærdsaftalens forhøjelse af efterløns- og pensionsalderen fremrykkes med 5 år. Efterlønsalderen forhøjes gradvis fra 60 til 62 år fra 2014-2017, mens folkepensionsalderen forhøjes fra 65 til 67 år fra 2019 til 2022.

Efterlønnsordningen forkortes gradvist fra 5 år til 3 år fra 2018 til 2023, og efterlønsydelsen forhøjes til 100 pct. af dagpengesatsen i hele efterlønnsperioden, mens modregningen for pensionsformue i efterlønsydelsen udvides til hele efterlønnsperioden og skærpes fra 60 pct. til 80 pct. Samtidig fjernes bundfradraget.

For nedslidte personer med mindre end fem år fra folkepensionsalderen indføres en seniorførtidspension, der sikrer en enklere og hurtigere adgang til førtidspension.

Vilkårene for seniorer i arbejde forbedres bl.a. gennem en mere lempelig modregning af arbejdsindkomst i tillæggene til folkepension.

På kortere sigt indebærer reformen offentlige nettomerudgifter. Det gælder især i 2012, hvor der midlertidigt vil være mulighed for skattefri udbetaling af efterløns- og fleksydelsesbidrag. Der skønnes tilbagebetalinger af efterløns- og fleksydelsesbidrag på 17 mia. kr. i 2012. Endvidere forventes indbetalingerne til efterlønnsordningen at falde med ca. ½ mia. kr. i 2012 og ca. 1½ mia. kr. årligt fra 2013 og frem.

Fra 2014 forhøjes efterlønsalderen gradvist, så der forventes mindreudgifter til efterløn på 0,6 mia. kr. i 2014 stigende til 1,8 mia. kr. i 2015. På finanslovsforslaget for 2012 udgør nettomerudgifter ved tilbagetrækningsformen samlet set 17,6 mia. kr. i 2013 faldende til 0,6 mia. kr. i 2015, *jf. tabel 2A.1.*

Tabel 2A.1

Økonomiske konsekvenser af tilbagetrækningsreformen på FFL12

	2012	2013	2014	2015
Mia. kr., 2012-priser				
Tilbagebetaling af efterløns- og fleksydelsesbidrag	-17,1	-	-	-
Mindreindtægt fra efterløns- og fleksydelsesbidrag ¹⁾	-0,5	-1,5	-1,5	-1,5
Øvrige merudgifter, herunder bl.a. til seniorførtidspension	-	-	-0,4	-0,9
Mindreudgifter til efterløn	-	-	0,6	1,8
Nettomerudgifter i alt	-17,6	-1,5	-1,3	-0,6

1) Indtægterne fra efterlønsbidraget budgetteres efter vanlig praksis fladt på finanslovsforslaget. Budgetteringen af efterlønsbidraget vil blive justeret løbende i forbindelse med udarbejdelsen af de årlige finanslove.

De samlede merudgifter på finanslovsforslaget for 2012, som er angivet i tabel 2.a, afspejler ikke tilbagetrækningsreformens samlede virkning på den offentlige saldo. Det skyldes, at merudgifter er angivet før skat og tilbageløb. Dertil kommer virkningerne af øget beskæftigelse.

Tilbagetrækningsreformen forventes samlet set at øge arbejdsstyrken og beskæftigelsen med godt 65.000 personer i 2020. Det vil mindske manglen på arbejdskraft, som følger af den demografiske udvikling, og giver et markant bidrag til styrkelsen af de offentlige finanser i 2020 og herefter. Forbedringen af de offentlige finanser ventes at udgøre 18 mia. kr. i 2020, og den finanspolitiske holdbarhed forventes styrket med knap 10 mia. kr. svarende til godt ½ pct. af BNP. Den større beskæftigelse vil styrke væksten i dansk økonomi. Det skønnes, at den gennemsnitlige vækst i BNP øges med 0,4 pct. årligt i 2014-2020 svarende til 47 mia. kr., *jf. boks 2A.2.*

Boks 2A.2

Virkning af Aftale om senere tilbagetrækning

- Beskæftigelsen øges med godt 65.000 personer i 2020
- De offentlige finanser forbedres med ca. 18 mia. kr. i 2020
- Den finanspolitiske holdbarhed styrkes med knap 10 mia. kr (godt ½ pct. af BNP)
- BNP øges med 47 mia. kr. i 2020

To streger under facit

Aftalen om to streger under facit bidrager til styrkelse af de offentlige finanser med 5,7 mia. kr. i 2020, *jf. tabel 2A.2.*

Tabel 2A.2

Elementerne i aftale om to streger under facit

	2020
Mia. kr., 2012-priser	
Måretning af fleksjobordning	1,4
Effektiviseringer i forsvaret	2,0
Reduktion af det danske EU-bidrag	1,0
Hurtigere igennem uddannelse	1,0
Indførelse af optjeningsprincipper	0,1
Nemmere og hurtigere udbetaling af den 5. ferieuge	0,2
Forbedring af de offentlige finanser i alt	5,7

Måretning af fleksjobordning

Det er aftalt, at der skal indføres en ny fleksjobordning, hvor fleksjob bliver midlertidig og baseret på en ny tilskudsmodel. Tilskuddet skal fremadrettet reguleres efter lønnen, så de største tilskud ydes til personer med den laveste løn. Forslaget skal drøftes med forligskredsen på førtidspensionsområdet. Reformen vil indebære offentlige mindreudgifter på 1,4 mia. kr. i 2020 og over 2 mia. kr. fuldt indfaset.

De økonomiske konsekvenser af regeringens udspil til en måretning af fleksjobordningen er indbudgetteret på finanslovsforslaget og medfører mindreudgifter på 57 mio. kr. i 2012 stigende til 675 mio. kr. i 2015. *jf. tabel 2A.3.*

Tabel 2A.3

Økonomiske konsekvenser af måretning af fleksjobordningen på FFL12

	2012	2013	2014	2015
Mio. kr., 2012-priser				
Måretning af fleksjobordningen	57	255	494	675

Effektiviseringer i forsvaret

Regeringens forslag om, at der omprioriteres 2 mia. kr. årligt fra og med 2015 fra forsvaret gennem bl.a. effektiviseringer, er indbudgetteret på finanslovsforslaget for 2012.

Reduktion af det danske EU-bidrag

EU's budget skal afspejle konsolideringsbestrebelse i medlemslandene. Regeringen vil fastholde sin restriktive linje for EU's budget og lægge afgørende vægt på, at Danmark i 2014-2020 ikke længere bidrager til andre rige landes rabatter uden selv at opnå en lignende ordning. På grundlag af de nuværende regler vil regeringen søge at få Danmarks betaling til EU reduceret med 1 mia. kr. om året fra 2014 og fremefter.

Reduktionen af det danske EU-bidrag fra 2014 fremgår ikke af finanslovsforslaget, da EU-bidraget er indbudgetteret på § 38. Skatter og afgifter, hvor der kun budgetteres i finansåret.

Hurtigere igennem uddannelse

For at understøtte, at flere unge påbegynder og færdiggør deres uddannelse tidligere end i dag, er det aftalt, at der skal gennemføre en omlægning af SU-systemet. Omlægningen vil samtidig give de studerende bedre muligheder for at tilrettelægge deres studier og SU, så det passer i forhold til den enkeltes situation. SU-omlægningen gennemføres for studerende, der påbegynder studiet i 2013.

Forslaget skal drøftes med partierne bag SU-forliget.

Omlægningen af SU-systemet skønnes at styrke de offentlige finanser med 1 mia. kr. i 2020, heraf ¼ mia. kr. fra en forøgelse af arbejdsudbuddet med 4.000 personer, da de studerende forventes at færdiggøre deres studier tidligere.

Der skønnes mindredgifter til SU på i størrelsesorden ¼ mia. kr. i 2020, men i de første år vil omlægningen medføre merudgifter til SU. Det skyldes, at der må forventes øgede SU-udgifter til bl.a. indførelse af studiestartslån og Start-SU samt en forhøjelse af fribeløbet, mens begrænsningen af SU til normeret tid først slår igennem senere. Endvidere forventes der merudgifter til taxametre, og frem mod 2014 skønnes der dermed en nettostigning i SU- og taxameterudgifter, hvorefter de vil være faldende, *jf. tabel 2A.4.*

Tabel 2A.4

Økonomiske konsekvenser af hurtigere igennem uddannelse

	2012	2013	2014	2015
Mio. kr., 2012-priser				
Midlertidige øgede SU- og taxameterudgifter	-1	-111	-248	-73

Øget brug af optjeningsprincipper

Med *To streger under facit* er det aftalt, at der i højere grad skal stilles krav om en vis opholdstid i Danmark, før der kan modtages velfærdsydelser på samme niveau som personer, der har boet og betalt skat i landet i mange år. Initiativet ventes at styrke de offentlige finanser med ca. 130 mio. kr. i 2020 og ca. 835 mio. kr. fuldt indfaset.

Øget brug af optjeningsprincipper skønnes at medføre mindreudgifter for 15 mio. kr. i 2013 stigende til 40 mio. kr. i 2015. De forudsatte mindreudgifter er indarbejdet på finanslovsforslaget for 2012, jf. tabel 2A.5.

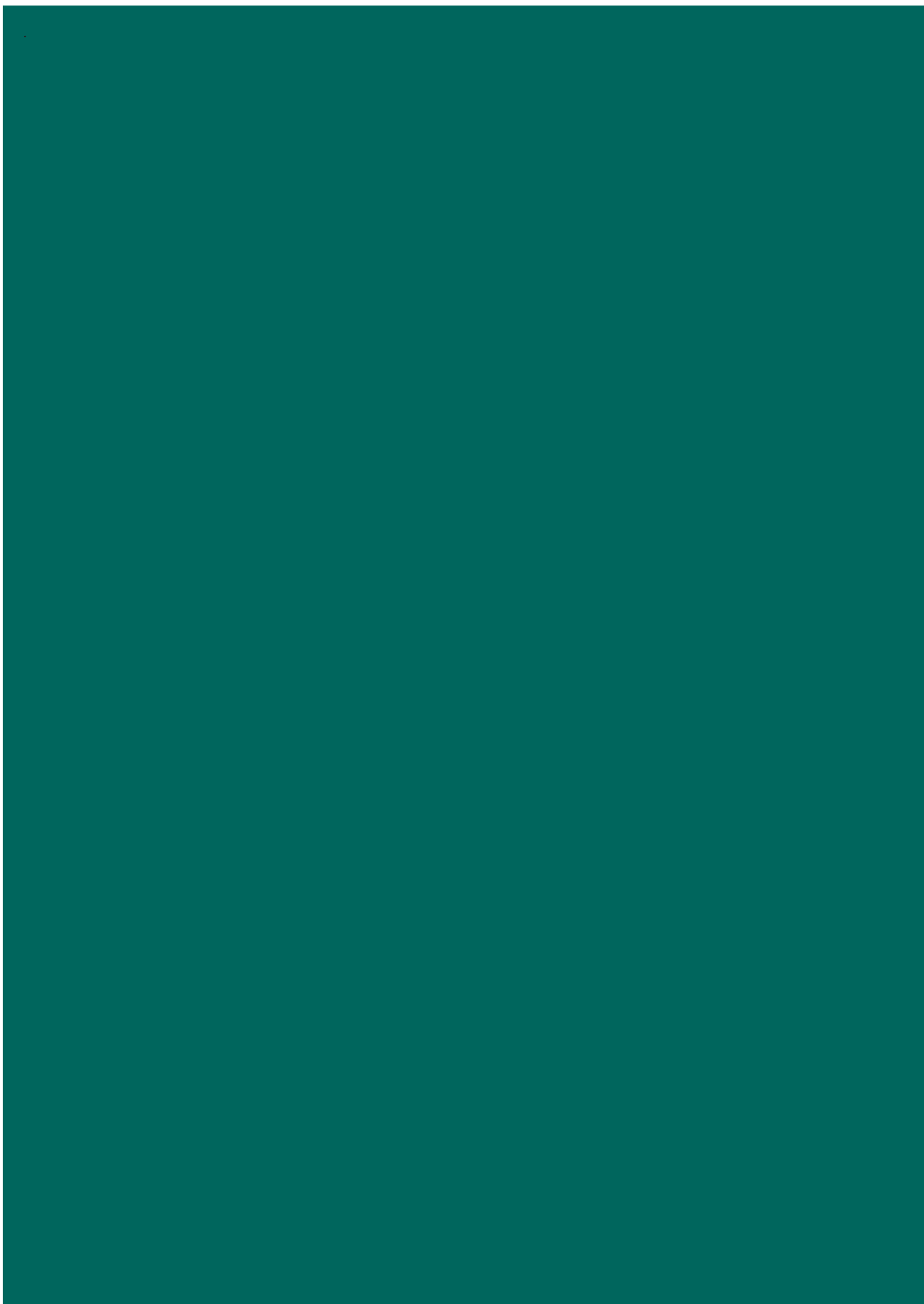
Tabel 2A.5**Økonomiske konsekvenser af øget brug af optjeningsprincipper på FFL12**

	2012	2013	2014	2015
Mio. kr., 2012-priser				
Øget brug af optjeningsprincipper	-	15	25	40

Nemmere og hurtigere udbetaling af den 5. ferieuge

For at øge arbejdsudbuddet gøres det nemmere og hurtigere for arbejdstagere af få udbetalt den 5. ferieuge. Lønmodtagere kan fremover frit vælge at få udbetalt den 5. ferieuge inden begyndelsen af ferieåret, så snart retten er optjent.

Initiativet forventes at øge arbejdsudbuddet – især blandt unge – med ca. 1.000 helårspersoner i 2020. Det forbedrer de offentlige finanser med i størrelsesordenen 0,2 mia. kr. i 2020.

3. Statens finanser

Resumé

- På finanslovsforslaget for 2012 er der budgetteret med et underskud på statens finanser, dvs. DAU-saldoen, på 79¼ mia. kr. svarende til 4,3 pct. af BNP. I 2011 skønnes DAU-underskuddet til 43½ mia. kr. eller 2,4 pct. af BNP.
- Det betydeligt højere DAU-underskud i 2012 kan primært henføres til lavere statslige indtægter fra pensionsafkastskatten. Hertil kommer den forventede tilbagebetaling af efterlønsbidrag som følge af *aftale om senere tilbagetrækning*.
- Statens udgifter er budgetteret til 694¼ mia. kr. i 2012 på finanslovsforslaget for 2012 og ventes at udgøre knap 686½ mia. kr. i 2011. Stigningen fra 2011 til 2012 kan udover pris- og lønudviklingen henføres til blandt andet merudgifter til folkepension, SU samt investeringer på Transportministeriets område.
- Finanslovsforslaget for 2012 afspejler budgetterede indtægter på 615 mia. kr. i 2012, mens statens indtægter ventes at udgøre 643 mia. kr. i 2011. Det forventede fald i de statslige indtægter fra 2011 til 2012 kan primært henføres til lavere indtægter fra pensionsafkastskatten samt personskatter, arbejdsmarkeds- og sociale bidrag, herunder tilbagebetalingen af efterlønsbidrag.
- Statens nettokassesaldo, der er relevant i forhold til den umiddelbare statsgældsvirkning, skønnes at udvise et underskud på 38 mia. kr. i 2011. Det er en forbedring på 7 mia. kr. i forhold til vurderingen i maj, der kan henføres til et forventet mindre DAU-underskud samt ændrede skøn for det forventede tab på individuelle garantier vedrørende Finansiell Stabilitet A/S's overtagelse af Amagerbanken og EIK Bank.
- I 2012 skønnes der et nettokasseunderskud på 76¼ mia. kr. afledt af det budgetterede underskud på DAU-saldoen og et genudlånsomfang på 3½ mia. kr.
- I lyset af de forventede nettokasseunderskud i 2011 og 2012 skønnes statsgælden at stige fra 386¼ mia. kr. ultimo 2010 til 507¼ mia. kr. ultimo 2012. Statsgælden skønnes dermed at stige fra 22¼ pct. af BNP i 2010 til 27¼ pct. af BNP i 2012.

3.1 Oversigt over statens finanser

På finanslovsforslaget for 2012 er der budgetteret med indtægter på knap 615 mia. kr. og udgifter på 694³/₄ mia. kr. *jf. tabel 3.1*. Finanslovsforslaget indebærer således et budgetteret underskud på statens drifts-, anlægs- og udlånsbudget, dvs. DAU-saldoen, på 79³/₄ mia. kr. i 2012. Det svarer til 4,3 pct. af BNP.

Statens underskud skønnes til 43¹/₂ mia. kr. i 2011 svarende til 2,4 pct. af BNP.

Tabel 3.1
Statens finanser 2011-2012

	2011			2012
	Maj	August	Ændr.	FFL12
Mia. kr., årets priser				
Indtægter	645,2	643,0	-2,3	614,9
Udgifter	691,6	686,5	-5,0	694,7
DAU-saldo	-46,3	-43,5	2,8	-79,8
DAU-saldo (pct. af BNP)	-2,6	-2,4	0,2	-4,3

I 2012 er der budgetteret med et betydeligt højere DAU-underskud end i 2011, hvilket primært kan henføres til lavere forventede indtægter. Der forventes således lavere indtægter fra pensionsafkastskatten i 2012 i forhold til det seneste indtægtsskøn for 2011 og de budgetterede indtægter på finansloven for 2011. Hertil kommer den forventede tilbagebetaling af efterlønsbidrag som følge af *aftale om senere tilbagetrækning* på 17 mia. kr. i 2012, der er budgetteret som en statslig merudgift på indtægtsbudgettet.

I forhold til vurderingen i maj er DAU-underskuddet reduceret med 2³/₄ mia. kr. i 2011 afledt af forventede mindreindtægter på 2¹/₄ mia. kr. og mindreudgifter på 5 mia. kr.

De lavere indtægter i 2011 skyldes primært et forventet lavere provenu fra pensionsafkastskatten og erhvervsskatterne, *jf. tabel 3.2*.

Det lavere udgiftsskøn for 2011 følger primært af en nedjustering af beskæftigelsestilskuddet til kommunerne, mindreforbrug af den afsatte reserve til midtvejsreguleringen af blokstilskuddet samt et ændret skøn for de statslige tab som følge af Finansiell Stabilitet A/S's overtagelse af Amagerbanken i forhold til vurderingen i maj.

Tabel 3.2
Ændring af DAU-saldoen i 2011 siden maj

	2011
Mia. kr., årets priser	
Pensionsafkastskat	-2,9
Erhvervsskatter	-1,0
Beskæftigelsestilskud til kommunerne	3,3
Midtvejsregulering af bloktilskud mv.	1,4
Tab på individuelle garantier ved Finansiell Stabilitets A/S's overtagelse af Amagerbanken	3,4
Tab på individuelle garantier ved Finansiell Stabilitets A/S's overtagelse af Fjordbank Mors A/S	-1,1
Tab på kapitalindskud i Fjordbank Mors A/S	-0,4
A-dagpenge og kontanthjælp mv.	-0,2
EU-bidrag mv.	0,7
Renter af statens gæld	-0,4
Ændring i DAU-saldoen, i alt	2,8

Anm.: Negative tal angiver saldoforværringer, mens positive tal angiver saldoforbedringer.

DAU-saldoen er påvirket af engangsforhold i varierende omfang fra år til år, *jf. figur 3.1*. Korrigeret for engangsforhold mv.¹ skønnes et underskud på DAU-saldoen på knap 68 mia. kr. i 2011 og 47½ mia. kr. i 2012. Målt i pct. af BNP svarer de korrigerede DAU-underskud til 3,8 pct. af BNP i 2011 og 2,6 pct. af BNP 2012.

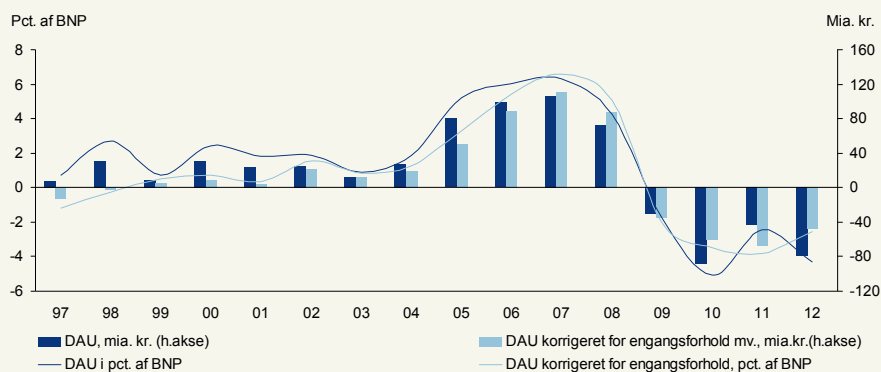
Korrektionen af DAU-saldoen skal i 2011 ses i sammenhæng med omlægningen af betalings-tidspunktet for pensionsafkastskatten. Omlægningen indebærer blandt andet, at indbetalings-tidspunktet for pensionsafkastskatten udskydes fra december til senest 31. maj året efter. Det medfører, at der ikke indbetales pensionsafkastskat i finansåret 2010. Samtidig indbetales der et ekstraordinært højt provenu fra pensionsafkastskatten i 2011, som vedrører afkastet for 2010.

Derudover er der i 2011 korrektioner som følge af statens tab på bank- og kreditpakkerne, herunder som følge af Finansiell Stabilitets A/S's overtagelse af Amagerbanken samt statens lån til Furesø Kommune som led i genforhandlingen af aftalen om sammenlægningen af Værløse og Farum kommuner.

Korrektion af DAU-saldoen i 2012 skal ses i lyset af, at der som følge af *aftale om senere tilbagebetaling*, forventes tilbagebetaling af efterlønsbidrag samt et forventet lavt afkast fra pensionsopsparingerne i 2011, der vedrører provenuet fra pensionsafkastskatten i 2012.

¹ DAU-saldoen korrigeret for engangsforhold mv. omfatter ikke korrektioner for konjunkturernes påvirkning og afspejler derfor ikke et strukturelt forløb, således som det beregnes for den strukturelle offentlige budgetsaldo, *jf. også kapitel 4*.

Figur 3.1
DAU-saldo med og uden engangsforhold, 1997-2012

3.2 Statens udgifter

På finanslovsforslaget for 2012 er statens samlede udgifter eksklusive renteudgifter budgetteret til 668 mia. kr. i 2012, jf. tabel 3.3. Opgjort i 2012-priser skønnes de statslige udgifter eksklusive renteudgifter dermed at falde med 1 mia. kr. fra 2011 til 2012, når der sammenlignes med det seneste udgiftsskøn for 2011. Sammenholdt med de budgetterede udgifter på finansloven for 2011 forventes udgifterne at stige med knap 2 mia. kr.

Tabel 3.3
De statslige udgifter eksklusive renteudgifter, 2011-2012

	2011		2012	Ændr.	Ændr.
	FL11	August	FFL12	FL11- FFL12	Aug11- FFL12
Mia. kr., 2012-priser					
Ministerfordelte udgifter ¹⁾	630,7	634,7	633,1	2,4	-1,6
Øvrige udgifter ²⁾	35,3	34,2	34,9	-0,5	0,6
Udgifter i alt, ekskl. renteudgifter	666,1	668,9	668,0	1,9	-1,0

Anm.: Statens udgifter ekskl. renteudgifter er opregnet til 2012-priser med generelle pris- og lønstigninger på 1,4 pct.

- 1) Statens drifts-, overførsels- og anlægsudgifter.
- 2) Omfatter børnefamilieydelse og EU-bidrag mv.

Stigningen i de statslige udgifter fra finansloven for 2011 til finanslovsforslaget for 2012 afspejler blandt andet merudgifter til en række indkomstoverførsler, herunder folkepension og SU.

Hertil kommer merudgifter til investeringer på Transportministeriets område. I modsat retning trækker et reelt fald i de statslige driftsudgifter.

Udgifterne på finanslovsforslaget for 2012 falder, når der sammenlignes med det seneste udgiftsskøn for 2011, hvilket primært kan henføres til engangsudgifter i 2011 vedrørende tab på bank- og kreditpakkerne samt statslån til Furesø Kommune, der ikke er budgetteret på finansloven for 2011.

Statens udgifter i 2011

Skønnet for de statslige udgifter i 2011 er nedjusteret med 5 mia. kr. i forhold til det seneste udgiftsskøn i maj, *jf. tabel 3.4*. Statens samlede udgifter forventes således at udgøre 686½ mia. kr. i 2011 opgjort i årets priser.

Nedjusteringen af udgiftsskønnet siden maj kan primært henføres til lavere ministerfordelte udgifter samt færre udgifter til EU-bidrag mv.

Tabel 3.4
De statslige udgifter i 2011

	FL11	Maj-skøn	August-skøn	Ændr. FL-August	Ændr. Maj-august
Mia. kr., 2011-priser					
Driftsramme	124,0	124,0	123,8	-0,2	-0,2
Overførselsbudget	486,9	495,9	491,2	4,3	-4,7
Anlægsbudget	11,1	10,9	10,9	-0,2	0,0
Ministerfordelte udgifter, i alt¹⁾	622,0	630,8	625,9	3,9	-4,8
Rente af statsgæld mv.	26,0	26,4	26,8	0,8	0,4
EU-bidrag mv.	20,3	19,9	19,2	-1,1	-0,7
Børnefamilieydelse	14,5	14,5	14,6	0,1	0,1
I alt	682,9	691,6	686,5	3,6	-5,0

1) Statens drifts-, overførsels- og anlægsudgifter.

I forhold til vurderingen i maj skønnes der mindreudgifter på i alt 4¼ mia. kr. til midtvejsreguleringen af de kommunale og regionale bloktilskud og til beskæftigelsestilskuddet til kommunerne, hvilket blandt andet kan henføres til finansieringsomlægningen på beskæftigelsesområdet samt ændrede ledighedsskøn. Desuden er kommunernes beskæftigelsestilskud for 2010 efterreguleret, hvilket har effekt på statens finanser i 2011.

Det forventede statslige tab på de individuelle garantier i forbindelse med Finansiell Stabilitet A/S's overtagelse af Amagerbanken er nedjusteret med 3½ mia. kr. i forhold til det foreløbige skøn, der lå til grund for vurderingen i maj. I modsat retning trækker forventede tab på kapitalindskud og garantiordninger i forbindelse med Finansiell Stabilitets A/S's overtagelse af Fjordbank Mors A/S, der foreløbig er opgjort til 1½ mia. kr.

Bank- og kreditpakkernes samlede påvirkning af statens finanser, herunder de endelige tab på Amagerbanken og Fjordbank Mors A/S, kan først endeligt opgøres om nogle år.

I forhold til budgetteringen på finansloven for 2011 afspejler augustskønnet statslige merudgifter på 3½ mia. kr. Merudgifterne vedrører primært de ministerfordelte udgifter og kan blandt andet henføres til tab på bank- og kreditpakkerne, meraktivitet på en række uddannelsesområder, herunder til SU mv., folkepension samt statslån til Furesø Kommune, *jf. også Budgetoversigt 1, maj 2011*².

I modsat retning trækker mindreudgifter til midtvejsreguleringen af det kommunale og regionale bloktilskud, beskæftigelsestilskuddet til kommunerne, dagpenge samt en ændret afløbsprofil for kvalitetsfondsmidlerne til fremtidens sygehusstruktur.

Statens udgifter i 2012

På finanslovsforslaget for 2012 er statens samlede udgifter inkl. renteudgifter budgetteret til 694¾ mia. kr. i 2012 mod knap 683 mia. kr. på finansloven for 2011 opgjort i årets priser, *jf. tabel 3.5*. Den nominelle stigning på 11¾ mia. kr. i de statslige udgifter fra 2011 til 2012 kan udover pris- og lønudvikling henføres til de ministerfordelte udgifter, herunder anlægsbudgettet der øges med 3¾ mia. kr.

Tabel 3.5

De statslige udgifter på FL11 og FFL12

	FL11	FFL12	Ændring FL11-FFL12
Mia. kr., årets priser			
Driftsramme	124,0	124,3	0,2
Overførselsbudget	486,9	494,0	7,1
Anlægsbudget	11,1	14,8	3,7
Ministerfordelte udgifter, i alt¹⁾	622,0	633,1	11,1
Renter af statsgæld mv.	26,0	26,7	0,7
EU-bidrag mv.	20,3	20,5	0,1
Børnefamilieydelse	14,5	14,4	-0,1
Statens udgifter, i alt	682,9	694,7	11,7

1) Statens drifts-, overførsels- og anlægsudgifter.

Udgifterne på driftsrammen stiger med knap ¼ mia. kr. fra finansloven for 2011 til finanslovsforslaget for 2012 opgjort i årets priser. Stigningen kan henføres til pris- og lønudviklingen, og dækker over et reelt fald i den statslige driftsramme, der blandt vedrører en reduktion af centraladministrationens udgifter med 2½ pct. i 2012, som indgår i finansieringen af BoligJobplanen, *jf. også kapitel 2*.

² I *Budgetoversigt 1*, maj 2011, *jf. www.fm.dk*, er der en uddybende gennemgang af de ministerfordelte udgifter i 2011.

På Undervisningsministeriets område er der budgetteret merudgifter til blandt andet de almen-gymnasiale uddannelser, professionsbacheloruddannelser og de almene voksenuddannelser. Hertil kommer merudgifter på Forsvarsministeriets driftsramme, der dog modsvares af mindredgifter på Forsvarsministeriets anlægsbudget.

I modsat retning trækker budgetterede mindredgifter på Justitsministeriets område, der afspejler et fald i bevillingerne til politiet og anklagemyndigheden, kriminalforsorgen og domstolene som følge af udløb af politiske aftaler. Bevillingerne er teknisk videreført fra finansloven for 2011 til finanslovsforslaget for 2012, og bevillingsniveauet forventes fastlagt som led i de politiske forhandlinger om finansloven for 2012.

I årets priser stiger udgifterne på overførselsbudgettet med godt 7 mia. kr. fra finansloven for 2011 til finanslovsforslaget for 2012. Ud over pris- og lønudviklingen kan stigningen blandt andet henføres til øgede udgifter til folkepension og førtidspension samt tjenestemandspensioner. Hertil kommer øgede udgifter til barseldagpenge og SU mv., som følge af en forventet stigning i antallet af modtagere. Omvendt er der budgetteret med et fald i indskuddet i Højteknologifonden fra finansloven for 2011 til finanslovsforslaget for 2012, idet fonden i 2012 er fuldt udbygget med et samlet kapitalindskud på 16 mia. kr.

Der er budgetteret en stigning på anlægsbudgettet på 3¼ mia. kr., hvilket skal ses i lyset af merudgifter til investeringer på Transportministeriets område primært til anlæg af hovedveje. Hertil kommer udgifter til anlæg af en ny bane fra København til Ringsted.

Statens personaleforbrug

På finanslovsforslaget for 2012 er personaleforbruget på statens område samlet set budgetteret til 152.121 årsværk. Dermed er der budgetteret et fald i statens samlede personaleforbrug på godt 1.800 årsværk fra finansloven for 2011 til finanslovsforslaget for 2012³, jf. tabel 3.6.

Statens personaleforbrug i 2011 er opgjort på baggrund af det forventede antal årsværk på finansloven for 2011. Eventuelle ændringer i personaleforbruget siden vedtagelsen af finansloven for 2011, herunder ved udmøntning af reserver mv., fremgår dermed ikke af tabellen.

---

³ Personaleoplysningerne er foreløbige skøn for de enkelte ministerier og institutioners personaleforbrug. De angivne årsværk er ikke bindende for ministeriernes og institutionernes årsværksforbrug, jf. *Økonomisk-Administrativ Vejledning* (www.oav.dk).

Tabel 3.6
Statens personaleforbrug på FFL12 før udmøntning af reserver mv. (skøn)

	2011	2012	2013	2014	2015
Antal årsværk					
§ 3. Folketinget	730	726	726	726	726
§ 5. Statsministeriet	109	109	109	109	107
§ 6. Udenrigsministeriet	2.530	2.601	2.405	2.192	2.150
§ 7. Finansministeriet	1.602	1.526	1.505	1.490	1.470
§ 8. Økonomi- og Erhvervsministeriet	2.386	2.307	2.162	2.119	2.084
§ 9. Skatteministeriet	7.861	7.423	6.929	6.761	6.614
§ 11. Justitsministeriet	22.338	21.830	21.623	21.469	21.325
§ 12. Forsvarsministeriet	25.240	25.334	25.324	25.305	25.293
§ 15. Socialministeriet	1.185	1.129	1.080	1.029	1.012
§ 16. Indenrigs- og Sundhedsministeriet	3.562	3.307	3.275	3.243	3.244
§ 17. Beskæftigelsesministeriet	2.053	2.006	1.935	1.880	1.750
§ 18. Integrationsministeriet	730	648	602	579	571
§ 19. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling	31.282	31.396	30.131	30.022	29.647
§ 20. Undervisningsministeriet	37.755	37.651	37.579	37.559	37.544
§ 21. Kulturministeriet	4.410	4.175	4.120	4.098	4.074
§ 22. Kirkeministeriet	38	37	36	35	34
§ 23. Miljøministeriet	2.354	2.353	2.260	2.191	2.163
§ 24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	3.060	2.842	2.727	2.675	2.536
§ 28. Transportministeriet	3.665	3.620	3.573	3.534	3.508
§ 29. Klima- og Energiministeriet	1.061	1.101	1.073	1.032	1.016
I alt på FFL12	153.951	152.121	149.174	148.048	146.868
Ændring i forhold til 2011 på FL11		-1.830	-4.777	-5.903	-7.083

På Justitsministeriet område afspejler finanslovsforslaget et fald i personaleforbruget på 500 årsværk fra 2011 til 2012. Faldet vedrører primært kriminalforsorgen og domstolene og kan henføres til udløb af politiske aftaler. Kriminalforsorgen og domstolenes bevillinger i 2012 er teknisk videreført fra finansloven for 2011 og bevillingsniveauet, herunder det forventede antal årsværk, fastlægges som led i de politiske forhandlinger om finansloven for 2012.

Der er budgetteret med et fald på Skatteministeriets område på godt 400 årsværk fra 2011 til 2012, der kan henføres til effektiviseringer af SKATs it-systemer, bortfald af midlertidig overtallighed samt generelle effektiviseringer. I modsat retning trækker, at der i 2012 tilføres godt 100 årsværk til styrkelse af blandt andet toldkontrollen.

På Indenrigs- og Sundhedsministeriets område er der budgetteret et fald i personaleforbruget på 255 årsværk fra 2011 til 2012. Faldet vedrører primært tilpasning af Statens Serum Instituts kommercielle aktiviteter.

I opgørelsen er der ikke taget højde for eventuelle forøgelse i personaleforbruget i perioden 2012-2015 som følge af udmøntningen af reserver på finanslovsforslaget for 2012. Reserverne udmøntes i forbindelse med de årlige finanslovforhandlinger.

3.3 Statens indtægter

I 2011 ventes statens samlede indtægter at udgøre 643 mia. kr., *jf. tabel 3.7*. Dermed er indtægterne nedjusteret med godt 2¼ mia. kr. i forhold til skønnet i maj, hvilket primært skyldes lavere indtægter fra pensionsafkastskatten.

På finanslovsforslaget for 2012 er statens indtægter budgetteret til knap 615 mia. kr. og skønnes dermed at falde med godt 28 mia. kr. i forhold til 2011. Det skyldes navnlig lavere indtægter fra pensionsafkastskatten samt personskatter, arbejdsmarkeds- og sociale bidrag herunder tilbagebetaling af efterlønsbidrag. I modsat retning trækker større provenuer fra blandt andet erhvervsskatter og momsindtægter.

Indtægterne fra arbejdsmarkedsbidraget er hidtil opgjort på en særskilt konto på finansloven, men fra og med 2012 opgøres det under personskatter, *jf. også tabel 3.7*. Det skyldes, at det i forbindelse med *Forårspakke 2.0* blev vedtaget, at opkrævningen af arbejdsmarkedsbidrag i højere grad skal integreres i kildesystemet for personskatterne. Således opgøres provenuet fra personskatten til staten, samt arbejdsmarkeds- og andre sociale bidrag samlet. Der er ikke længere regnskabsmæssigt grundlag for at sondre mellem personskat og arbejdsmarkedsbidrag på finansloven.

Tabel 3.7
Statens indtægter

	2011			2012	
	Maj	August	Ændr.	FFL12	Ændr. 2011-2012
Mia. kr., årets priser					
Personskat til staten, arbejds- markeds- og sociale bidrag ¹⁾	258,8	258,2	-0,6	247,7	-10,5
Erhvervsskatter til staten, netto	44,6	43,7	-1,0	54,8	11,1
Moms	176,5	176,8	0,3	184,7	7,9
Registreringsafgift	15,0	15,0	0,0	16,8	1,8
Benzin-, vægt- og ansvarsafgift mv.	22,3	22,1	-0,2	22,5	0,4
Energi- og miljøafgifter	37,0	37,0	0,0	38,3	1,3
Nydelsesmiddel- og øvrige afgifter	19,8	19,7	-0,1	19,9	0,1
Pensionsafkastskat	41,9	39,0	-2,9	4,9	-34,1
Tinglysningsafgift mv.	7,8	7,2	-0,6	6,6	-0,6
Skatter og sociale bidrag i alt	623,8	618,8	-5,0	596,2	-22,6
Øvrige indtægter	21,4	24,2	2,8	18,6	-5,6
Indtægter i alt	645,2	643,0	-2,3	614,9	-28,1

- 1) Indtægterne fra arbejdsmarkedsbidraget er hidtil opgjort på en særskilt konto på finansloven, men fra og med 2012 opgøres det under personskatter. Det skyldes, at det i forbindelse med *Forårspakke 2.0* blev vedtaget, at opkrævningen af arbejdsmarkedsbidrag i højere grad skal integreres i kildesystemet for personskatterne, jf. lov nr. 471 2009 og lov nr. 521 2009.

Indtægtsskønnene for 2011 og 2012 er baseret på den seneste konjunkturvurdering, jf. *Økonomisk Redegørelse*, august 2011. De væsentligste budgetteringsforudsætninger er vist i *tabel 3.8*.

I forhold til konjunkturvurderingen i maj er skønnet for realvæksten i BNP nedjusteret med 0,6 pct.-point i 2011. Samtidig er væksten i privatforbruget nedjusteret i 2011, og beskæftigelsen er nedjusteret med 5.000 personer.

Der forventes højere vækstrater for privatforbrug og BNP i 2012 end i 2011, og beskæftigelsen forventes at stige med 7.000 personer fra 2011 til 2012.

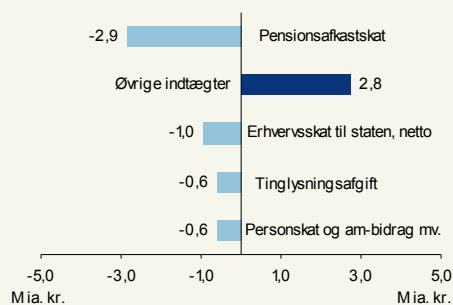
Tabel 3.8
Budgetteringsforudsætninger 2011-2012

	2011		Ændr.	2012
	Maj	August		August
BNP, realvækst i pct.	1,9	1,3	-0,6	1,8
Privatforbrug, realvækst i pct.	1,8	0,3	-1,5	2,4
Heraf bilkøb	15,1	14,0	-1,1	4,1
Forbrugerpriser, vækst i pct.	2,5	2,8	0,3	1,8
Momsgrundlag, nominal vækst pct.	4,2	3,4	-0,7	3,8
Timeløn for LO/DA-arbejder, nominal vækst i pct.	2,7	2,7	0,0	3,0
Ledighed, 1.000 personer	107	108	1	107
Beskæftigelse, 1.000 personer	2.767	2.762	-5	2.769
Udskrivningsgrundlag, bundskat, mia. kr.	919,7	926,8	7,1	955,5
Udskrivningsgrundlag, arbejdsmarkedsbidrag, mia. kr.	1.009,8	1.005,2	-4,6	1.026,7
Oliepris, kroner pr. tønde	570	594	24	589

Statens indtægter i 2011

De væsentligste justeringer af indtægterne i 2011 i forhold til majvurderingen fremgår af figur 3.2 og er uddybet nedenfor.

Figur 3.2
Vigtigste revisioner af indtægter i 2011 i forhold til majsøn

Pensionsafkastskat (39,0 mia. kr.) er nedjusteret med 2,9 mia. kr. i forhold til skønnet i maj. Nedjusteringen foretages på baggrund af de af pensionsinstitutterne afleverede og behandlede selvangivelser, der viser et lidt lavere afkast end forventet i maj.

De øvrige indtægter (24,2 mia. kr.) ventes at indbringe 2,8 mia. kr. mere i forhold til skønnet i maj. Dette skyldes primært, at der forventes en indtægt på 1,6 mia. kr. fra provision fra indivi-

duelle statsgarantier, der ved vurderingen i maj var indregnet som en merindtægt på det statslige udgiftsbudget. Derudover ventes et merprovenu fra overskudsdeling af Nordsø-indtægter på 0,5 mia. kr. primært som følge af en forventet højere oliepris.

Erhvervsskatterne til staten (43,7 mia. kr.) er nedjusteret med 1,0 mia. kr. i forhold til skønnet i maj som følge af, at der er ydet henstand i yderligere en større forhøjelsessag. I modsat retning trækker et øget kulbrinteskatteprovenu med baggrund i en højere oliepris.

Tinglysningsafgift mv. (7,2 mia. kr.) ventes at indbringe 0,6 mia. kr. mindre end skønnet i maj. Det skyldes, at de seneste måneders regnskabstal for tinglysningsafgiften har vist sig lavere end forventet i maj.

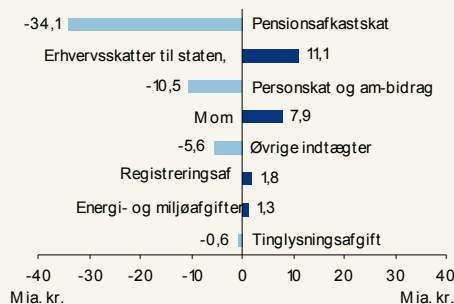
Personskat til staten, arbejdsmarkeds- og andre sociale bidrag (258,2 mia. kr.) er nedjusteret med 0,6 mia. kr. i forhold til skønnet i maj. Nedjusteringen skyldes blandt andet indbudgettering af fradrag for visse serviceydelser i hjemmet ifølge *BoligJobplanen*.

Statens indtægter i 2012

De væsentligste ændringer i statens indtægter fra 2011 til 2012 fremgår af figur 3.3 og er uddybet nedenfor.

Figur 3.3

De væsentligste indtægtsændringer fra 2011 til 2012

Pensionsafkastskatten (4,9 mia. kr.) forventes at falde med 34,1 mia. kr. fra 2011 til 2012. Dette skyldes at afkastet af pensionsopsparingen i 2010 var knap dobbelt så højt som i et normalår, mens det i 2011 forventes at falde til omtrent en fjerdedel af afkastet i et normalår. Omlægningen af betalingstidspunktet for pensionsafkastskatten indebærer blandt andet, at indbetalingstidspunktet udskydes fra december til senest 31. maj året efter, hvilket medfører at skatten på afkastet fra pensionsopsparingerne i 2011 påvirker statens finanser i 2012.

Erhvervsskatterne til staten (54,8 mia. kr.) skønnes at stige med 11,1 mia. kr. fra 2011 til 2012, hvilket blandt andet skyldes et generelt højere aktivitetsniveau samt en gradvis forbedring af indtjeningen i den finansielle sektor. Derudover er der i 2011 ydet henstand i en række

store sager angående ansættelsesændringer, hvilket isoleret set har betydet et mindreprovenu fra erhvervsskatterne i 2011 på 6,4 mia. kr.

Personskat til staten, arbejdsmarkeds- og andre sociale bidrag (247,7 mia. kr.) forventes at falde med 10,5 mia. kr. fra 2011 til 2012. Faldet skyldes primært, at de sociale bidrag forventes at falde med ca. 17 mia. kr. som følge af udbetaling af indbetalte efterlønsbidrag i 2012, der er budgetteret som en udgift på indtægtsbudgettet. Udbetalingerne medfører endvidere lavere skatteindtægter, da en del af udbetalingerne forventes indbetalt på private pensionsordninger med fradragret.

Momsindtægterne (184,7 mia. kr.) skønnes at stige med 7,9 mia. kr. fra 2011 til 2012 afledt af en forventet stigning i momsgrundlaget navnlig fra privatforbrug og råstofanvendelse i erhverv.

De øvrige indtægter (18,6 mia. kr.) forventes at indbringe 5,6 mia. kr. mindre i 2012 end i 2011. Det skyldes primært lavere indtægter fra overskudsdeling og statsdeltagelse i olie- og gasindvinding i Nordsøen, herunder som følge af afdrag på gæld i forbindelse med oprettelse af Nordsøfonden i 2012.

Registreringsafgiften (16,8 mia. kr.) skønnes at stige med 1,8 mia. kr. fra 2011 til 2012, hvilket blandt andet kan henføres til et større bilkøb.

Energi- og miljøafgifterne (38,3 mia. kr.) forventes at stige med 1,3 mia. kr. fra 2011 til 2012. Det skal blandt andet ses i sammenhæng med forhøjelsen af energiafgifter i *Forårspakke 2.0*. Hertil kommer *Serviceeftersyn af Forårspakke 2.0*, der fremrykker forhøjelser af energiafgifter for erhverv til 2012.

Tinglysningsafgiften mv. (6,6 mia. kr.) forventes at falde med 0,6 mia. kr. fra 2011 til 2012. Dette skyldes et ekstraordinært provenu på omtrent 0,6 mia. kr. i 2011 som følge af, at forsinkelser i forbindelse med overgangen til den digitale tinglysning ventes indhentet.

3.4 Statens finansieringsbehov og gæld

Statsgælden i 2011 og 2012

Statsgælden målt som andel af BNP skønnes at stige fra ca. 22¼ pct. af BNP i 2010 til 27¼ pct. af BNP i 2012 svarende til en stigning på 5¼ pct.-point, *jf. tabel 3.9*.

Opgjort nominelt skønnes statsgælden at stige fra 386¼ mia. kr. i 2010 til 507¼ mia. kr. i 2012, dvs. samlet set med 121 mia. kr. i løbet af to år.

Tabel 3.9
Statsgælden 2010-2012

	2010	2011	2012	Ændr. 2010-2012
Nominal gæld ultimo året, mia. kr., årets priser				
Indenlandsk gæld	576,4	589,8	630,3	53,9
Udenlandsk gæld	114,7	113,6	112,5	-2,2
Statens konto i Nationalbanken ¹⁾	-177,1	-154,4	-120,4	56,7
Fondes formue ²⁾	-127,8	-121,5	-115,1	12,7
Samlet statsgæld	386,3	427,5	507,3	121,0
Samlet statsgæld i pct. af BNP	22,2	23,9	27,3	5,2

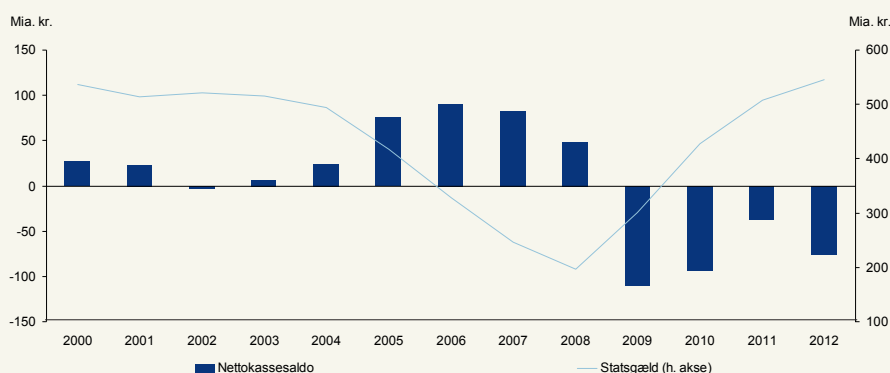
1) Statens konto i Nationalbanken er opgjort ifølge statsregnskabet for 2010.

2) Formuen inkluderer fondenes obligationsbeholdning og kontoindestående i Nationalbanken.

Stigningen i statsgælden fra 2010 til 2012 skyldes overvejende underskuddet på statens finanser.

Ændringen i statsgælden fra år til år svarer – bortset fra kurseffekter ved lånoptagelse – til nettokassesaldoen, dvs. likviditetseffekten af statens budget, *jf. figur 3.4*. Nettokassesaldoen afspejler statens nettobetaling og afviger dermed fra DAU-saldoen, der er en regnskabsmæssig opgørelse af statens indtægter og udgifter, som ikke nødvendigvis er sammenfaldende med statens faktiske ind- og udbetalinger i et givet år.

Figur 3.4
Nettokassesaldoen og statsgælden 2000-2012

Forskellen mellem nettokasse- og DAU-saldoen kan blandt andet henføres til beholdningsbevægelser, periodiseringer og statslige genudlån.

Nettokassesaldoen skønnes til -38 mia. kr. i 2011, mens skønnet i maj udgjorde -45 mia. kr., jf. tabel 3.10. Nedjusteringen er primært afledt af et lidt lavere underskud på DAU-saldoen. Dertil kommer, at det forventede tab på 3¼ mia. kr. fra de individuelle statsgarantier vedrørende Amagerbanken og EIK Bank, modsat vurderingen i maj, først forventes at have likviditets- og nettokassevirkning i 2012. Tabene påvirker DAU-saldoen i 2011. I modsat retning trækker, at Finansiell Stabilitet A/S forventer at indfri færre genudlån på ca. 1 mia. kr. i forhold til majvurderingen som følge af overdragelsen af Fjordbank Mors A/S.

Nettokassesaldoen skønnes til 76¼ mia. kr. i 2012. Underskuddet er primært afledt af et forventet underskud på DAU-saldoen på 79¼ mia. kr., mens genudlån og beholdningsbevægelser forbedrer nettokassesaldoen med godt 3½ mia. kr. Genudlånsomfanget på -1 mia. kr. skyldes blandt andet, at 9,2 mia. kr. af det statslige kapitalindskud fra kreditpakken forventes indfriet i 2012, mens et øget forventet genudlånsomfang til blandt andet Eksport Kredit Fonden, Energinet.dk, Metroselskabet I/S, A/S Øresundsforbindelsen og A/S Storebælt trækker i modsat retning. Derudover forventes tabet fra de individuelle statsgarantier, jf. ovenfor, at have nettokassevirkning i 2012.

Som følge af underskuddet på DAU- og nettokassesaldoen forventes statsgælden at stige med 41¼ mia. kr. fra 2010 til 2011 og med yderligere 79¼ mia. kr. fra 2011 til 2012.

Tabel 3.10
DAU, nettokassesaldo og ændring i statsgæld 2010-2012

	2010	2011		2012
	Regnskab	Maj	August	FFL12
Mia. kr., årets priser				
1. DAU-saldo	-88,7	-46,3	-43,5	-79,8
2. Genudlån mv. (§ 40)	1,1	3,0	6,2	-0,9
- heraf kapitalinskud afledt af kreditt pakken	0,1	0,1	2,3	9,2
- heraf udlån til Island	-1,2	0,0	0,0	0,0
- heraf udlån til Letland	0,0	0,0	0,0	0,0
- heraf eksportlån i regi af Eksport Kredit Fonden	-0,3	-1,6	-0,7	-2,6
- heraf Finansiell Stabilitet A/S	3,3	11,8	11,0	0,0
3. Beholdningsbevægelser og periodisering mv. (§ 41)	-6,1	-1,7	-0,7	4,5
Nettokassesaldo (1+2+3)	-93,7	-45,0	-38,0	-76,2
Nettofinansieringsbehov (-nettokassesaldo)	93,7	45,0	38,0	76,2
Kurseffekter ved lånoptagelse/nettokøb af obligationer i Den Social Pensionsfond mv. ¹⁾	-8,9	1,9	3,2	3,6
Ændringer i statsgæld (år til år)	84,7	46,9	41,2	79,8

1) Kurseffekter ved lånoptagelse afspejler emissionskurstab eller -gevinster ved udstedelse af statsobligationer og nettokøb af obligationer i Den Sociale Pensionsfond. mfl.

Udviklingen i statsgælden fra 2010 til 2012 afspejler ikke fuldt ud i udviklingen i ØMU-gælden, jf. tabel 3.11. ØMU-gælden omfatter primært statens, kommunernes og regionernes obligationsgæld. Statens indestående i Nationalbanken modregnes ikke i ØMU-gælden. Herudover korrigeres der i ØMU-gældsopgørelsen for beholdningen af statsobligationer i de offentlige delsektorer.

ØMU-gælden målt som andel af BNP skønnes stort set uændret fra 2010 til 2011. Opgjort i nominel værdi stiger ØMU-gælden med ca. 18 mia. kr. fra 2010 til 2011. Den relativt beskedne stigning i ØMU-gælden fra 2010 til 2011 skyldes, at nettofinansieringsbehovet i 2011 som følge af mersalg i 2010 forudsættes delvist finansieret ved at reducere statens konto i Nationalbanken. Mersalget i 2010 er samlet på 40 mia. kr., mens mersalget i 2011 udgør 18 mia. kr., hvorfor statens konto i Nationalbanken samlet reduceres med 22 mia. kr. i 2011.

Fra 2011 til 2012 forventes ØMU-gælden at stige med 1 pct.-point af BNP fra 43½ pct. af BNP i 2011 til 44½ pct. af BNP i 2012 svarende til en stigning på ca. 45 mia. kr. Den moderate stigning i ØMU-gælden fra 2011 til 2012 skal blandt andet ses i lyset af underskuddet på de offentlige finanser i 2012, og at den forventede efterlønsudbetaling på 17 mia. kr. finansieres ved at reducere indeståendet på statens konto i Nationalbanken.

Tabel 3.11
ØMU-gælden 2010-2012

	2010	2011	2012	Ændring 2010-2012
Nominal gæld ultimo året, mia. kr., årets priser				
Staten:				
Indenlandsk gæld	576,4	589,8	630,3	53,9
Udenlandsk gæld	114,7	113,6	112,5	-2,2
Den Social Pensionsfonds statsobligationsbeholdning	-61,4	-54,7	-49,0	12,5
Øvrige fondes statsobligationsbeholdning	-14,7	-15,8	-16,6	-1,9
Øvrige poster ¹⁾	21,9	22,2	22,5	0,5
Kommuner:				
Samlet gæld	123,8	123,8	123,8	0,0
Beholdning af statsobligationer	-1,7	-1,7	-1,7	0,0
Social kasser og fonde (ATP mv.):				
Beholdning af statsobligationer mv.	1,7	1,7	1,7	0,0
Samlet ØMU-gæld	760,7	778,9	823,5	62,8
Samlet ØMU-gæld i pct. af BNP	43,7	43,6	44,4	0,7

1) Indeholder bl.a. andre typer kort og langfristede lån til eksempelvis byfornyelse mv.

Den offentlige finansielle nettogæld blev i 2007 vendt til et nettotilgodehavende, som i løbet af 2008 steg til 5¼ pct. af BNP. Frem mod 2012 skønnes det offentlige nettotilgodehavende imidlertid at blive vendt til en nettogæld på 7 pct. af BNP, *jf. tabel 3.12*. Opbygningen af offentlig nettogæld skal ses i lyset af underskuddene på de offentlige finanser i 2009-12.

Tabel 3.12
Den offentlige nettogæld 2009-2012

	2009	2010	2011	2012	Ændring 2009-2012
Mia. kr., årets priser					
Offentlig nettogæld	-60,6	-22,7	45,5	130,0	190,6
Offentlig nettogæld i pct. af BNP	-3,7	-1,3	2,5	7,0	10,7

Finansieringsbehovet svarer til nettofinansieringsbehovet, der navnlig afhænger af underskuddet på statens finanser samt afdrag på kort og lang gæld. Finansieringsbehovet kan dækkes ved at optage lån eller ved at trække på statens indestående i Nationalbanken.

Statens indenlandske finansieringsbehov i 2011 er siden maj opjusteret med 10 mia. kr. til 122 mia. kr., *jf. tabel 3.13*. Stigningen skyldes et større afdrag på langfristet gæld, som blandt andet skal ses i lyset af, at gæld med forfald i 2012 og 2013 er blevet førtidsindfriet og refi-ansieret i 2011. I modsat retning trækker et lavere indenlandsk nettofinansieringsbehov.

Tabel 3.13
Indenlandsk finansieringsbehov 2011 og 2012

	2011		2012
	Maj	August	FFL12
Mia. kr.			
Indenlandsk nettofinansieringsbehov	46	39	77
Afdrag langfristet gæld mv. ¹⁾	40	57	60
Afdrag skatkammerbeviser ²⁾	25	25	40
Indenlandsk finansieringsbehov	112	122	177

- 1) Afdrag langfristet gæld er inklusive fondenes nettoobligationskøb, nettobetalingen fra valutaswaps og opkøb uden for året.
- 2) Afdrag skatkammerbeviser i 2011 og 2012 svarer til udestående i programmet i hhv. ultimo 2010 og 2011.

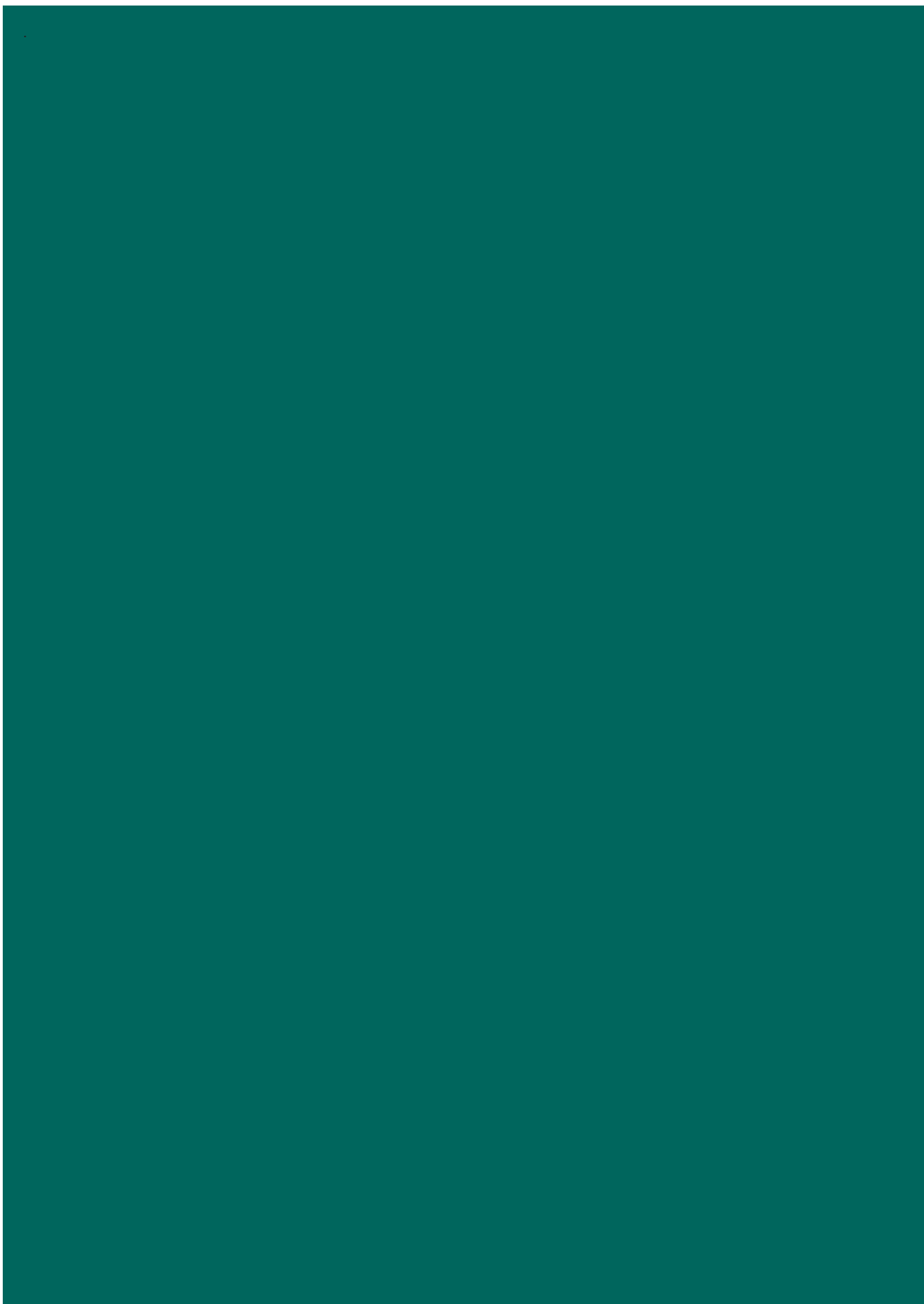
Statens indenlandske finansieringsbehov i 2012 skønnes til 177 mia. kr., og afspejler et højt nettofinansieringsbehov samt store afdrag på både skatkammerbeviser og langfristet gæld.

Det udenlandske finansieringsbehov for 2011 er uændret i forhold til majskønnet, og skønnes til 36 mia. kr. i 2012, *jf. tabel 3.14*. Ændringen i det udenlandske finansieringsbehov fra 2011 til 2012 er afledt af lavere afdrag på langfristet gæld.

Tabel 3.14
Udenlandsk finansieringsbehov 2011 og 2012

	2011		2012
	Maj	August	FFL12
Mia. kr.			
Udenlandsk nettofinansieringsbehov	-1	-1	-1
Afdrag langfristet gæld mv. ¹⁾	33	33	33
Afdrag commercial paper (CP) ²⁾	5	5	5
Udenlandsk finansieringsbehov	37	37	36

- 1) Afdrag langfristet gæld er inklusive fondenes nettoobligationskøb, nettobetalingen fra valutaswaps og opkøb uden for året.
- 2) Afdrag commercial paper i 2011 og 2012 svarer til udestående i programmet hhv. ultimo 2010 og 2011.

4. Offentlige finanser og finanspolitikken

Resumé

- Danmarks Statistik har opgjort underskuddet på de offentlige finanser til 48¼ mia. kr. i 2010, og der skønnes underskud på 68¼ mia. kr. i 2011 og 84½ mia. kr. i 2012. Det svarer til 2,9 pct. af BNP i 2010, 3,8 pct. af BNP i 2011 og 4,6 pct. af BNP i 2012.
- Den skønnede stigning i underskuddet fra 2010 til 2012 hænger sammen med en forventet reduktion af indtægterne fra pensionsafkastskatten fra 42 mia. kr. i 2010 til 4½ mia. kr. i 2012 afledt af markante aktiekursstigninger i 2010 og store aktiekursfald i 2011. Dertil kommer, at der med *Aftale om senere tilbagetrækning*, maj 2011, ventes udbetalinger af efterlønsbidrag for 17 mia. kr. i 2012.
- De store udsving i pensionsafkastskatten og udbetalingen af efterlønsbidragene i 2012 korrigeres der for i den strukturelle offentlige saldo, som viser stillingen på de offentlige finanser, når der er taget højde for virkningen af konjunkturer og andre midlertidige forhold.
- Den strukturelle offentlige saldo skønnes forbedret med ¾ pct. af BNP fra 2010 til 2012, hvilket blandt andet skal ses i sammenhæng med genopretningsaftalen og indfasningen af finansieringselementerne i skattereformen i *Forårspakke 2.0*.
- Samlet set skønnes finanspolitikken i 2009-2011 at styrke aktiviteten med knap ¼ pct. af BNP i 2011. Det skyldes, at den ekspansive finanspolitik i 2009 og 2010 virker med stigende styrke ind i 2011, hvilket mere end udligner finanseffekten i 2011, der skønnes til -0,3 pct. af BNP. De forsinkede virkninger af lempelserne i 2009 og 2010 er dermed større end virkningen af den finanspolitiske stramning i 2011.
- Finanspolitikken inkl. udbetalinger af efterlønsbidrag skønnes at være omtrent neutral for den økonomiske aktivitet i 2012. Konsolideringen af den offentlige økonomi med blandt andet en gradvis normalisering af de offentlige investeringer og en beskeden realvækst i det offentlige forbrug medvirker til at dæmpe aktiviteten svarende til -¼ pct. af BNP, mens udbetalingen af efterlønsbidrag ventes at styrke aktiviteten med ¼ pct. af BNP.
- Også når der ses på de flerårige virkninger skønnes finanspolitikken i 2009-2012 at være omtrent neutral for aktiviteten i 2012.

4.1 Offentlige finanser

Skønnene for den offentlige saldo i 2011 er baseret på finansloven for 2011, de ministerielle rammedegørelser for udgiftsudviklingen på statens område i 2011 samt de kommunale og regionale budgetter for 2011. Skønnet for 2012 beror på finanslovsforslaget for 2012, kommune- og regionsaftalerne for 2012 samt forårets aftaler, herunder *Aftale om senere tilbagetrækning*, *To streger under facit* og *BoligJobplanen*.

Danmarks Statistik har offentliggjort reviderede tal for de offentlige finanser i 2010, der viser et offentligt underskud på 48¼ mia. kr., jf. *tabel 4.1* og *bilag 2*. I forhold til majvurderingen er det offentlige underskud reduceret med 2½ mia. kr. På baggrund af de reviderede tal reduceres underskuddet fra 2,9 til 2,8 pct. af BNP.

Tabel 4.1
Saldoen på de offentlige finanser 2005-2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mia. kr., årets priser								
Maj	77,6	82,3	81,4	56,9	-46,5	-50,8	-74,3	-80,0
August	77,6	82,3	81,4	56,9	-46,5	-48,3	-68,2	-84,5
Heraf stat ¹⁾	82,7	89,7	85,8	64,6	-32,5	-44,0	-	-
Heraf kommuner og amter/regioner ¹⁾	-5,5	-7,8	-4,5	-7,4	-12,6	-4,1	-	-
Heraf sociale kasser og fonde ²⁾	0,4	0,3	0,0	-0,3	-1,5	-0,2	-	-
August, pct. af BNP	5,0	5,0	4,8	3,3	-2,8	-2,8	-3,8	-4,6

1) Opgørelsen af saldoen for henholdsvis stat samt kommuner og amter/regioner afspejler ikke fuldt ud, at staten via overførsler til kommuner og amter/regioner overvejende bærer risikoen for konjunkturt betingede udsving i udgifter og indtægter.

2) A-kasserne og Lønmodtagernes Garantifond.

I 2011 og 2012 skønnes underskuddet på de offentlige finanser til hhv. 68¼ og 84¼ mia. kr. Stigningen i underskuddet fra 2010 til 2012 skal ses i sammenhæng med, at indtægterne fra pensionsafkastskatten forventes reduceret fra 42 mia. kr. i 2010 til hhv. 5 og 4½ mia. kr. i 2011 og 2012. Stigningen i underskuddet fra 2011 til 2012 skal desuden ses i sammenhæng med *Aftale om senere tilbagetrækning*, maj 2011, der giver mulighed for, at melde sig ud af efterlønsordningen i 2012 og få de indbetalte bidrag tilbagebetalt skattefrit, hvilket skønnes at øge det offentlige underskud med ca. 1 pct. af BNP i 2012.

De ekstraordinært høje indtægter fra pensionsafkastskatten i 2010 samt tilbagebetalingen af efterlønsbidragene i 2012 er engangseffekter, hvilket der korrigeres for i den strukturelle saldo. Den strukturelle offentlige saldo ventes forbedret med ¾ pct.-point fra 2010 til 2012, jf. *afsnit 4.3*. Styrkelsen af den strukturelle saldo skal primært ses i lyset af genopretningsaftalen, herunder blandt andet suspensionen af §20-reguleringen af beløbsgrænser for skatter mv.,

dagpengereformen og indførelse af loft over fradrag til faglige kontingenter for lønmodtagere. Derudover bidrager finansieringselementerne i *Forårspakke 2.0*, herunder højere afgifter, til at styrke de offentlige finanser.

Danmark er i EU's procedure for uforholdsmæssigt store underskud, og rådet af EU's finansministre (ECOFIN) fremsendte i juni 2010 sin henstilling om at gennemføre initiativer, der sikrer en styrkelse af den strukturelle saldo med 1½ pct. af BNP i årene 2011-2013, samt at bringe underskuddet bringes under 3 pct. af BNP i 2013. Med genopretningsaftalen fra maj 2010 forbedres den strukturelle saldo med 1½ pct. af BNP fra 2010 til 2013.

Den ekspansive finanspolitik i 2009 og 2010, udbetalingerne af SP-midlerne i 2009 og rentefaldet siden 2008 påvirker også aktiviteten i 2011. Samlet set skønnes finanspolitikken, frigivelsen af SP-midler og rentefaldet siden 2008 at øge aktiviteten svarende til knap 1½ pct. af BNP i 2011, *jf. afsnit 4.2*. I 2012 skønnes den økonomiske politik samlet set at være omtrent neutral for aktiviteten. Heri indgår en forventet stigning i aktiviteten på ¼ pct. af BNP fra efterlønsudbetalingerne.

Ændringer i forhold til vurderingen i maj 2011

Danmarks Statistiks opgørelse af de offentlige finanser i 2010 viser et offentligt underskud på 48¼ mia. kr. I forhold til majvurderingen er det offentlige underskud reduceret med 2½ mia. kr., hvilket blandt andet skal ses i lyset af lavere udgifter til offentligt forbrug, *jf. tabel 4.2*. De seneste oplysninger om indbetalinger af pensionsafkastskat og personskatter tyder på lavere indtægter og dermed større underskud i 2010, når Danmarks Statistik offentliggør en revideret opgørelse af de offentlige finanser i 2010 primo november 2011.

I 2011 er underskuddet nedjusteret med 6 mia. kr. siden maj, hvilket primært skal ses i sammenhæng med, at statens tab på garantiordninger i Amagerbanken er nedjusteret fra 5½ mia. kr. til 2 mia. kr. og nu først ventes i 2012.

Det offentlige underskud i 2012 er opjusteret med 4½ mia. kr. afledt af en nedjustering i de forventede indtægter fra pensionsafkastskatten på 9 mia. kr. I modsat retning trækker lavere overførselsudgifter samt højere Nordsø-indtægter afledt af en opjustering af olieprisen.

Tabel 4.2
Ændring af den offentlige saldo i 2010-2012 siden maj

	2010	2011	2012
Mia. kr., årets priser			
Nordsø-indtægter	0,0	1,5	1,3
Selskabsskatter, ikke kulbrinteskattepligtige	-0,1	-0,5	-0,4
Pensionsafkastskat	0,0	-0,2	-9,0
Arbejdsmarkedsbidrag	-0,1	0,0	-0,1
Personskatter mv.	0,0	0,3	0,3
Moms	0,8	-0,5	0,3
Registreringsafgift	0,0	-0,2	0,0
Øvrige skatter og afgifter	-0,6	-0,8	0,8
Offentligt forbrug	1,8	0,0	1,0
Offentlige investeringer	0,1	0,0	-1,0
Overførselsudgifter	-1,0	-0,3	0,7
Nettorenteudgifter og udbytter	0,4	-1,2	1,9
Subsidier	-1,3	0,1	0,5
Bank- og kreditpakker	0,0	5,3	-2,9
Andre udgifts- og indtægtsposter	2,4	2,5	2,2
Ændring af den offentlige saldo, i alt	2,5	6,1	-4,5

Anm.: Negative tal angiver saldoforværringer, mens positive tal viser saldoforbedringer.

Nordsøindtægterne er opjusteret med 1½ mia. kr. i 2011 og 1¼ i 2012 afledt af en opjustering af olieprisen i danske kroner på 24 kr. i 2011 og 37 i 2012.

Pensionsafkastskatten er nedjusteret med ¼ mia. kr. i 2011 og 9 mia. kr. i 2012. Nedjusteringen i 2012 afspejler et større skattefradrag afledt af faldende aktiekurser og dermed højere negativ fremført skat fra 2011.

Indtægterne fra *personskatter mv.* er opjusteret med ¼ mia. kr. årligt i 2011 og 2012 siden maj, hvilket blandt andet skal ses i sammenhæng en nedjustering af de fradragsberettigede pensionsindbetalinger, som øger skatteindtægterne. BoligJobplanen reducerer isoleret set indtægterne med 1½ mia. kr. i 2011 og 2¾ mia. kr. i 2012.

Momsprovenuet er nedjusteret med ½ mia. kr. i 2011 og opjusteret med ¼ mia. kr. i 2012. I både 2011 og 2012 er momsindtægterne fra privatforbruget nedjusteret, og det højere momsprovenu i 2012 skal ses i sammenhæng med en opjustering af momsprovenuet fra råstofanvendelse i erhverv og investeringer.

Øvrige skatter og afgifter er nedjusteret med ¼ mia. i 2011 og opjusteret med ¼ mia. kr. i 2012. I både 2011 og 2012 trækker et lavere privatforbrug afgiftsprovenuet ned i forhold til majvurderingen, mens indtægterne fra efterlønsbidrag er opjusteret i 2012.

Det *offentlige forbrug* er uændret i 2011 og nedjusteret med knap 1 mia. kr. i 2012. Nedjusteringen i 2012 skal ses i sammenhæng med et lidt lavere offentligt lønskøn og forårets politiske aftaler, herunder finansieringselementer i BoligJobplanen.

Skønnet for de *offentlige investeringer* er uændret i 2011 og opjusteret med 1 mia. kr. i 2012. Opjusteringen i 2012 kan blandt andet henføres til flere vejinvesteringer end forudsat i det be-
regningstekniske skøn i maj.

Overførselsudgifterne er opjusteret med ¼ mia. kr. i 2011 og nedjusteret med ¼ mia. kr. i 2012. Nedjusteringen i 2012 skal blandt andet ses i sammenhæng med, at satsreguleringsprocenten er nedjusteret fra 3,1 pct. til 2,9 pct.

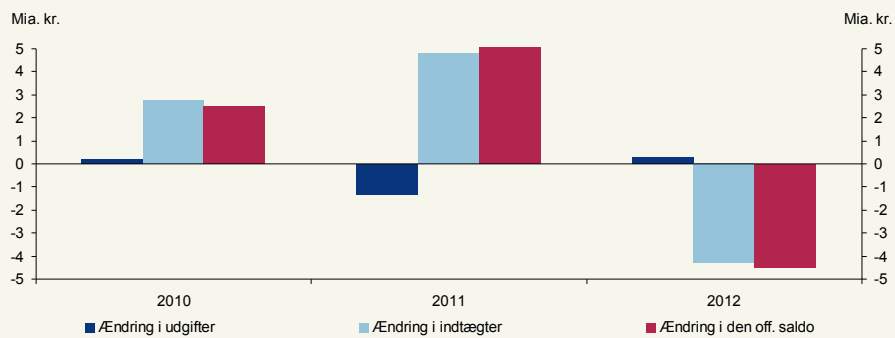
Nettorenteudgifter og udbytter er opjusteret med 1¼ mia. kr. i 2011 og nedjusteret med 2 mia. kr. i 2012. I 2011 skal opjusteringen blandt andet ses i sammenhæng med et øget omfang af tilbagebetalinger af genudlån, som har reduceret renteindtægterne. I 2012 skal nedjusteringen navnlig ses i sammenhæng med et forventet lavere renteniveau, som ventes at reducere renteudgifterne.

Ændrede skøn vedrørende *bank- og kreditpakker* reducerer det offentlige underskud med 5¼ mia. kr. i 2011 og øger underskuddet med 2¼ mia. kr. i 2012. I majvurderingen var indregnet et tab på statsgarantier i Amagerbanken A/S på 5½ mia. kr. i 2011, som nu skønnes nedjusteret til ca. 2 mia. kr. med virkning på de offentlige finanser i 2012. Derudover forudsættes nu et tab i Fjordbank Mors på 1 mia. kr. i 2012. Indtægterne fra provision af statsgarantier er desuden opjusteret med hhv. ¼ og ½ mia. kr. i 2011 og 2012.

Justeringer af de *andre udgifts- og indtægtsposter* forbedrer saldoen med henholdsvis 2½ og 2¼ mia. kr. i 2011 og 2012, hvilket blandt andet skal ses i sammenhæng med, at Danmarks Statistik har ændret tilgang i beregningen af resultatet i forsyningsvirksomheder i 2010, hvilket skønnes at forbedre den offentlige saldo med 1½ mia. kr. i 2011 og ¾ mia. kr. i 2012.

I 2010-2012 er det navnlig ændringer af de offentlige indtægter, der forklarer de ændrede saldorskøn, jf. figur 4.1

Figur 4.1
Revision af udgifter og indtægter (mia.kr., årets priser) siden maj, 2010-2012

Boks 4.1**Revision af udgifts- og indtægtsskøn i 2011 og 2012**

Nordsøindtægterne er opjusteret med 1½ og 1¼ mia. kr. i 2011 og 2012 afledt af en opjustering af olieprisen i danske kroner på 24 kr. i 2011 og 37 kr. i 2012, *jf. tabel 4.2.*

Pensionsafkastskatten er nedjusteret med ¼ mia. kr. i 2011 og 9 mia. kr. i 2012. I 2011 skønnes indtægterne fra pensionsafkastskatten til ca. 5 mia. kr., hvilket primært afspejler tilskrivninger på garantiordninger, som sikrer pensionsopsparerer et minimumsafkast i et givent år, mens pensionsinstitutternes investeringer forventes at give et negativt afkast. Det negative afkast på pensionsinstitutternes investeringer, som kan trækkes fra i pensionsafkastskatten i 2012, er imidlertid opjusteret i forhold til majvurderingen afledt af fallende aktiekurser. Indtægterne fra pensionsafkastskatten er på den baggrund nedjusteret med 9 mia. kr. i 2012 til i alt godt 4½ mia. kr.

Indtægterne fra *Personskatter mv.* er opjusteret med ¼ mia. kr. i 2011 og 2012 siden maj, hvilket blandt andet skal ses i sammenhæng en nedjustering af fradragsberettigede pensionsindbetalinger, som øger personskatteindtægterne. Boligjobplanen reducerer isoleret set indtægterne med 1½ mia. kr. i 2011 og 2¾ mia. kr. i 2012.

Momsprovenuet er nedjusteret med ½ mia. kr. i 2011 og opjusteret med ¼ mia. kr. i 2012. Privatforbruget er nedjusteret i begge år, hvilket reducerer momsindtægterne, og det højere momsprovenu i 2012 skal ses i sammenhæng med en opjustering af momsprovenuet fra råstofanvendelse i erhverv og boliginvesteringer.

Øvrige skatter og afgifter er nedjusteret med ¾ mia. i 2011 og opjusteret med ¾ mia. kr. i 2012. I både 2011 og 2012 trækker et lavere privatforbrug afgiftsprovenuet ned i forhold til majvurderingen, mens indtægterne fra efterlønsbidrag er opjusteret i 2012.

Det *offentlige forbrug* er uændret i 2011 og nedjusteret med 1 mia. kr. i 2012. I 2011 forventes der merudgifter til den aktive arbejdsmarkedspolitik, men samtidig mindreudgifter til medicintilskud samt et mindre træk på finanslovens reserver, herunder reserven vedr. Læsefond til folkeskolen. Nedjusteringen i 2012 skal ses i sammenhæng med et lidt lavere offentligt lønskøn og forårets politiske aftaler, herunder finansieringselementer i BoligJobplanen. Realvæksten skønnes til 0,1 pct. i 2011 og 0,4 pct. i 2012.

Skønnet for de *offentlige investeringer* er uændret i 2011 og opjusteret med 1 mia. kr. i 2012. Opjusteringen i 2012 kan blandt andet henføres til flere vejinvesteringer end implicit forudsat i det beregningstekniske skøn i maj. Der skønnes en stigning i de offentlige investeringer på 7,3 pct. i 2011 og et fald i investeringerne på 4,7 pct. i 2012.

Overførselsudgifterne er opjusteret med ¼ mia. kr. i 2011 og nedjusteret med ¾ mia. kr. i 2012. Nedjusteringen i 2012 skal blandt andet ses i sammenhæng med, at satsreguleringsprocenten er nedjusteret fra 3,1 pct. til 2,9 pct. Dertil kommer forventede mindreudgifter til børnefamilieydelse og øvrige overførselsudgifter. Derimod er udgifterne til arbejdsløshedsdagpenge opjusteret med ¾ mia. kr. i 2012 primært afledt af en stigning i antallet af dagpengemodtagere på 3.000.

Boks 4.1 (fortsat)**Revision af udgifts- og indtægtsskøn i 2011 og 2012**

Nettorenteudgifter og udbytter er opjusteret med 1¼ mia. kr. i 2011 og nedjusteret med 2 mia. kr. i 2012. I 2011 skal opjusteringen blandt andet ses i sammenhæng med en reduktion af renteindtægterne afledt af flere tilbagebetalinger af genudlån. Nedjusteringen i 2012 skal navnlig ses i sammenhæng med et lavere renteniveau, som har reduceret renteudgifterne.

Subsidieme er omtrent uændrede i 2011 og nedjusteret med ½ mia. kr. i 2012 blandt andet som følge af en budgetregulering vedr. effektiviseringer af DSB. Derudover er subsidieme til offentlige virksomheder nedjusteret afledt af en revideret beregning fra Danmarks Statistik.

Ændrede skøn vedrørende *bank- og kredittpakker* forbedrer saldoen med 5¼ mia. kr. i 2011 og skønnes at forværre saldoen med 3 mia. kr. i 2012. I majvurderingen var indregnet et tab på statsgarantier i Amagerbanken A/S på 5½ mia. kr. i 2011, som nu skønnes til ca. 2 mia. kr. i 2012. Derudover forudsættes nu et tab i Fjordbank Mors A/S på 1 mia. kr. i 2012, som ikke var indregnet i majvurderingen. Indtægterne fra provision af statsgarantier er opjusteret med hhv. ¼ og ½ mia. kr. i 2011 og 2012. I 2011 ventes tab vedrørende Roskilde Bank for 4½ mia. kr. realiseret, hvilket dog ikke påvirker den offentlige saldo, da der samtidig ventes udbetalt udbytte på 4½ mia. kr. fra Finansiell Stabilitet til staten fra overskuddet vedrørende bankpakke 1.

Justeringer af de andre udgifts- og indtægtsposter forbedrer saldoen med 2½ mia. kr. i 2011 og 2012. I 2011 er EU-bidraget nedjusteret med ¼ mia. kr. i forhold til majvurderingen med udgangspunkt i det vedtagne ændringsbudget. Derudover har Danmarks Statistik ændret tilgangen i beregningen vedrørende resultatet i forsyningsvirksomheder, hvilket isoleret set forbedrer den offentlige saldo med 1½ mia. kr. i 2011 og ¼ mia. kr. i 2012.

Udviklingen i udgifts- og skattetryk, 2005-2012

Det samlede offentlige udgiftstryk skønnes at udgøre omkring 57 pct. af BNP i 2009-2012, mens udgifternes andel af BNP er opgjort til 50-52 pct. af BNP i årene 2005-2008, *jf. tabel 4.3*. Stigningen i udgiftstrykket kan navnlig henføres til højere offentligt forbrug og overførselsudgifter samt en reduktion i BNP under den internationale økonomiske krise som ramte Danmark i 2008. Indtægtstrykket er reduceret gradvist fra 57 pct. af BNP i 2005 til 52¼ pct. af BNP i 2012.

Tabel 4.3
Udgifts- og skattetryk, 2005-2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Ændr. 2005- 2012
Pct. af BNP									
Forbrug	26,0	25,9	26,0	26,7	30,0	29,4	29,0	28,5	2,5
Overførselsudgifter	16,5	15,6	15,2	15,1	17,1	17,4	17,6	17,5	1,0
Investeringer	1,8	2,0	1,9	1,9	2,1	2,2	2,3	2,2	0,4
Renteudgifter	2,6	2,2	2,0	1,8	2,3	2,1	2,3	2,0	-0,6
Øvrige udgifter	5,0	4,9	4,9	5,4	5,7	6,0	5,9	6,7	1,7
Udgiftstryk¹⁾	51,9	50,6	50,0	51,0	57,2	57,1	57,0	56,8	4,9
Personskatter mv. ²⁾	21,2	21,2	21,5	21,4	22,4	20,5	20,7	20,5	-0,7
Arbejdsmarkedsbidrag	4,4	4,4	4,5	4,6	4,8	4,7	4,6	4,5	0,1
Pensionsafkastskat	2,4	0,8	0,3	0,5	0,5	2,4	0,3	0,3	-2,1
Selskabsskatter	3,9	4,4	3,8	3,3	2,5	2,7	3,1	3,2	-0,7
Moms	10,1	10,3	10,4	10,1	10,2	9,9	10,0	10,0	0,0
Øvrige indirekte skatter	7,9	7,8	7,6	7,2	6,9	7,1	7,2	7,2	-0,7
Øvrige skatter ³⁾	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	-0,1
Skattetryk	51,0	49,8	49,1	48,2	48,2	48,3	46,9	46,7	-4,3
Renteindtægter	1,5	1,5	1,6	1,7	1,9	1,6	1,6	1,6	0,1
Øvrige indtægter	4,6	4,6	4,4	4,5	4,4	4,6	4,8	4,2	-0,4
Told mv. til EU ⁴⁾	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	0,0
Indtægtstryk¹⁾	56,9	55,7	54,8	54,2	54,3	54,3	53,2	52,3	-4,7

- 1) Opgørelsen af de samlede offentlige udgifter og indtægter afviger fra Danmarks Statistiks opgørelse. Danmarks Statistik henfører fx indtægter fra salg af varer og tjenester, der indgår i det offentlige forbrug, til indtægterne, mens det samlede offentlige forbrug indgår på udgiftssiden i tabellen. På den baggrund afviger udgifts- og indtægtstrykket definatorisk fra opgjorte tryk, der er baseret på Danmarks Statistiks opgørelser.
- 2) Personskatter mv. omfatter kildeskatter, vægtafgift fra husholdninger, bo- og gaveafgift samt andre personlige skatter.
- 3) Bidrag til sociale ordninger (A-kassebidrag, efterlønsbidrag mv.).
- 4) Ifølge nationalregnskabsprincipperne kategoriseres disse indtægter som skatter og indgår derfor i skattetrykket, men da indtægterne tilfalder EU, indgår de ikke i indtægtstrykket.

Det offentlige forbrugstryk er øget fra 26 pct. af BNP i 2005 til 30 pct. af BNP i 2009, mens det skønnes reduceret til 28½ pct. i 2012 som led i konsolideringen af den offentlige økonomi.

Overførselsudgifterne er også steget markant fra ca. 15 pct. af BNP i 2008 til 17½ pct. af BNP i 2010. Stigningen afspejler blandt andet højere udgifter til dagpenge, førtidspension og folkepension. Fra 2010 til 2012 er overførselsudgifterne omtrent uændrede i pct. af BNP.

De øvrige udgifter er ekstraordinært høje i 2010-2012, og de øges fra ca. 6 pct. af BNP i 2010 og 2011 til 6¾ pct. af BNP i 2012. I 2010 er der tilbagebetalt negativ skat til pensionsopsparenes konti på 4 mia. kr. som følge af pensionsomlægningen fra institutbaseret til individbaseret beskatning, og i 2011 ventes realiseret tab vedrørende Roskilde Bank og kapitalindskud for 6½ mia. kr. I 2012 udgør de øvrige udgifter 6¾ pct. af BNP, hvilket skal ses i sammenhæng med tilbagebetaling af efterlønsbidrag på 17 mia. kr.

Fra 2005 til 2010 reduceres personskatternes andel af BNP med ¾ pct. Det skal primært ses i sammenhæng med indkomstkattenedsættelserne i *Forårspakke 2.0*. I 2010 og 2012 udgør personskatterne ca. 20½ pct. af BNP. Skattestigningerne i genopretningsaftalen øger isoleret set personskattetrykket med ½ pct.-point fra 2010 til 2012. I modsat retning trækker, at væksten i lønsummen er relativt afdæmpet i perioden blandt andet afledt af beskedne lønstigninger i 2011 og 2012 i overenskomstaftalerne.

De øvrige indirekte skatter er reduceret fra ca. 8 til 7 pct. af BNP fra 2005 til 2009. Det skal navnlig ses i sammenhæng med en reduktion i indtægterne fra registreringsafgiften på ¾ pct. af BNP i perioden som følge af en reduktion i bilkøbet under den økonomiske krise. Fra 2009 til 2012 skønnes de øvrige afgifters andel af BNP øget med ¼ pct. af BNP afledt af afgiftsstigninger i *Forårspakke 2.0* samt en forventet stigning i bilkøbet og dermed indtægterne fra registreringsafgiften.

Udviklingen i skattetrykket er generelt ikke et velegnet mål for den økonomiske politiks bidrag til ændringer i skattebelastningen. Provenuvirkninger af diskretionært besluttede ændringer i skatte- og afgiftsregler giver et mere retvisende billede. Det skyldes først og fremmest, at konjunkturudviklingen samt udsving i oliepriser, aktiekurser og renter mv. ofte vil medføre, at væksten i beskatningsgrundlaget for en række skatter og afgifter afviger fra væksten i BNP.

Det kan medføre betydelige udsving i skattetrykket fra år til år, selvom skattebelastningen er uændret. Dette gælder ikke mindst pensionsafkastskatten og beskatningen af Nordsøaktiviteterne, men fx også registreringsafgift, moms og tinglysningsafgift. Indtægterne fra pensionsafkastskatten udgjorde f.eks. 2½ pct. af BNP i 2005 og 2010, mens den i de øvrige år fra 2005 til 2012 udgør i omegnen af ¼ til ¾ pct. af BNP.

4.2 Offentligt forbrug, beskæftigelse og investeringer

Det offentlige forbrug

Danmarks Statistik har opgjort realvæksten i det offentlige forbrug til 0,7 pct. i 2010, mens der i perioden 2002-2010 som helhed er opgjort en årlig realvækst på 1¾ pct. i gennemsnit, *jf. tabel 4.4.*

Tabel 4.4
Realvækst i det offentlige forbrug, 2002-2012

	02	03	04	05	06	07	08	09	10	Gnst. 02-10	11	12
Realvækst i pct.												
Stat	1,1	-2,1	2,4	-1,3	3,3	9,5	0,4	2,6	0,6	1,7	-	-
Kommuner og amter/regioner	2,6	1,9	1,6	2,4	2,6	-1,7	2,2	3,4	0,8	1,8	-	-
I alt ¹⁾	2,1	0,7	1,8	1,3	2,8	1,3	1,6	3,1	0,7	1,7	0,1	0,4

Anm.: Danmarks Statistik korrigerer ikke for den flytning af opgaver, der løbende finder sted mellem sektorer. I 2005 og 2006 er den sektorfordelte realvækst eksempelvis påvirket af opgaveflytningen på skatte- og inddrivelsesområdet pr. 1/11 2005. I 2007 er realvæksten påvirket af kommunalreformen, herunder, statens overtagelse af en række af amternes tidligere opgaver, og i 2009 er opgørelsen påvirket af omlægningen til et enstrengt kommunalt beskæftigelsessystem, hvor kommunerne har overtaget ansvaret for aktiveringen af de forsikrede ledige fra staten pr. 1/8 2009.

1) Omfatter endvidere A-kasser mv., der bidrager marginalt til realvæksten i perioden.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger og skøn.

Efter indarbejdelsen af endelige regnskaber for kommuner og regioner for 2010 har Danmarks Statistik opgjort det nominelle offentlige forbrug til 511¼ mia. kr. i 2010, *jf. tabel 4.5*. Dermed er det offentlige forbrug nedrevideret med 1,8 mia. kr. i forhold til den foreløbige opgørelse, som lå til grund for majvurderingen.

Tabel 4.5
Skøn for det offentlige forbrug, 2010-2012

	2010	2011	2012
Niveau, mia. kr., årets priser			
Majvurdering	513,5	517,5	530,2
Augustvurdering	511,7	517,5	529,2
Ændring siden maj, mia. kr.	-1,8	0,0	-1,0
Realvækst, pct.			
Majvurdering	1,0	-0,3	0,5
Augustvurdering	0,7	0,1	0,4
Ændring siden maj, pct.-point	-0,3	0,4	-0,1

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger og skøn.

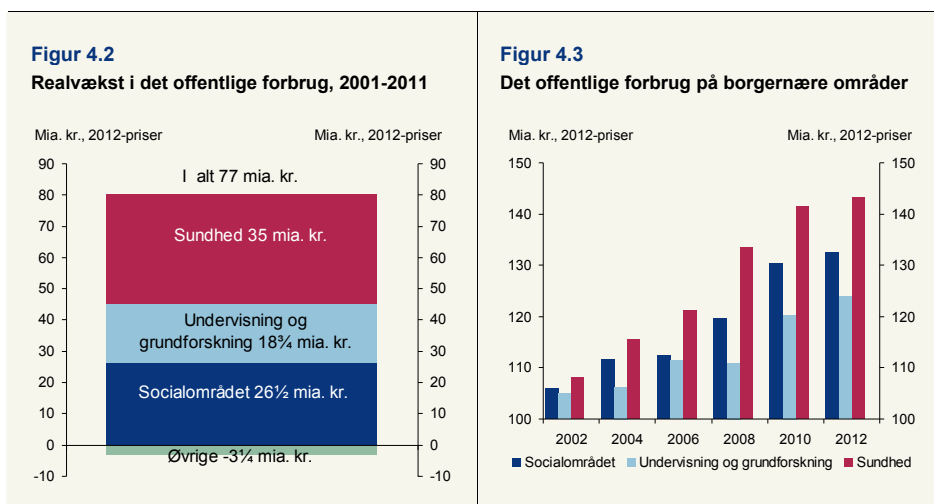
Som i maj svarer skønnet for det offentlige forbrug i 2011 til Danmarks Statistiks budgetstatistik, der viser et nominelt offentligt forbrug på 517½ mia. kr. i 2011. På baggrund af nedrevisningen af det nominelle offentlige forbrug i 2010 og det uændrede forbrugsniveau i 2011 er skønnet for realvæksten opjusteret med 0,4 pct.-point fra -0,3 pct. til 0,1 pct. i 2011.

Nationalregnskabet for 1. kvartal, de ministerielle rammerede gørelser samt halvårsregnskaber for kommuner og regioner understøtter et samlet offentligt forbrug i 2011 på linje med det budgetterede. Der forventes merudgifter til den aktive arbejdsmarkedspolitik, men det ventes modsvaret af blandt andet mindre udgifter til medicintilskud og mindreforbrug af reserver på finansloven for 2011, herunder den afsatte reserve til Læsefond for folkeskolen, *jf. afsnit 2.6.3.*

Skønnet for det offentlige forbrug i 2012 er baseret på kommune- og regionsaftalerne for 2012 samt finanslovsforslaget for 2012, herunder de politiske aftaler i foråret. Skønnet er nedjusteret med 1 mia. kr. i 2012 i forhold til majvurderingen, hvilket blandt andet skal ses i lyset af finansieringselementerne i BoligJobplanen, herunder fokuseret administration i staten og yderligere effektiviseringer af det statslige indkøb. Realvæksten nedjusteres på denne baggrund fra 0,5 pct. til 0,4 pct. i 2012. Hertil kommer en marginal nedjustering af det offentlige lønsskøn i 2012 som følge af lavere forventede udmøntninger fra reguleringsordningen end skønnet i maj.

Den reale stigning i det offentlige forbrug skønnes samlet set til 77 mia. kr. i perioden fra 2001 til 2012, *jf. figur 4.2.*

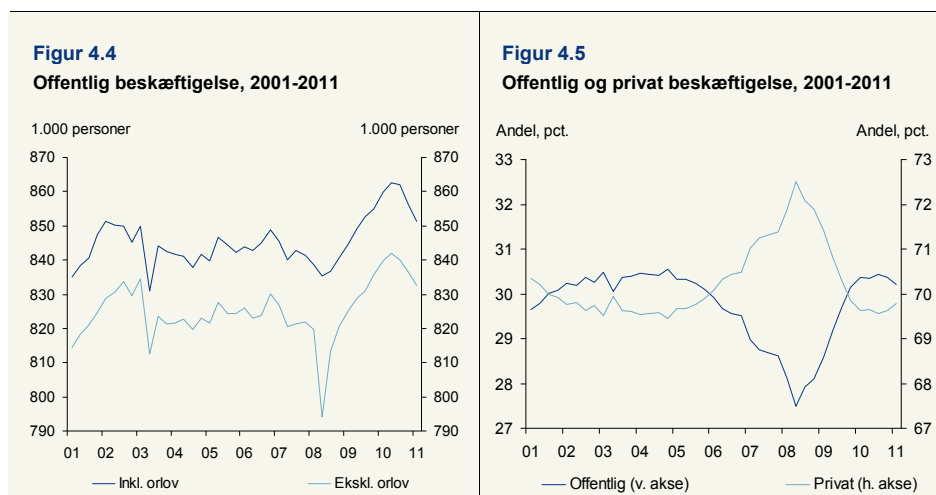
Det er navnlig de borgernære områder, der er tilført ekstra midler siden 2001. Sundhedsområdet er således tilført et udgiftsløft på 35 mia. kr. fra 2001 til 2012, mens udgifterne på socialområdet ventes øget med 26½ mia. kr. blandt andet til børn, ældre og udsatte grupper. På undervisningsområdet inkl. grundforskning skønnes udgiftsvæksten at udgøre 18¼ mia. kr. fra 2001 til 2012. Udgifterne på de tre borgernære områder sundhed, socialområdet og undervisning inkl. grundforskning har været stigende igennem hele perioden, *jf. figur 4.3.*

Kilde: Danmarks Statistik samt egne skøn og beregninger.

Den offentlige beskæftigelse

Fra 2007 til 2010 voksede den offentlige beskæftigelse ganske kraftigt, *jf. figur 4.4*. Siden 2. kvartal 2010 er den offentlige beskæftigelse imidlertid faldet, men til et fortsat meget højt niveau historisk set.

Anm.: Der er korrigeret for sæsonudsving. Faldet i 2008 for beskæftigede ekskl. orlov i figur 4.4 skyldes strejkerne i foråret 2008.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger.

Samtidig med den kraftige vækst i den offentlige beskæftigelse har der været et markant fald i den private beskæftigelse, *jf. figur 4.5*. Ifølge de seneste tal fra Danmarks Statistik udgør den offentlige beskæftigelse godt 30 pct. og den private beskæftigelse knap 70 pct. af den samlede beskæftigelse i 1. kvartal 2011.

Væksten i den offentlige beskæftigelse er ifølge nationalregnskabet opgjort til 9.500 personer i 2010, *jf. tabel 4.6*.

Tabel 4.6

Ændring i den offentlige beskæftigelse i nationalregnskabet, 2010-2012

	2010		2011		2012	
	Maj	Aug.	Maj	Aug.	Maj	Aug.
Antal i 1.000 personer						
Offentlig beskæftigelse, ændring	9,5	9,5	0,0	-3,0	0,0	3,0

Med afsæt i faldet i den offentlige beskæftigelse i 1. kvartal 2011 skønnes den offentlige beskæftigelse at falde med omkring 3.000 personer i 2011. Skønnet afspejler en forventning

om, at tilpasningen nedad i den offentlige beskæftigelse har fundet sted efter den kraftige vækst i 2007-2010.

I 2012 skønnes den offentlige beskæftigelse at stige med omkring 3.000 personer blandt andet på baggrund af realvæksten i det offentlige forbrug på 0,4 pct. i 2012. Niveaueet for den offentlige beskæftigelse i 2012 skønnes at svare til niveauet i 2010 og er uændret i forhold til majvurderingen.

Den offentlige beskæftigelse (ekskl. beskæftigede på orlov) er ifølge nationalregnskabet øget med 20.000 personer fra 2001 til 2010, hvilket inkluderer 4.800 færre personer i offentlig virksomhedspraktik, jf. tabel 4.7. Ifølge arbejdstidsregnskabet (ATR), som opgøres inkl. orlov og ekskl. virksomhedspraktik, er den offentlige beskæftigelse øget med 24.600 personer i samme periode. I den offentlige beskæftigelsesstatistik, som opgør antal fuldtidsbeskæftigede på basis af offentlige lønindberetninger, er den offentlige beskæftigelse øget med 43.200 personer fra 2002 til 2010.

Tabel 4.7

Ændring i den offentlige beskæftigelse, 2001-2010

1.000 personer	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	I alt 01-10
Nationalregnskabet, ekskl. orlov										
Inkl. aktiverede ledige i offentlig virksomhedspraktik	11,0	-7,6	-1,3	2,9	1,1	-3,1	-10,8	18,2	9,5	20,0
Aktiverede ledige i offentlig Virksomhedspraktik	-0,5	-4,4	-2,3	-0,9	-0,9	1,2	0,1	1,2	1,7	-4,8
Ekskl. aktiverede ledige i offentlig virksomhedspraktik	11,5	-3,2	1,0	3,8	2,0	-4,3	-10,8	17,0	7,8	24,8
ATR, inkl. orlov	9,3	-2,8	0,9	3,7	2,7	-3,8	-4,7	11,3	8,1	24,6
Den offentlige beskæftigelsesstatistik¹⁾	-	-3,4	0,6	1,0	4,4	-4,9	11,9	23,4	10,2	43,2 ²⁾

1) Antal fuldtidsbeskæftigede (aftalt arbejdstid samt overtid).

2) Ændring fra 2002-2010, idet den offentlige beskæftigelsesstatistik er først opgjort fra 2002.

Kilde: Danmarks Statistik.

Beskæftigelsesvæksten fra 2002 til 2010 kan ifølge den offentlige beskæftigelsesstatistik primært henføres til de borgernære serviceområder. Specielt på sundheds- og socialområdet har der været en kraftig stigning på henholdsvis 20.800 og 16.000 fuldtidsbeskæftigede fra 2002 til 2010, jf. tabel 4.8.

Tabel 4.8**Offentlig beskæftigelse fordelt på områder ifølge den offentlige beskæftigelsesstatistik, 2002-2010**

1.000 fuldtidsbeskæftigede	2002	2009	2010	Ændring	
				2002-2010	2009-2010
Offentlig fuldtidsbeskæftigelse i alt	732,0	765,0	775,2	43,2	10,2
Generelle offentlige tjenester	49,0	58,5	58,8	9,8	0,3
Forsvar	30,8	26,9	26,6	-4,3	-0,3
Offentlig orden og sikkerhed	23,7	25,1	25,2	1,6	0,1
Sundhedsvæsen inkl. plejehjem	157,1	174,6	177,9	20,8	3,3
Fritid, kultur og religion	23,0	24,0	24,3	1,3	0,3
Undervisning	158,0	162,2	165,0	7,0	2,8
Social beskyttelse	251,8	262,4	267,7	16,0	5,4
Øvrige ¹⁾	38,5	30,7	29,4	-9,1	-1,3

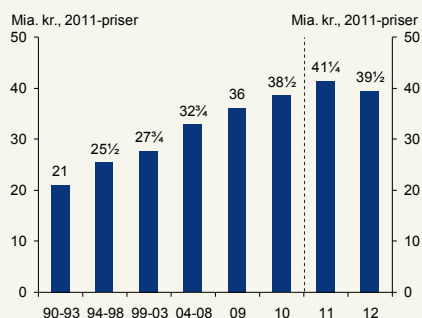
1) Herunder økonomiske anliggender, miljøbeskyttelse samt boliger og offentlige faciliteter.
 Kilde: Danmarks Statistik.

I 2010 er knap 4/5 af den samlede offentlige beskæftigelse ansat inden for den borgernære service, dvs. social-, sundheds- og undervisningsområderne. Den offentlige beskæftigelse omfatter herudover blandt andet ansatte inden for administration, politi, retsvæsen og forsvar.

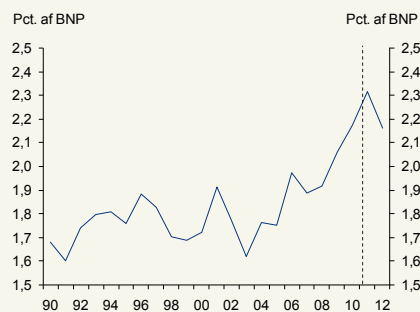
Offentlige investeringer

I 2009 og 2010 er der fremrykket og igangsat offentlige investeringer for at understøtte vækst og beskæftigelse, og der er planlagt yderligere vækst i investeringerne i 2011 med et fortsat højt niveau for investeringerne i 2012, *jf. figur 4.6*. Niveaue for de offentlige investeringer er på basis heraf hævet markant til mere end 2 pct. af BNP i årene 2009-2012, *jf. figur 4.7*.

Figur 4.6
Offentlige investeringer i pct. af BNP,
1990-2012

Figur 4.7
Offentlige investeringer 1990-2012

Kilde: Danmarks Statistik og egne skøn.

Der ventes yderligere vækst i de offentlige investeringer i 2011. Med afsæt i Danmarks Statistiks budgetstatistik forventes samlede offentlige investeringer på 41,3 mia. kr. i 2011 på linje med majvurderingen. En nedrevisning af investeringsniveauet i 2010 indebærer dog en opjustering af realvæksten i 2011 fra 7,0 pct. til 7,3 pct.

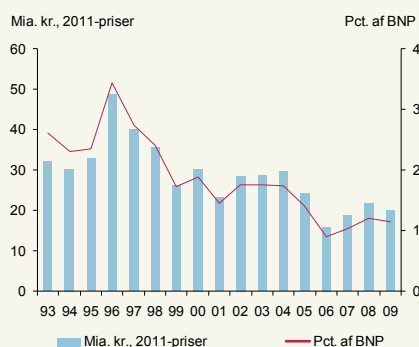
Nationalregnskabet for 1. kvartal 2011 viste et fald i de offentlige investeringer på omkring 20 pct., hvilket skal ses i lyset af et højt investeringsniveau i 4. kvartal 2010. Nationalregnskabet for 1. kvartal afspejler offentlige investeringer for 8¼ mia. kr. svarende til 20 pct. af det planlagte investeringsniveau i 2011. Det er på linje med tidligere år, hvor normalt 20-25 pct. af investeringerne finder sted i 1. kvartal.

Med afsæt finanslovsforslaget samt kommune- og regionsaftalerne for 2012 skønnes niveauet for de offentlige investeringer til 40 mia. kr. i 2012, hvilket er en 1 mia. kr. mere end det beregningsteknisk forudsatte skøn i maj. I forhold til det uændrede niveau i 2011 nedjusteres det reale fald til 4,7 pct. i 2012 fra et skønnet fald i maj på 7 pct. Faldet i de offentlige investeringer fra 2011 til 2012 skal ses i lyset af en gradvis normalisering af investeringsniveauet i tråd med Reformpakken 2020.

Offentlige investeringer i nationalregnskabet inkluderer ikke investeringer i regi af offentlige virksomheder og selskaber, heriblandt Banedanmark, Metroselskabet I/S, forbindelserne over Storebælt, Øresund og Femern, DONG Energy A/S og kommunale forsyningsvirksomheder (herunder kloakker, vand- og varmforsyning). I 1990'erne udgjorde investeringer i offentlige virksomheder og selskaber omkring 2½ pct. af BNP, hvilket især skal ses i lyset af etableringen af forbindelserne over Storebælt og Øresund, *jf. figur 4.8*.

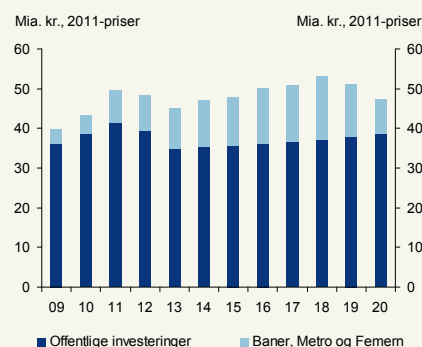

Figur 4.8
Investeringer i offentlige virksomheder og selskaber, 1993-2009

Kilde: Danmarks Statistik.

Figur 4.9
Offentlige investeringer og investeringer i baner, Metro og Femern, 2009-2020

Kilde: Danmarks Statistik og egne skøn.

Der foreligger ikke opgørelser af planlagte investeringer i offentlige virksomheder og selskaber, hvorfor niveauet fremadrettet kan være svært at vurdere. For 3 store investeringsområder, baner og signaler, Metro Cityringen og Femern-forbindelsen, er det truffet beslutning om investeringer for omkring 125 mia. kr. eller knap 10 mia. kr. årligt i gennemsnit i perioden 2009-2021. Som led i indfasningen ventes en kraftig investeringsvækst fra 2010 til 2011, *jf. figur 4.9*. Investeringerne i banenettet, Metroen og Femern-forbindelsen samt de offentlige investeringer skønnes samlet set at vokse med 15 pct. i 2011.

Der er truffet beslutning om betydelige offentlige investeringer i laboratorier, sygehuse, daginstitutioner, skoler og veje i de kommende år, *jf. tabel 4.9*. Samtidigt er der besluttet investeringsprojekter for 100 mia. kr. i regi af infrastruktur fonden til baner og veje, Metro Cityringen til 22 mia. kr. og Femern Bælt-forbindelsen til 50 mia. kr. Disse investeringer er i gang, hvilket vil understøtte aktiviteten i de kommende år.

Tabel 4.9
Planlagte investeringsprojekter

2011-priser	Mia. kr.	Periode
Kvalitetsfondsområdet:		
Sygehuse inkl. regional medfinansiering	41 ¹⁾	2009-2018
Dagtilbud, folkeskoler, ældreområdet mv. ²⁾	9 ³⁾	2009-2013
Medfinansiering af kommunale investeringer	14	2014-2018
Anvendt Borgernær Teknologi (ABT-fonden)	3	2009-2016
Infrastrukturfond mv.:		
Transportinvesteringer i regi af Infrastrukturfonden	97	2009-2020
Motorvejen Holstebro-Herning	3	2013-2018
Andre store infrastrukturprojekter:⁴⁾		
Metro Cityringen	22	2007-2018
Femern Bælt-forbindelsen, inkl. landanlæg	50	2009-2020

Anm.: De store infrastrukturinvesteringer samt baneinvesteringerne i regi af Infrastrukturfonden er organiseret i offentlige selskaber og medregnes til de private investeringer i nationalregnskabet.

- 1) 2009-priser.
- 2) Løft af de fysiske rammer på dagtilbudsområdet, i folkeskolen, for idrætsfaciliteter målrettet børn og unge samt på ældreområdet.
- 3) Det er en forudsætning for anvendelsen af midlerne fra kvalitetsfonden, at den enkelte kommune bidrager med en tilsvarende finansiering til investeringsprojekterne. Med udmøntningen vil kommunernes anlægsinvesteringer på kvalitetsfondsområderne blive løftet fra i alt ca. 25 mia. kr. til 34 mia. kr. i 2009-2013.
- 4) Opregnet til 2011-priser med afsæt i det statslige anlægsindeks.

4.3 Finanspolitikens aktivitetsvirkning

Finanseffekten skønnes til -0,3 pct. af BNP i 2011, *jf. tabel 4.10*. Den finanspolitiske stramning i 2011 følger af konsolideringen af den offentlige økonomi, herunder det afdæmpede forløb i det offentlige forbrug og skattestigningerne i genopretningsaftalen og *Forårspakke 2.0*.

Tabel 4.10
Ét-årig finanseffekt, 2006-2012

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aktivitetens virkning, pct. af BNP							
Udgifter i alt	0,4	0,1	-0,2	0,9	0,3	-0,1	-0,3
Indtægter i alt	0,1	0,0	0,0	0,2	0,3	-0,1	0,2
Finanseffekt inkl. efterlønsudbetalinger, i alt	0,5	0,1	-0,2	1,2	0,6	-0,3	0,0
SP-udbetalinger				0,4	0,0	-0,3	0,0

Finanspolitikken skønnes at være omtrent neutral for aktiviteten i 2012. Det skal ses i sammenhæng med, at stramninger som led i genopretningsaftalen og konsolideringen af den offentlige økonomi omtrent modsvares af, at efterlønsudbetalingerne skønnes at stimulere aktiviteten med ¼ pct. af BNP.

I forhold til majvurderingen er finanseffekten i 2011 opjusteret fra -0,4 til -0,3 pct. af BNP, hvilket skal ses i sammenhæng med en højere vækst i det offentlige forbrug i 2011 samt skattefradraget for lønudgifter til hjælp og istandsættelse i hjemmet som følge af BoligJobplanen.

I 2009 og 2010 skønnes finanseffekten til henholdsvis 1,2 pct. af BNP og 0,6 pct. af BNP. I 2009 bidrager især væksten i det offentlige forbrug til aktivitetens virkning, mens den finanspolitiske lempelse i 2010 blandt andet omfatter skatteenedsættelserne i *Forårspakke 2.0*, som er fuldt finansieret, men hvor finansieringselementerne indføres gradvist.

Samlet set skønnes finanspolitikken i 2009-2011 at styrke aktiviteten med knap ¼ pct. af BNP i 2011. Det skyldes, at den ekspansive finanspolitik i 2009 og 2010 virker med stigende styrke ind i 2011, hvilket mere end udligner finanseffekten i 2011, jf. *tabel 4.11*. Og finanspolitikken i 2009-2012 skønnes at være omtrent neutral for aktiviteten i 2012.

Samlet set skønnes den økonomiske politik, herunder det lavere renteniveau fra og med 2009, at øge aktiviteten svarende til 1½ pct. af BNP i 2011.

Tabel 4.11
Aktivitetsevirkning af den økonomiske politik mv., 2009-2012

	2009	2010	2011	2012
Pct. af BNP				
1. årsvirkning				
Finanseffekt inkl. efterlønsudbetalinger	1,2	0,6	-0,3	0,0
SP udbetalinger	0,4	0,0	-0,3	0,0
Finanspolitik (inkl. efterløns- og SP-udbetalinger)	1,5	0,6	-0,6	0,0
Flerårsvirkninger				
Finanspolitik inkl. efterlønsudbetalinger	-	0,3	0,5	0,0
SP udbetalinger	-	0,2	0,1	-0,2
Finanspolitik inkl. efterlønsudbetalinger	1,2	0,8	0,2	-0,1
Finanspolitik inkl. efterløns- og SP-udbetalinger	1,5	1,0	-0,1	-0,2
Renteændringer fra og med 2009	0,5	1,5	1,5	0,2
Aktivitetsevirkning i alt (inkl. renteændringer)	2,0	2,6	1,4	-0,1

Anm.: De flerårige effekter af finanspolitikken og frigivelse af SP er opgjort som aktivitetsevirkningen fra og med 2009. De flerårige virkninger af renteændringerne er opgjort som aktivitetsevirkninger af renteændringer fra og med 2009. Afrunding kan betyde, at totalen kan afvige fra summen af de enkelte aktivetsbidrag i tabellen.

I 2012 skønnes den økonomiske politik, herunder det lavere renteniveau fra og med 2009, at være omtrent neutral for væksten. Det afspejler et bidrag fra finanspolitikken inkl. efterlønsudbetalinger samt SP-udbetalinger på -0,2 pct., mens renteændringerne fra og med 2009 skønnes at øge aktivitetsevæksten svarende til 0,2 pct. af BNP.

I aktivitetsevirkningen er ikke indregnet tiltagene til sikring af finansiel stabilitet, som samlet set har mindsket tilbageslaget i dansk økonomi. Medregnes disse finansielle krisetiltag er den samlede virkning af den førte økonomiske politik en del større end det anførte, men den samlede størrelsesorden er usikker.

4.4 Strukturel saldo

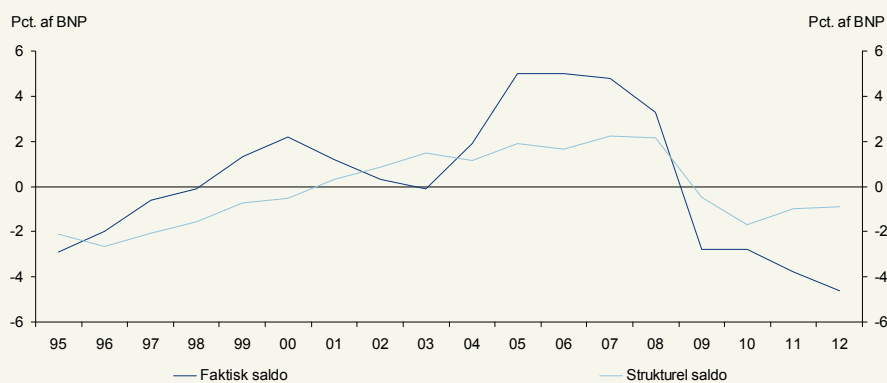
Den strukturelle saldo viser stillingen på de offentlige finanser, når der er taget højde for virkningen af konjunkturer og andre midlertidige forhold, *jf. boks 4.2*.

Efter et overskud på den strukturelle saldo på 2¼ pct. af BNP i 2008 skønnes der et underskud på ½ pct. af BNP i 2009 og 1¾ pct. af BNP i 2010. Forringelsen af struktursaldoen i 2009 og 2010 afspejler den ekspansive finanspolitik.

I 2011 og 2012 er der beregnet strukturelle underskud på hhv. 1 og 0,9 pct. af BNP, og den strukturelle saldo ventes således forbedret med ca. ¾ pct. af BNP fra 2010 til 2012. Det skal navnlig ses i sammenhæng med genopretningsaftalen og konsolideringen af den offentlige økonomi, herunder en beskeden vækst i det reale forbrug på ½ pct., en planlagt normalisering af de offentlige investeringer, indtægtsstramninger i genopretningsaftalen og den gradvise indfasning af finansieringselementer fra skattereformen. Dertil kommer ret beskedne lønstigninger i OK11.

I perioden 2004-2008 bidrog konjunkturerne og udviklingen på de finansielle markeder til, at de faktiske overskud på de offentlige finanser var markant større end de skønnede strukturelle overskud, *jf. figur 4.10*. Det skyldtes blandt andet ekstraordinært store provenuer fra pensionsafkastskatten i 2004 og 2005 samt den gunstige konjunkturudvikling i 2006-2008, der midlertidigt bidrog til et større overskud på den faktiske saldo. I lyset af, at både beskæftigelse og produktion ventes at være lavere end de strukturelle niveauer i 2009-2012, skønnes det strukturelle underskud i 2009-2012 at være mindre end underskuddene på den faktiske saldo.

Figur 4.10
Faktisk og strukturel saldo 1995-2012

Fra 2002 til 2012 skønnes den strukturelle saldo reduceret med 1¼ pct. af BNP, *jf. tabel 4.12*. Det skal navnlig ses i sammenhæng med den ekspansive finanspolitik i 2009 og 2010. I perioden fra 2002 til 2008 er den strukturelle saldo samlet set forbedret med 1¼ pct. af BNP, hvilket navnlig kan ses i sammenhæng med afviklingen af statsgælden, som har reduceret nettorentudgifterne, samt et fald i den strukturelle ledighed.

Tabel 4.12
Den strukturelle saldo (pct. af BNP), 2002-2012

	Strukturel saldo		Ændring som følge af					
	Niveau	Årlig ændr.	Finans-politik ¹⁾	Pensions-afkastskat	Netto-rente-udgifter	Nordsø-indtægter	Specielle-poster ²⁾	Andre forhold
2002	1,0							
2003	1,4	0,4	0,1	0,0	0,3	0,2	0,1	-0,4
2004	1,0	-0,4	-1,3	0,0	0,3	0,1	0,1	0,4
2005	1,9	0,9	-0,3	0,0	0,3	0,2	0,0	0,7
2006	1,7	-0,2	-0,5	0,0	0,2	0,1	-0,1	0,1
2007	2,3	0,6	0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	0,2
2008	2,2	-0,1	-0,1	0,0	0,1	0,1	-0,1	-0,1
2009	-0,5	-2,6	-2,1	0,1	0,1	-0,1	-0,1	-0,6
2010	-1,7	-1,2	-1,2	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,2
2011	-1,0	0,7	1,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,2
2012	-0,9	0,1	0,7	0,0	-0,1	-0,1	0,0	-0,3
I alt		-1,9	-3,5	0,3	1,4	0,4	-0,3	-0,1

1) Bidraget fra finanspolitikken afviger som følge af metodeforskelle fra finanseffekten.

2) De specielle poster indeholder blandt andet diverse drifts- og kapitaloverførsler (netto) herunder blandt andet offentlige overførsler til udlandet.

Kilde: *Økonomisk Redegørelse*, august 2011.

I 2009 og 2010 svækkes den strukturelle saldo med knap 4 pct. af BNP afledt af de finanspolitiske lempelser under krisen på 3¼ pct. af BNP.

I 2011 og 2012 konsolideres de offentlige finanser, og den strukturelle saldo ventes forbedret med ¾ pct. af BNP. Finanspolitikken skønnes samlet set at medvirke til en forbedring på 1¾ pct. af BNP, hvilket primært skal ses i sammenhæng med genopretningsaftalen.

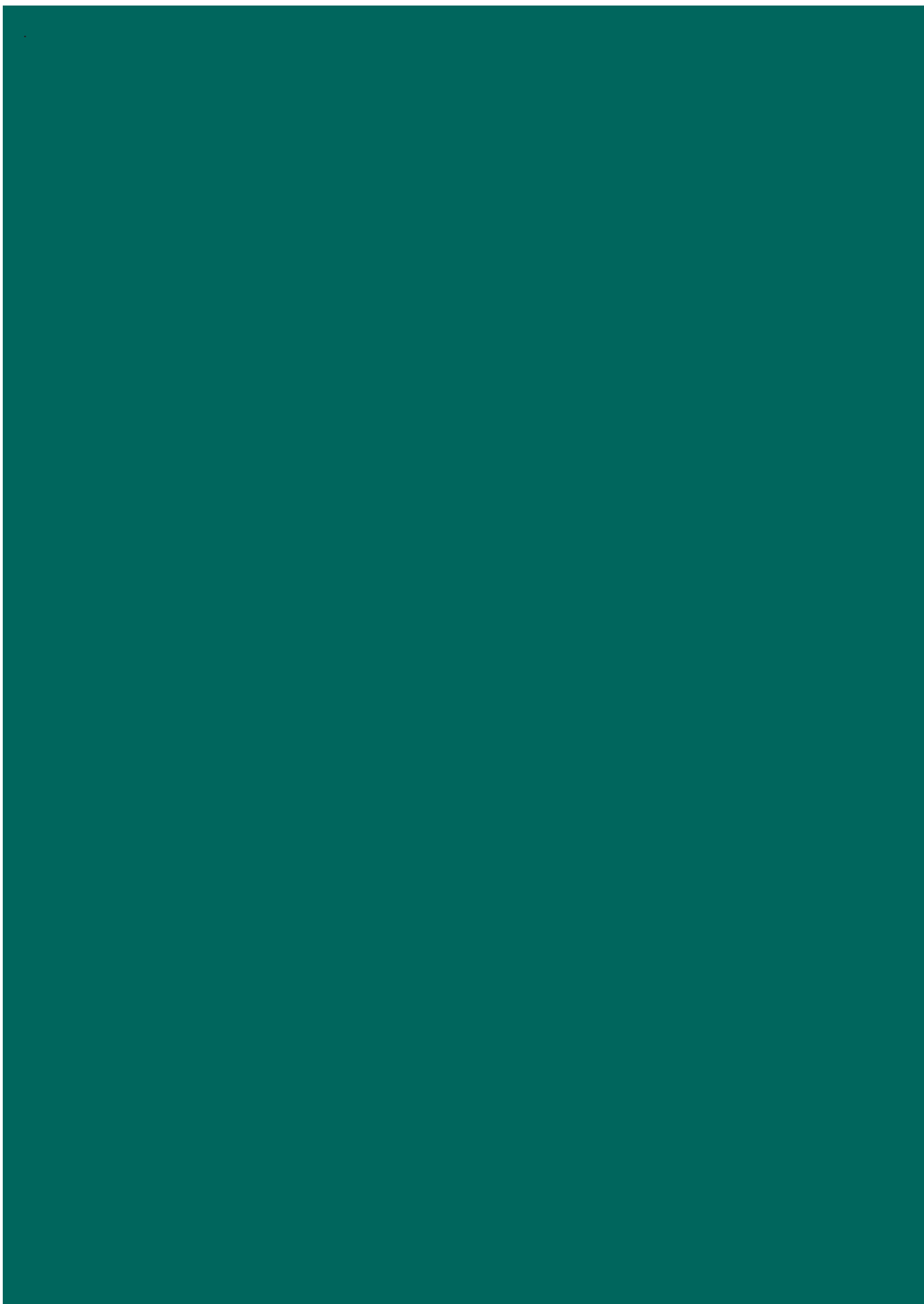
Boks 4.2**Den strukturelle budgetsaldo**

Saldoen på de offentlige finanser afhænger af konjunktursituationen. I perioder med høj økonomisk vækst stiger de offentlige indtægter fra skatter og afgifter således relativt meget, mens overførselsudgifterne har en tendens til at falde – primært som følge af faldende ledighed.

Potentialet for en gunstig udvikling i den faktiske offentlige saldo er derfor større i en højkonjunktur med faldende ledighed og stigende beskæftigelse end i en periode med stigende ledighed og faldende beskæftigelse.

Den strukturelle saldo opgøres som den faktiske offentlige saldo korrigeret for det positive eller negative bidrag fra konjunkturerne og angiver dermed stillingen på de offentlige finanser renset for den givne konjunktursituation. Forskellen mellem den faktiske og den strukturelle saldo afhænger af, hvor mange ledige ressourcer der er i økonomien. Den strukturelle saldo er derfor blandt andet bestemt af finanspolitikkenes stramhedsgrad og den skønnede strukturelle ledighed.

Udover bidrag fra konjunkturerne korrigeres der i beregningen af den strukturelle saldo også for indflydelsen af særlige forhold, som ikke er direkte knyttet til konjunkturudviklingen, men som kan have betydelig og varierende indflydelse på de offentlige finanser fra år til år. Det drejer sig især om pensionsafkastskatteprovenuet, der afhænger af udviklingen i aktie- og obligationskurserne, hvorfor provenuet kan fluktuere meget kraftigt, selskabsskatteprovenuet, herunder fra Nordsø-aktiviteterne, samt udviklingen i de offentlige drifts- og kapitaloverførsler.

5. English summary

Over the last few months, economies around the world as well as in Denmark have lost momentum. And financial markets have been in turmoil. The Danish government is of the view that the risk of a more pronounced setback has increased.

The outlook for growth is thus weaker than assumed in May. This is mainly due to lower expected growth in private consumption and weaker international growth prospects. Expected growth in GDP for 2011 has been reduced to 1.3 per cent, down from 1.9 per cent in the May projection, while GDP is expected to increase by 1¼ per cent in 2012. This is a very moderate increase in the current phase of the business cycle.

Therefore, together with the budget proposal for 2012 the Government proposes a fully-funded fiscal package, Sustained Growth. The package aims to support the Danish economy in the near term by stimulating turnover in the housing market and underpinning private consumption as well as private investment and housing investment. Further, public investment projects are brought forward, and additional efforts are made to increase the number of young people and unskilled workers who take education or find work. The effects of the fiscal package are not included in the central government budget proposal for 2012.

Sustainable growth is not included in the central government budget proposal for 2012. The central government budget proposal reflects the agreements in the *Reform Agenda 2020*, May 2011 ensuring fiscal balance in 2020 and the Fiscal Consolidation agreement from May 2010.

The budget proposal reflects increased expenditures of DKK 1½bn to qualifying education compared to the budget for 2011. As a result of a record high number of new students there is also an expected increase of expenditures for student grants by DKK 1½bn.

In addition the central government budget proposal reflects higher health care expenditures of DKK 1½bn in 2012 in line with the agreement with the regions, DKK 1bn for initiatives for marginalized groups, and a digitalization-strategy to renew the public sector and make it more efficient.

5.1 General government finances

The estimates for the general government finances in 2011 and 2012 are based on the short term projections for the Danish economy, *cf. Economic Survey*, August 2011.

The estimates for 2011 reflect the central government budget for 2011, a status for the central government spending in 2011 and local government budgets for 2011. With respect to

2012 the estimates are primarily based on the central government budget proposal for 2012, the agreements with local governments for 2012 and the reform Agenda 2020.

According to revised data for general government finances from Statistics Denmark, the general government balance deficit amounted to DKK 48½bn in 2010 or 2.8 per cent of GDP, *cf. table 5.1.*

Table 5.1
General government budget balance, 2005-2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
DKK bn, current prices								
May	77.6	82.3	81.4	56.9	-46.5	-50.8	-74.3	-80.0
August 2011	77.6	82.3	81.4	56.9	-46.5	-48.3	-68.2	-84.5
- Central government	82.7	89.7	85.8	64.6	-32.5	-44.0	-	-
- Local governments	-5.5	-7.8	-4.5	-7.4	-12.6	-4.1	-	-
- Social funds	0.4	0.3	0.0	-0.3	-1.5	-0.2	-	-
August 2011 (per cent of GDP)	5.0	5.0	4.8	3.3	-2.8	-2.8	-3.8	-4.6

Note: The specification of the central and local government budget balances does not fully reflect that the central government, through transfers to the local governments, bears the risk of fluctuations in expenditure and revenues due to the business cycle.

In 2011 the general government budget deficit is estimated at approx. DKK 68½bn corresponding to 3.8 per cent of GDP, while the deficit in 2012 is estimated at DKK 84½bn or 4.6 per cent of GDP.

Compared to the short term projection in May 2011 the deficit on the general government budget balance in 2010 is reduced by DKK 2½bn among other things due to lower expenditures on public consumption, *cf. table 5.2.* Revisions from Statistics Denmark are expected to reflect lower revenues from personal taxes and the pension yield taxation and thereby higher deficit on the general government budget balance in 2010.

In 2011 the expected budget deficit is reduced by DKK 6bn compared to the May estimates. This primarily reflects lower expected central government losses on capital infusions and guarantees related to Amagerbanken A/S.

Lower expected revenue on the pension yield taxation by DKK 9bn leads to an increased projected general government account deficit in 2012 of DKK 4½bn. It is counteracted by higher revenues from the North Sea and lower expenditures on income transfers.

Table 5.2
Revision of the general government budget balance from May to August

	2010	2011	2012
DKK bn, current prices			
North Sea oil and gas exploration activities	0.0	1.5	1.3
Corporate taxes excluding North Sea oil and gas exploration activities	-0.1	-0.5	-0.4
Pension yield taxation	0.0	-0.2	-9.0
Labour market contribution	-0.1	0.0	-0.1
Personal taxes etc.	0.0	0.3	0.3
Value Added Tax	0.8	-0.5	0.3
Vehicle registration tax	0.0	-0.2	0.0
Other taxes and duties	-0.6	-0.8	0.8
Public consumption expenditures	1.8	0.0	1.0
Public investment expenditures	0.1	0.0	-1.0
Income transfers	-1.0	-0.3	0.7
Net interest expenditures and dividends	0.4	-1.2	1.9
Subsidies	-1.3	0.1	0.5
Bank and credit packages	0.0	5.3	-2.9
Other expenditures and revenues	2.4	2.5	2.2
Total revision of general government budget balance	2.5	6.1	-4.5

Note: Negative numbers imply reductions of the surplus due to reduced revenues or increased expenditures, and positive numbers imply increases in the surplus due to increased revenues or decreased expenditures.

Revenues from *the North Sea activities* are adjusted upwards by DKK 1½bn in 2011 and by DKK 1¼bn in 2012 compared to the May projection reflecting an upward adjustment of the oil price in both years.

The revenues from *the pension yield taxation* are adjusted downwards by DKK ¼bn in 2011 and by DKK 9bn in 2012. The large adjustment in 2012 reflects larger tax deductions due to the decline in stock prices in 2011.

Revenues from *personal taxes etc.* are adjusted upwards by DKK ¼bn in 2011 and 2012 compared to the May projection. This reflects among other things a downward adjustment in pension contributions deductible in the income tax. In isolation the *Home Renovation Job Plan* is expected to reduce the revenues by DKK 1½bn in 2011 and DKK 2¼bn in 2012.

The revenues from the *Value Added Tax (VAT)* are adjusted downwards by DKK ½bn in 2011 and upwards by DKK ¼bn in 2012. In both years the VAT revenues from private consumption are reduced, while the projected increase in revenues in 2012 is due to an increased use of materials in companies and for investments.

Other taxes and duties are adjusted downwards by DKK ¾bn in 2011 and upwards by DKK ¾bn in 2012. In both years the revenue from duties are adjusted downwards due to the downward adjustment of private consumption, while in 2012 the revenues from early retirement contributions are adjusted upwards.

Nominal *public consumption* expenditures are unchanged in 2011, but adjusted downwards by DKK 1bn in 2012. The adjustment in 2012 is due to a slightly lower public wages estimate as well as the financing elements in the spring agreements including the *Home Renovation Job Plan*.

Public investment expenditures are unchanged in 2011, but adjusted upwards by DKK 1bn in 2012. The 2012 adjustment reflects higher investments in public roads than estimated in the May projection.

Expenditures on *income transfers* are adjusted upwards by DKK ¼bn in 2011 and adjusted downwards by DKK ¾bn in 2012. The downwards adjustment in 2012 includes a downward adjustment in the indexation of income transfers.

Net interest expenditures and dividend are adjusted upwards by DKK 1¼bn in 2011 and downwards by DKK 2bn in 2012. The adjustment in 2011 is due to lower interest revenues. The downward adjustment of net interest expenditures in 2012 reflects a reduced interest rate, which lowers the interest expenditures.

Bank and credit packages reduce the deficit by DKK 5¼bn in 2011 and increase the deficit by 2¼bn in 2012. This primarily reflects lower expected central government losses on capital infusions and guarantees related to Amagerbanken A/S in 2011 and a loss of DKK 1bn related to Fjordbank Mors in 2012.

Adjustments of *other expenditures and revenues* are expected to affect the general government budget balance positively by DKK 2½bn in 2011 and DKK 2¼bn in 2012. Statistics Denmark has made a technical revision of the calculation of profits from public companies in 2010, and the revised calculation is expected to result in a reduction of DKK 1½bn in 2011 and DKK ¾bn in 2012.

The expenditure burden, i.e. the ratio of government expenditure to GDP, is estimated at 56.8 per cent of GDP in 2012, which reflects an increase of 4.9 percentage points since 2005, cf. *table 5.3*. The increase primarily reflects expected growth in public consumption relative to GDP of 2½ percentage points from 2005 to 2012, cf. *annex 2*. In the same period the revenue burden is expected to decrease by 4.7 percentage points, primarily due to a lower tax burden.

Table 5.3
Expenditure, tax and revenue burden, 2005-2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Diff. 2005- 2012
Per cent of GDP									
Expenditure burden ¹⁾	51.9	50.6	50.0	51.0	57.2	57.1	57.0	56.8	4.9
Tax burden	51.0	49.8	49.1	48.2	48.2	48.3	46.9	46.7	-4.3
Revenue burden ¹⁾	56.9	55.7	54.8	54.2	54.3	54.3	53.2	52.3	-4.7

- 1) The specification of total public expenditures and revenues deviates from the specification from Statistics Denmark. Total public expenditures reflect public consumption, which includes revenues from sales and calculated depreciation expenditure, and total revenues include calculated depreciation. The specification of public expenditure from Statistics Denmark does not include public sales, which are included in total revenues, and calculated depreciation is not included in public expenditures and revenues in the specification from Statistics Denmark. Thus, the expenditure and revenue burdens differ from the ascertained burdens based on the specifications according to Statistics Denmark.

The expenditure burden is expected to increase from 51.0 per cent of GDP in 2008 to 57.1 per cent in 2010. The increase partly reflects higher cyclical related expenditures such as unemployment and cash benefits as well as considerable growth in public consumption.

From 2010 to 2012 the expenditure burden is expected to decrease by 0.2 percentage point to 56.8 per cent of GDP in 2012 primarily due to the Fiscal Consolidation Agreement including a reduction in public consumption as share of GDP, cf. *annex 2*. This is partly counteracted by an increase in income transfers and other expenditures.

The tax burden is largely unchanged from 2008 to 2010, but is expected to decrease by 1.6 percentage points from 2010 to 2012. Primarily due to the *Spring Package 2.0* personal taxes are reduced by $\frac{3}{4}$ per cent of GDP from 2005 to 2010, but are again increased by $\frac{1}{2}$ per cent from 2010 to 2012 due to tax increases in the *Fiscal Consolidation Agreement*. This is counteracted by a modest growth in wages.

Detailed information about the expenditure, tax and revenue burden can be found in *annex 2*.

5.2 Fiscal stance

The *fiscal effect* is an indicator of fiscal policy stance. The fiscal effect measures the impact of fiscal policy changes on economic activity.

The fiscal effect is estimated at -0.3 per cent of GDP in 2011, cf. *table 5.4*. The fiscal tightening reflects higher taxes according to the *Fiscal Consolidation Agreement* and *Spring Package 2.0* combined with almost zero growth in public consumption.

Fiscal policy is expected to have an almost neutral effect on economic activity in 2012. This reflects that the dampening effects from fiscal consolidation of the public finances is approximately offset by the release of early retirement contributions that are estimated to increase activity by ¼ per cent of GDP in 2012.

Table 5.4
Fiscal effect, 2006-2012

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Per cent of GDP							
Expenditures	0.4	0.1	-0.2	0.9	0.3	-0.2	-0.3
Revenues	0.1	0.0	0.0	0.2	0.3	-0.1	0.2
Fiscal effect, incl. early retirement contributions	0.5	0.1	-0.2	1.2	0.6	-0.3	0.0
Special Pension scheme (SP)				0.4	0.0	-0.3	0.0

The fiscal effect is estimated at 1.2 per cent of GDP for 2009 which primarily reflects a substantial growth in public consumption. For 2010 the fiscal effect is estimated at 0.6 per cent of GDP, which among other things reflects growth in public investments and the tax cuts included in the *Spring Package 2.0*.

Compared to the short term projection in May 2011 the fiscal effect in 2011 is adjusted upwards from -0.4 to -0.3 per cent of GDP. The adjustment is due to an increase in real growth in public expenditures in 2011 and tax credits in the *Home Renovation Job plan*.

Fiscal policy etc. and declining interest rates in 2009-2011 are expected to stimulate activity by 1½ per cent of GDP in 2011 including the first year fiscal effect in 2011 of -0.3 per cent, cf. table 5.5. Especially interest rate changes contribute to the positive effect on activity.

In 2012 the economic policy and the low interest rates from 2009 and onwards are expected to have an almost neutral effect on activity. It reflects the contribution from fiscal policy including the release of early retirement contributions as well as the release of the savings in the Special Pension scheme of -0.2 per cent of GDP, while the interest rates from 2009 and onwards are estimated to increase the growth in activity by 0.2 per cent of GDP.

Table 5.5
Effects of economic policy, 2009-2012

	2009	2010	2011	2012
Per cent of GDP				
First year effects				
Fiscal effect, incl. early retirement contributions (etc)	1.2	0.6	-0.3	0.0
Special Pension scheme (SP)	0.4	0.0	-0.3	0.0
Fiscal policy (incl. etc and SP)	1.5	0.6	-0.6	0.0
Multi-year effects				
Fiscal effect, incl. early retirement contributions	-	0.3	0.5	0.0
Special Pension scheme (SP)	-	0.2	0.1	-0.2
Total effect of fiscal policy incl. etc	1.2	0.8	0.2	-0.1
Total effect of fiscal policy incl. etc and SP	1.5	1.0	-0.1	-0.2
Interest rate changes since 2009	0.5	1.5	1.5	0.2
Total effect of economic policy	2.0	2.6	1.4	-0.1

Note: Multi-year effects are measured by the impact on economic activity of fiscal policy etc. since 2009. The multi-year effects of interest rate changes are measured by the impact of interest changes since 2009. Deviations between the total sum and the sum of each activity contribution might be caused by rounding off.

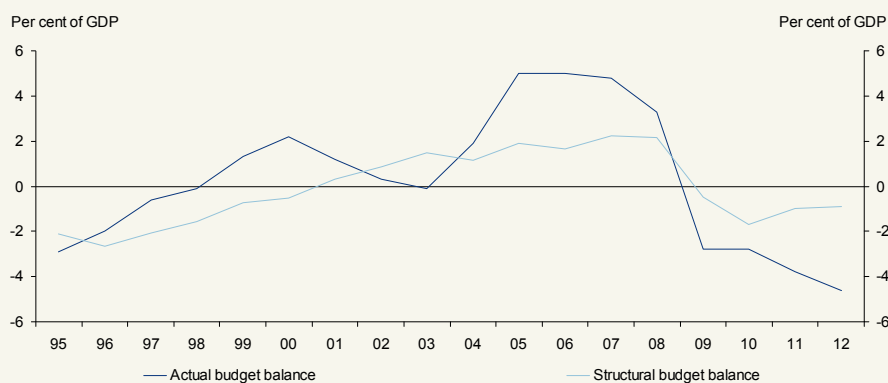
5.3 Structural budget balance

The structural budget balance is the actual general government balance adjusted for the estimated impact on the budget from the cyclical position of the economy and other temporary factors.

Primarily due to expansionary fiscal policy in both 2009 and 2010 the structural budget deficit is estimated at ½ per cent of GDP in 2009 and at 1¾ per cent of GDP in 2010.

The structural budget deficit is estimated to 1 per cent of GDP in 2011 and 0.9 per cent of GDP in 2012. Primarily in light of the *Fiscal Consolidation Agreement* the structural budget balance is thus strengthened by approx. ¾ percentage point from 2010 to 2012.

Figure 5.1
Actual and structural balance 1995-2012

In 2004-2008 both cyclical conditions and the development in the financial markets contributed to higher actual budget surpluses compared to the calculated structural surpluses, *cf. figure 5.1*. Extraordinarily large surpluses from the pension yield taxation in 2004 and 2005 as well as favourable cyclical conditions in 2006-2008 contributed to higher actual surpluses. In light of both employment and production being estimated lower than their structural levels in 2009-2012, the estimated actual deficit is higher than the structural budget deficit in 2009-2012.

From 2002 to 2012 the estimated structural budget balance is reduced by 1¼ per cent of GDP, *cf. table 5.6*. From 2002 to 2008 the structural budget balance is strengthened by 1¼ per cent of GDP primarily reflecting lower net interest rate expenses due to reductions in central government debt and a decline in structural unemployment. Expansionary fiscal policy in 2009 and 2010 on the other hand has reduced the structural budget balance considerably.

Table 5.6
Structural budget balance (per cent of GDP), 2002-2012

	Structural Balance		Change due to					
	Level	Yearly change	Fiscal policy ¹⁾	Pension yield taxation	Net Interest	North Sea oil and gas	Special items ²⁾	Other
2002	1.0							
2003	1.4	0.4	0.1	0.0	0.3	0.2	0.1	-0.4
2004	1.0	-0.4	-1.3	0.0	0.3	0.1	0.1	0.4
2005	1.9	0.9	-0.3	0.0	0.3	0.2	0.0	0.7
2006	1.7	-0.2	-0.5	0.0	0.2	0.1	-0.1	0.1
2007	2.3	0.6	0.1	0.0	0.2	0.1	0.0	0.2
2008	2.2	0.1	-0.1	0.0	0.1	0.1	-0.1	-0.1
2009	-0.5	-2.6	-2.1	0.1	0.1	-0.1	-0.1	-0.6
2010	-1.7	-1.2	-1.2	0.0	0.0	-0.1	-0.1	0.2
2011	-1.0	0.7	1.1	0.0	0.0	-0.1	0.0	-0.2
2012	-0.9	0.1	0.7	0.0	-0.1	-0.1	0.0	-0.3
Total		-1.9	-3.5	0.3	1.4	0.4	-0.3	-0.1

- 1) Due to different methods of calculation the fiscal policy effects differ from the effects used in the calculation of the fiscal effect.
- 2) Special items include among other things various net current and capital transfers.

5.4 Central government finances

The deficit on the central government budget is estimated at DKK 79½bn in 2012 on the current, investment and lending account – the so-called CIL-account¹ – corresponding to 4.3 per cent of GDP, *cf. table 5.7*. The CIL-account deficit in 2011 is estimated at DKK 43½bn corresponding to 2.4 per cent of GDP.

¹ The CIL-account differs from the national account based on the central government balance with respect to the accruals concept (e.g. taxes), the treatment of financial transactions etc. In addition, some institutions that are part of the central government accounts are not considered part of the central government sector in the national accounts, and some institutions that are not part of the central government accounts are considered part of the central government sector.

Table 5.7
CIL-account, 2011-2012

	2011			2012
	May	August	Diff.	(Budget proposal)
DKK bn, current prices				
Total revenues	645.2	643.0	-2.3	614.9
Total expenditures	691.6	686.5	-5.0	694.7
CIL-account	-46.3	-43.5	2.8	-79.8
CIL-account (per cent of GDP)	-2.6	-2.4	0.2	-4.3

The lower CIL-account deficit in 2011 compared to the May estimate reflects lower revenues of DKK 2¼bn and lower expenses of DKK 5bn. The former is primarily due to lower estimated revenues from corporate and pension yield taxation, while the lower net expenditures in 2011 include lower transfer to the municipalities as well as changes in estimated central government losses due to the stabilization initiatives in the financial sector compared to the May estimate.

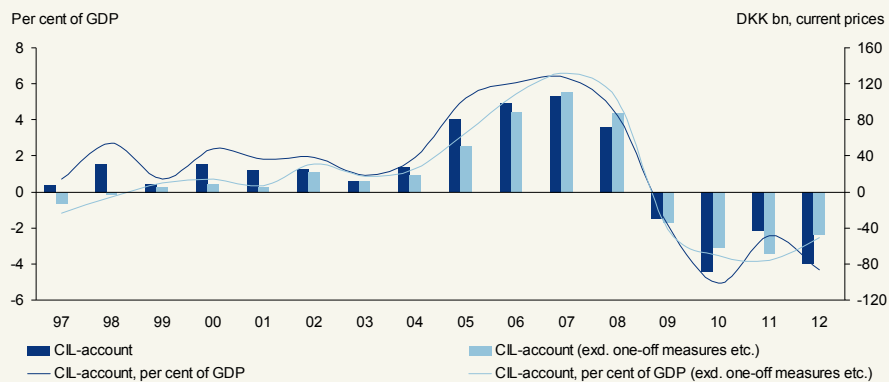
In 2012 an estimated CIL-account deficit of DKK 79¼bn is expected. The increase in the CIL-account deficit in 2012 compared to 2011 is primarily due to reduced central government revenues from pension yield taxation and personal taxes in light of repayment of early retirement contribution in line with the *Agreement on Later Retirement*.

The CIL-account is to a varying degree affected by one-off measures from year to year. *cf. figure 5.2*. Corrected for one-off measures etc., the CIL-account deficit is estimated at DKK 68bn in 2011 and DKK 47½bn in 2012 corresponding to -3.8 per cent of GDP in 2011 and -2.6 per cent of GDP in 2012.

The correction of the CIL-account in 2011 is primarily due to the change in the timing of tax payments from the pension yield taxation, for which revenues in 2010 are not paid until 2011. Additionally, the initiatives in the wake of the financial turmoil as well as an extraordinary loan to a municipality in economic difficulties are corrected for as one-off measures.

The correction for one-off measures in the CIL-account in 2012 is primarily due to expected repayment of early retirement contributions and lower revenues from pension yield taxation.

Figure 5.2
Central government CIL-account 1997-2012

5.5 Central government financing requirement and debt

Central government debt measured as a percentage of GDP is estimated to increase from 22¼ per cent of GDP in 2010 to 27¼ per cent of GDP in 2012 corresponding to an increase of 5¼ percentage points, *cf. table 5.8*. Measured in nominal terms central government debt is estimated to increase from DKK 386¼bn in 2010 to DKK 507¼bn in 2012 corresponding to an increase of DKK 121bn over the two years.

The increase in debt from 2010 to 2012 primarily reflects the deficit on the CIL-account.

Table 5.8
Central government debt, 2010-2012

	2010	2011	2012	Diff. 2010-12
End of year nominal value, DKK bn (current prices)				
Domestic debt	576.4	589.8	630.3	53.9
Foreign debt	114.7	113.6	112.5	-2.2
The central government's account in Danmarks Nationalbank ¹⁾	-177.1	-154.4	-120.4	56.7
Fund holding of bonds ²⁾	-128.0	-121.5	-115.1	12.9
Central government debt DKK bn	386.3	427.5	507.3	121.0
Central government debt per cent of GDP	22.2	23.9	27.3	5.2

- 1) The central government's account in Danmarks Nationalbank is measured according to the central government accounts for 2010, while the account for 2011 and 2012 is measured according to the monthly balance of Danmarks Nationalbank.
- 2) The holding of bonds by the funds, as well as their deposits in Danmarks Nationalbank, are included.

The annual change in central government debt (net of capital gains and borrowing) corresponds to the net balance. The difference between the net balance and the CIL-account reflects among other things cash flows and central government relending.

The net financing requirement in 2011 amounts to DKK 38bn, *cf. table 5.9*. Compared to the estimate in May this is a downward adjustment in the financing requirement of approx. DKK 7bn primarily reflecting a lower deficit on the CIL-account.

In 2012 the net financing requirement is estimated at DKK 76¼bn reflecting an expected deficit on the CIL-account of DKK 79¼bn.

Tabel 5.9
CIL-account and net financing requirement. 2010-2012

	2010	2011		2012
	Final	May	August	FFL12
DKK bn (Current prices)				
CIL-account	-88.7	-46.3	-43.5	-79.8
Total relending	1.1	3.0	6.2	-0.9
Differences between posted revenues and expenditures and cash flow	-6.1	-1.7	-0.7	4.5
Net financing requirement (-net balance)	93.7	45.0	38.0	76.2

The financing requirement is equivalent to net financing requirement, which depends in particular on central government deficit, plus repayment of short and long term debt. The financing requirement can be met through borrowing or by drawing on the central government account.

The financing strategy is announced in the biannual notification of government debt policies, which is published by Danmarks Nationalbank in June and December. Hence, a clearer separation between the financing requirement and financing strategy is obtained.

The domestic financing requirement in 2011 is estimated at DKK 122bn. The upward adjustment of DKK 10bn compared to the May estimate reflects larger repayments of long term domestic debt as well as less net financing requirement, which count in the opposite direction, cf. table 5.10.

Table 5.10
Domestic financing requirement 2011 and 2012

	2011		2012
	May	August	FFL12
DKK bn			
Net domestic financing requirement	46	39	77
Repayment of long term debt ¹⁾	40	57	60
Repayment of treasury bills ²⁾	25	25	40
Domestic financing requirement	112	122	177

- 1) Repayment of long term debt includes the net purchase of bonds by funds, net payments from currency swaps and acquisitions beyond the year.
- 2) Repayment of treasury bills corresponds to outstanding in the program at the beginning of the year.

The domestic financing requirement in 2012 is estimated at DKK 177bn, *cf. table 5.10*. This is primarily due to a large net financing requirement and larger repayments of long term debt.

The foreign financing requirement for 2011 is unchanged compared to the estimate in May of DKK 37bn, *cf. table 5.11*. The foreign financing requirement for 2012 is estimated at DKK 36bn and is caused by lower repayment of long term debt.

Tabel 5.11
Foreign financing requirement 2011 and 2012

DKK bn	2011		2012
	May	August	FFL12
Net foreign net financing requirement	-1	-1	-1
Repayment of long term debt ¹⁾	33	33	33
Repayment of treasury bills ²⁾	5	5	5
Foreign financing requirement	37	37	36

- 1) Repayment of long term debt includes the net purchase of bonds by funds, net payments from currency swaps and acquisitions beyond the year.
- 2) Repayment of treasury bills corresponds to outstanding in the program at the beginning of the year.

Annex 1

Table 1

General government finances, 2010-2012

	2010			2011			2012		
	May	Aug.	Diff.	May	Aug.	Diff.	May	Aug.	Diff.
DKK bn.									
Current prices									
Public consumption	513.5	511.7	-1.8	517.5	517.5	0.0	530.2	529.2	-1.0
Income transfers	302.1	303.1	1.0	313.8	314.1	0.3	325.2	324.5	-0.7
Investment	38.0	37.9	-0.1	41.3	41.3	0.0	39.0	40.0	1.0
Interest expenditure	38.6	37.0	-1.6	40.0	39.6	-0.4	38.8	36.3	-2.6
Subsidies	45.7	47.0	1.3	44.9	44.8	-0.1	46.0	45.6	-0.5
Other expenditures ¹⁾	117.5	120.3	2.8	122.6	121.6	-1.1	136.5	140.2	3.7
Total expenditure	994.7	994.9	0.2	1019.8	1018.5	-1.3	1053.8	1054.1	0.3
Personal income taxes ²⁾	357.1	357.2	0.1	370.2	370.5	0.3	380.7	377.2	-3.5
Labour market Contributions	81.3	81.2	-0.1	81.3	81.3	0.0	83.4	83.3	-0.1
Corporate taxes	47.8	47.7	-0.1	54.4	54.9	0.5	58.1	59.3	1.3
Pension yield taxation	42.2	42.2	0.0	5.1	4.9	-0.2	13.6	4.6	-9.0
VAT	172.5	173.2	0.8	179.7	179.1	-0.5	185.7	185.9	0.3
Vehicle registration tax	14.2	14.2	0.0	16.0	15.8	-0.2	17.6	17.6	0.0
Other duties	106.1	105.4	-0.6	111.0	110.2	-0.7	112.9	112.0	-0.8
Other taxes ³⁾	17.4	17.7	0.2	18.1	18.2	0.0	16.3	18.1	1.7
Interest revenues	29.4	28.2	-1.2	30.8	29.2	-1.7	30.3	29.6	-0.7
Gross operating surplus	33.8	33.8	0.0	34.5	34.5	-0.1	35.3	35.5	0.2
Other revenues ⁴⁾	42.1	45.8	3.6	44.5	51.9	7.4	39.9	46.2	6.3
Total revenue	943.9	946.6	2.8	945.5	950.4	4.8	973.8	969.6	-4.3

Table 1 (continued)
General government finances, 2010-2012

	2010			2011			2012		
	May	Aug.	Diff.	May	Aug.	Diff.	May	Aug.	Diff.
DKK bn.									
Current prices									
General government budget balance	-50.8	-48.3	2.5	-74.3	-68.2	6.1	-80.0	-84.5	-4.5
Net interest Expenditure	9.2	8.8	-0.4	9.2	10.4	1.2	8.5	6.6	-1.9
General government primary balance ⁵⁾	-41.6	-39.5	2.2	-65.0	-57.7	7.3	-71.5	-77.9	-6.4

Note: The specification of total public expenditures and revenues deviates from the specification from Statistics Denmark. Total public expenditures reflect public consumption, which includes revenues from sales and calculated depreciation expenditure, and total revenues include calculated depreciation. The specification of public expenditure from Statistics Denmark does not include public sales, which are included in total revenues, and calculated depreciation is not included in public expenditures and revenues in the specification from Statistics Denmark.

- 1) Other expenditures include capital transfers, transfers to the Faroe Islands and Greenland and Danish EU-contributions.
- 2) Personal income taxes include withholding taxes, tax on imputed income from owner occupied dwellings, specific taxes from households, tax on estates of deceased persons and other personal taxes.
- 3) Other taxes include social security contributions (labour market supplementary pension scheme contributions, unemployment insurance contributions and early retirement contributions).
- 4) Other revenues include profits from public enterprises, current and capital transfers from other domestic sectors and EU, and imputed (calculated) revenues such as contributions to civil servants' earned pension.
- 5) The general government primary balance states the balance of the general government finances before net interest expenditures.

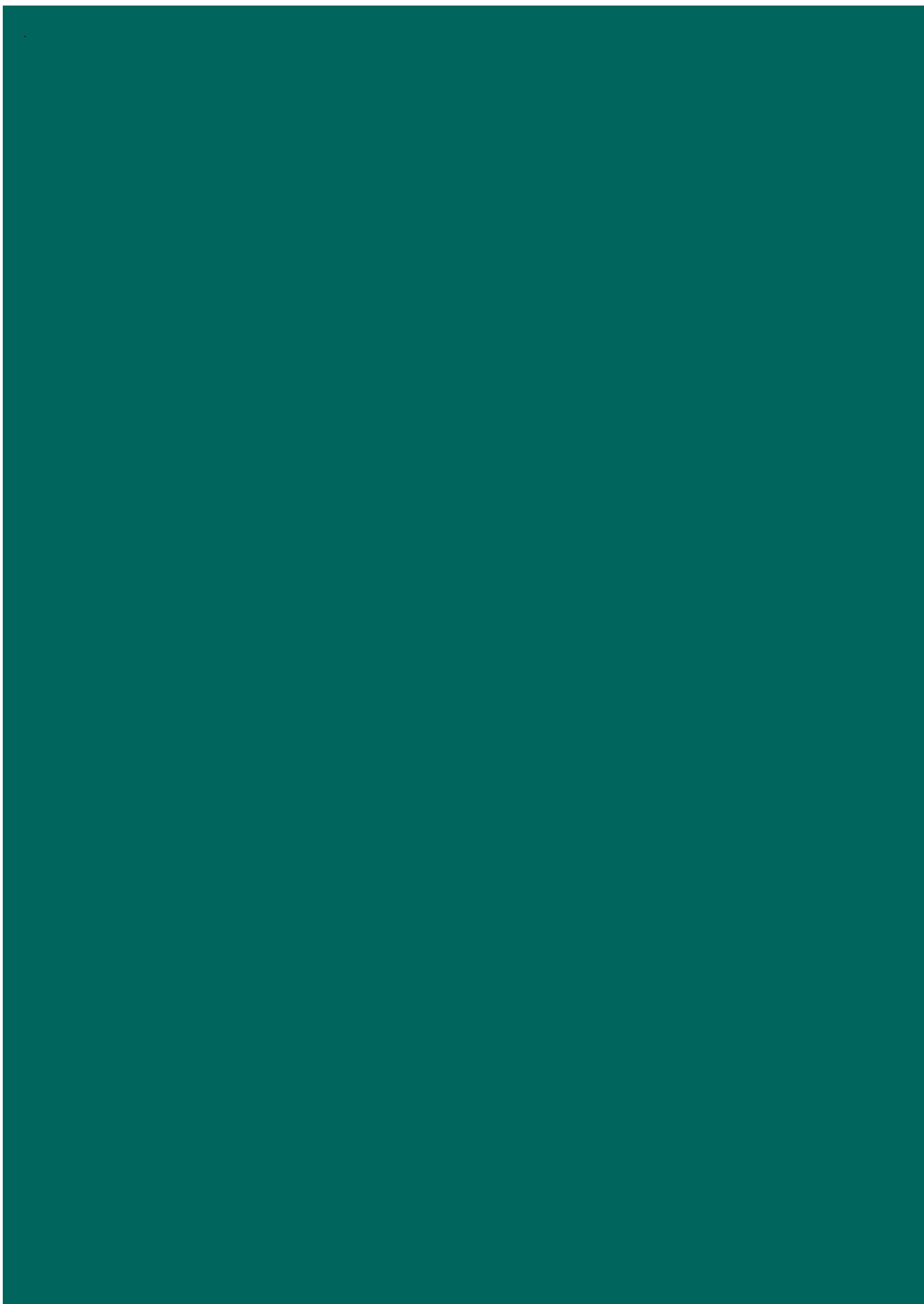
Annex 2

Table 2

Expenditure tax and revenue burden, 2005-2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Diff. 2005- 2012
Per cent of GDP									
Public consumption	26.0	25.9	26.0	26.7	30.0	29.4	29.0	28.5	2.5
Income transfers	16.5	15.6	15.2	15.1	17.1	17.4	17.6	17.5	1.0
Investment	1.8	2.0	1.9	1.9	2.1	2.2	2.3	2.2	0.4
Interest expenditure	2.6	2.2	2.0	1.8	2.3	2.1	2.2	2.0	-0.6
Other expenditure	5.0	4.9	4.9	5.4	5.7	6.0	5.9	6.7	1.7
Expenditure burden¹⁾	51.9	50.6	50.0	51.0	57.2	57.1	57.0	56.8	4.9
Tax burden									
Personal income taxes	21.2	21.2	21.5	21.4	22.4	20.5	20.7	20.5	-0.7
Labour market Contributions	4.4	4.4	4.5	4.6	4.8	4.7	4.6	4.5	0.1
Pension yield taxation	2.4	0.8	0.3	0.5	0.5	2.4	0.3	0.2	-2.1
Corporate taxes	3.9	4.4	3.8	3.3	2.5	2.7	3.1	3.2	-0.7
Value added tax	10.1	10.3	10.4	10.1	10.2	9.9	10.0	10.0	0.0
Other duties	7.9	7.8	7.6	7.2	6.9	7.1	7.2	7.2	-0.7
Other taxes	1.1	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	-0.1
Tax burden	51.0	49.8	49.1	48.2	48.2	48.3	46.9	46.7	-4.3
Revenue burden¹⁾									
Interest revenue	1.5	1.5	1.6	1.7	1.9	1.6	1.6	1.6	0.1
Other non-tax revenue	4.6	4.6	4.4	4.5	4.4	4.6	4.9	4.2	-0.4
Tariffs etc. to the EU	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	0.0
Revenue burden¹⁾	56.9	55.7	54.8	54.2	54.3	54.3	53.2	52.3	-4.7

- 1) The specification of total public expenditures and revenues deviates from the specification from Statistics Denmark. Total public expenditures reflect public consumption which includes revenues from sales and calculated depreciation expenditure and total revenues include calculated depreciation. The specification of public expenditure from Statistics Denmark does not include public sales which are included in total revenues and calculated depreciation is not included in public expenditures and revenues in the specification from Statistics Denmark. Thus the expenditure and revenue burden differ from the ascertained burdens based on the specifications according to Statistics Denmark.

Bilag 1

Tabel 1
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2012
Mia. kr., årets priser

Fremrykning af selskabsskat, a conto-ordning	8,9
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-0,3
Korrektion vedr. afregning i 1999 af indkomstskat til kommunerne for 1997	0,1
Afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1995	-2,4
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	0,2
Afregning af feriepenge	4,7
Feriefondens renteindtægter	0,1
Fremrykning af kildeskatteafregning	8,8
Aktiesalg, EKR Kreditforsikring	0,3
Etablering af Statens Ejendomsselskab	0,2
1997 i alt	20,7
Fremrykning af selskabs-, fonds- og kulbrintebeskatningen	1,6
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-1,2
Afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1996	-1,3
Korrektion vedr. afregning i 2000 af indkomstskat til kommunerne for 1998	0,1
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	1,0
Scandlines	0,5
Salg af aktier i TeleDanmark	30,9
Omlægning af statslige aktiver	1,9
Harmoniseret afregning af lønsumsafgift	0,7
Betalingsregler for elafgift (inkl. momseffekt)	0,5
1998 i alt	34,7

Tabel 1 (fortsat)**Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2012****Mia. kr., årets priser**

Korrektion vedr. pensionsafkastskat	2,7
Selskabsskat	-3,4
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	1,9
Afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1998	1,3
Korrektion vedr. afregning i 2002 af personskat mv. til kommunerne for 2000	2,8
Korrektion vedr. afregning i 2002 af kapitalpensionsafgift til kommunerne for 2000	0,8
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	-0,9
Pinsepakken	0,8
Overdragelse af statshavne	-0,7
Kapitaludtræk fra Post Danmark	0,3
Ekstraordinær indfrielse af saneringslån (Københavns kommune)	0,5
Ekstraordinært udbytte fra PostDanmark og DSB	0,2
Frivillige indbetalinger af personskat	0,4
Opløsning af Dansk Eksportfinansieringsfond	0,2
Omlægning af kredittider for momsen (inkl. afledt effekt på andre afgifter)	12,4
Omlægning af kredittider for vandafgiften	0,2
Afvikling af ejendomsselskabet TOR I/S	-1,0
Ændring af procentgodtgørelse	0,5
Kraftvarmeværkers efterbetaling	0,3
Overførsel fra Hypotekbankens reserver	1,0
Salg af aktier i Københavns Lufthavn	0,9
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,2
2000 i alt	21,5

Tabel 1 (fortsat)**Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2012****Mia. kr., årets priser**

Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-11,8
Selskabsskat	7,9
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	0,7
Afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1999	-0,1
Afregning af kapitalpensionsafgift til kommunerne for indkomståret 1999	-0,3
Korrektion vedr. afregning i 2004 af personskat mv. til kommunerne for 2001	2,1
Korrektion vedr. afregning i 2003 af kapitalpensionsafgift til kommunerne for 2001	0,1
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	-0,7
Ekstraordinært aktieudbytte fra DONG m.fl.	1,0
Stramning af momskredittider for store virksomheder	14,4
Afskaffelse af importmoms	-1,9
Omlægning af momskredittider for landbrug (inkl. afledt effekt på andre afgifter)	0,5
Stramning af kredittid for lønsumsafgift	0,3
Pinsepakken	1,1
Frivillige skatteindbetalinger	6,3
Fastfrysning af personfradrag/nedsettelse af A-kassekontingent	-1,2
Ekstraordinært bidrag til EU sfa. omlægning af kredittider for moms i 2000	-0,5
Overdragelse af statshavne	-0,1
Ændret beskætning af husdyrbesætninger	0,4
Naturgas Sjællands overgang til DONG	-0,2
UMTS-licenser – ekstraordinær indtægt i 2001 i forhold til den årlige indtægt 10 år frem	0,7
Indbetaling fra DTU m.fl. vedr. overgang til selveje	1,8
Tilbagebetaling af kantinemoms	-0,3
Statens forsknings- og uddannelsesbygninger	-0,6
Afregning vedr. told og landbrugsafgifter til EU (refusion af opkrævningsomkostninger)	-0,4
2001 i alt	19,2

Tabel 1 (fortsat)**Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2012****Mia. kr., årets priser**

Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-12,6
Selskabsskat	3,2
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-1,8
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2000	-2,8
Afregning af kapitalpensionsafgift til kommunerne for indkomståret 2000	-0,8
Korrektion vedr. afregning i 2005 af personskat mv. til kommunerne for 2002	-0,2
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	1,1
Pinsepakke	0,8
Ekstraordinært bidrag til EU som følge af omlægning af kredittider for momsen i 2001	-0,4
Fastfrysning af personfradrag/nedsettelse af A-kassekontingent	1,2
EU-formandskab	-0,8
Stramning af kredittider for A-skat og arbejdsmarkedsbidrag	14,8
Tilbagebetaling af kantineoms	-0,5
Omlægning af statslige aktiver	0,7
Konkurrenceevnepakke, lempelse af kredittid for mellemstore virksomheder	-1,5
Mindreforbrug som følge af reduktion af videreførte midler	0,5
Regeringsinitiativer i forbindelse med FL02 og 100-dages programmet	0,2
Ekstraordinært låneafdrag fra DONG	0,5
Mindreudgift vedr. tjenestemandspensioner	1,6
Statens forsknings- og uddannelsesbygninger	0,9
Afregning vedr. told og landbrugsafgifter til EU (refusion af opkrævningsomkostninger)	0,4
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,4
2002 i alt	4,7

Tabel 1 (fortsat)**Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2012**

Mia. kr., årets priser	
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-5,9
Selskabsskat	7,5
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-6,0
Afregning af indkomstskat mv. til kommunerne for indkomståret 2000	-0,3
Afregning af kapitalpensionsafgift til kommunerne for indkomståret 2001	-0,1
Korrektion vedr. afregning i 2006 af personskat mv. til kommunerne for 2003	-2,1
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	1,8
Modregning af regeringsinitiativer i forbindelse med FL02 og 100-dages programmet	-0,2
Ekstraordinært udbytte fra DSB	0,2
Omlægning af statslige aktiver	1,0
Én afregningskonto	3,5
DONG ekstraordinært afdrag af lån	0,4
Overførsel af midler fra Hypotekbanken	0,3
Supplerende engangsydelse til folkepensionister	-0,4
Grænsehandel	-0,3
Medarbejderaktieordninger, jf. Coloplast-dommen	-1,0
Tabt landsretskendelse vedr. momsopgørelse fra selvejende institutioner	-0,1
Tilbagebetaling af kantineoms	-0,1
Tilkendt erstatning i Wanadoo-sagen	0,1
Ejendomssalg på ministerområder	0,1
Indtægt fra salg af radio-sendetilladelser (P5 og P6)	0,1
Teknisk omlægning vedr. SES, kontorejendomme	0,2
Førtidig indfrielse af udviklingslån (Indien)	0,5
Ekstraordinær tilbagebetaling af EU-bidrag for 2003	0,6
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,5
2003 i alt	0,4

Tabel 1 (fortsat)**Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2012****Mia. kr., årets priser**

Korrektion vedr. pensionsafkastskat	10,7
Selskabsskat	-2,0
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-2,4
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2001	-2,1
Udlodninger fra IØ og IFU samt afvikling af investeringsfonden for vækstmarkeder	1,4
Tabt landsretskendelse vedr. momsopgørelse fra selvejende institutioner	-0,1
Overførsel af midler fra Hypotekbanken	0,5
Ekstra bevilling til udbetaling af overarbejde	-0,1
Aftale vedrørende DUC's olie- og gasindvinding	2,0
Køb af Gastra A/S	-1,1
Aktieudbytte fra Dong A/S	1,1
Ekstraordinært udbytte fra DSB	0,1
Overdragelse af statens aktiepost i Orange Holding	0,1
Tilbagebetaling af statsstøtte	1,1
Rekapitalisering af TV2/Danmark	-0,8
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,7
2004 i alt	9,1

Tabel 1 (fortsat)**Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2012****Mia. kr., årets priser**

Korrektion vedr. pensionsafkastskat	21,4
Selskabsskat	0,6
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	2,4
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2002	0,2
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	-1,4
Køb og salg af bygninger og grunde mv.	0,1
Overførsel af midler fra Hypotekbanken	2,2
Stiftertilgodehavende i Københavns Havn	0,7
Udbetalinger af opsparede midler til universiteterne	-0,8
Salg af statens Bilinspektion	0,5
Salg af Gastra A/S	1,1
Salg af statens aktier i Bella Center A/S	0,1
Ekstraordinære udbytter under §28	0,8
Salg af aktier i Post Danmark	1,4
Indfrielse af statslån til institutioner under § 20	0,6
Engangsudgifter ifm. Overdragelse af skatteligningen til staten	-0,5
Kapitalindskud i Bornholmstrafikken A/S	-0,2
Indtægter for omlægning af Danmarks Skibskreditfond	0,4
Tilbageførelse fra Danmarks Erhvervsfond	0,4
2005 i alt	30,0
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	4,6
Selskabsskat	-1,5
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	7,4
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2003	2,1
Omlægning af den kommunale momsudligningsordning	-5,9
Overførsel af midler fra Hypotekbanken	0,1
Udlodninger fra IØ og IFU	0,3
Ekstraordinære udbytter under §28	0,7
Tilbageførelse fra Danmarks Erhvervsfond	1,6
2006 i alt	9,6

Tabel 1 (fortsat)**Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2012****Mia. kr., årets priser**

Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-13,0
Selskabsskat	-1,5
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	1,1
Omlægning af statslige aktiver	0,1
Udlodninger fra IØ og IFU	0,6
Ekstraordinære udbytter under § 28	0,6
Étårige puljer	-0,3
Tilbageførelse fra Danmarks Erhvervsfond	1,6
Kompensation fra Esbjerg Kommune sfa. at staten overtager opgaver vedr. Esbjerg havn	0,2
Salg af Scandlines	5,7
2007 i alt	-4,9
Korrektion vedr. pensionsafkastskat, inkl. kompensation for indeksobligationer	-23,9
Selskabsskat	0,3
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	8,0
Udlodninger fra IØ og IFU	0,8
Køb og salg af ejendomme og grunde	0,2
Ekstraordinære udbytter under § 28	0,4
Tilbageførelse fra Danmarks Erhvervsfond	0,5
Midlertidig obligatorisk opsparing på 1 pct. af de statslige driftsrammer	0,8
Efterbetalt efterløn	-0,5
Kapitalindsud i Danmarks Grundforskningsfond	-3,0
Udskydelser af statslige projekter og udgifter	0,5
Kapitalindsud i Eksportkreditfonden	-0,2
2008 i alt	-16,1

Tabel 1 (fortsat)**Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2012****Mia. kr., årets priser**

Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-9,5
Selskabsskat	6,4
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-1,7
Afgift af udbetalte SP-midler	17,1
Øgede pensionsindbetalinger på baggrund af Forårspakke 2.0	-2,1
Udlodninger fra IØ og IFU	0,2
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,3
Midlertidig obligatorisk opsparing på 1 pct. af de statslige driftsrammer	-0,9
Nedlæggelse af Fiskeribanken	0,3
Et-årige puljer	-1,7
Tilsagn vedr. nedlukning af aktiviteter i Nordsøen	-3,0
Udskydelser af statslige projekter og udgifter	-0,1
Højere EU-bidrag 2007-2009	-1,1
Mindreindtægt vedr. landbrugsstøtte som følge af EU-afgørelse	-0,7
Salg og køb af ejendomme og grunde	0,2
Kapitaludvidelse i SAS	-0,6
Kapitalindskud i Vækstfonden	-0,5
Kapitalindskud i Eksport Kredit Fonden	-0,4
Fusion af Post Danmark A/S og Posten AB	2,2
COP15	-1,0
Indtægter ved lukning af Skibsgarantifonden	0,1
2009 i alt	3,5

Tabel 1 (fortsat)

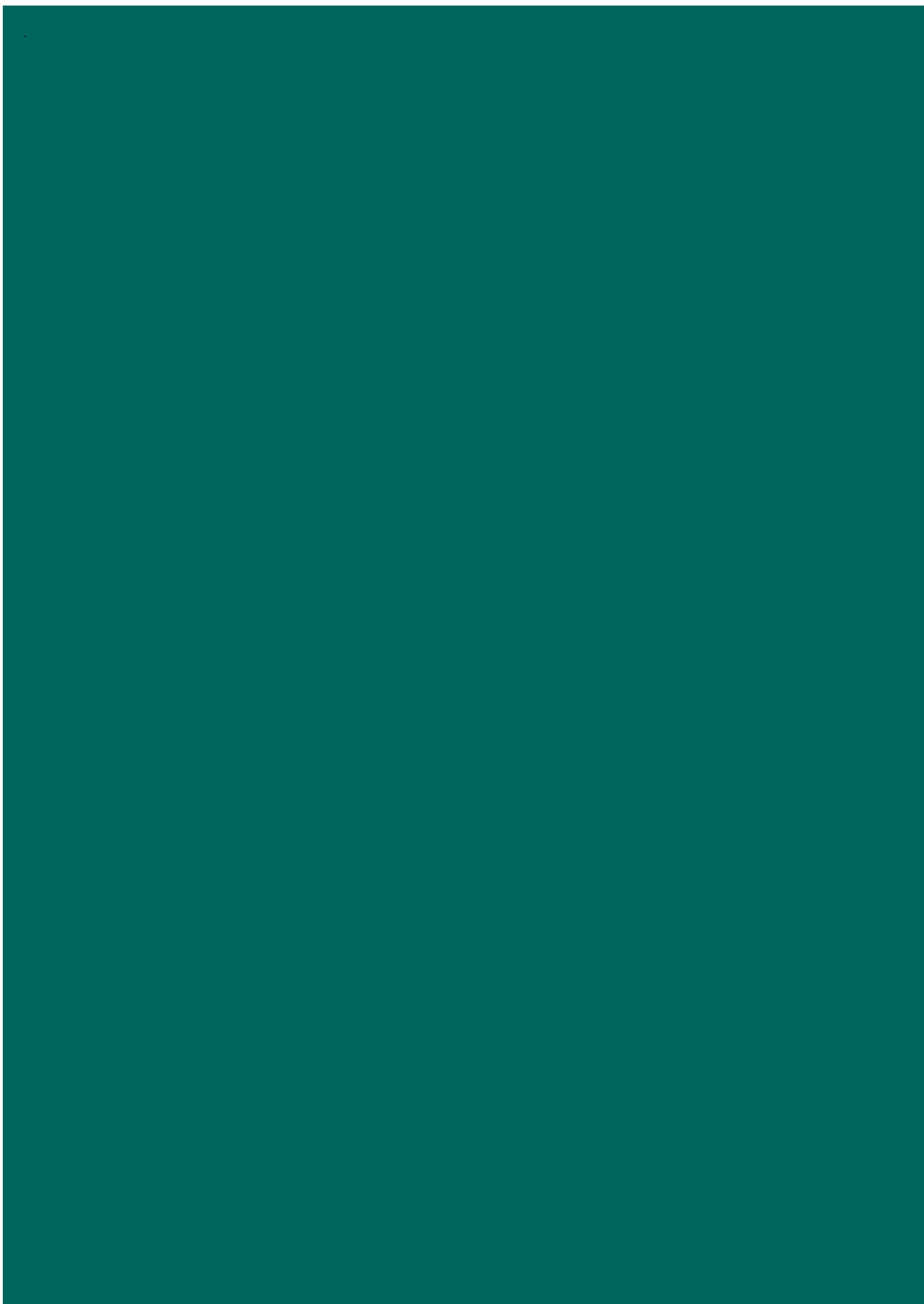
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2012

Mia. kr., årets priser

Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-27,3
Selskabsskat	-0,6
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-1,7
Afgift af udbetalte SP-midler	1,2
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2007	0,9
Udlodninger fra IØ og IFU (fundene § 06.11.21 og § 08.36.06)	0,1
Tilbageførelse fra Danmarks Erhvervsfond	0,2
Étårige puljer	-0,6
Kapitaludvidelse i SAS og aktiekøb i DONG mv.	-2,0
Omdannelse af Naviar til selvstændig offentlige virksomhed	-1,2
Overdragelse af gymnasier mv. i forbindelse med overgang til bygningsselveje	2,7
Arbejdsmarkedets feriefond	0,5
Indtægter fra individuelle garantier	0,6
2010 i alt	-27,5
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2008	4,0
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	16,7
Selskabsskat	1,2
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	6,3
Omlægning af statslige aktiver	2,0
Udlodninger fra IØ og IFU	0,6
Tilbageførelse fra Danmarks Erhvervsfond	0,1
Overtagelse af DR's pensionskasse	0,8
Midler fra Det Kommunale Momsfonds kapitalbeholdning	0,2
Étårige puljer	-0,8
Konvertering af lån til aktier i Aarhus Lokalbank	-0,1
Tab på statslige kapitalindskud i Amagerbanken, EIK Bank og Fjordbank Mors A/S	-2,1
Indtægter fra individuelle garantier	1,6
Tab på individuelle garantier ved Finansiell Stabilitets overtagelse af Amagerbanken	-2,1
Tab på individuelle garantier ved Finansiell Stabilitets overtagelse af Fjordbank Mors	-1,1
Statslån til Furesø Kommune	-2,9
2011 i alt	24,4

Tabel 1 (fortsat)**Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2012****Mia. kr., årets priser**

Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-19,6
Selskabsskat	2,2
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	0,8
Omlægning af statslige aktiver	1,0
Udlodninger fra IØ og IFU	0,3
Udgifter til EU-formandskab	-0,2
Udbetaling af efterlønsbidrag	-17,0
2012 i alt	-32,4

Bilag 2

Tabel 1
Offentlige finanser, 2010-2012

	2010			2011			2012		
	Maj	Aug.	Ændr.	Maj	Aug.	Ændr.	Maj	Aug.	Ændr.
Mia. kr., løbende priser									
Forbrug	513,5	511,7	-1,8	517,5	517,5	0,0	530,2	529,2	-1,0
Overførsler	302,1	303,1	1,0	313,8	314,1	0,3	325,2	324,5	-0,7
Investeringer	38,0	37,9	-0,1	41,3	41,3	0,0	39,0	40,0	1,0
Renteudgifter	38,6	37,0	-1,6	40,0	39,6	-0,4	38,8	36,3	-2,6
Subsidier	45,7	47,0	1,3	44,9	44,8	-0,1	46,0	45,6	-0,5
Øvrige udgifter ¹⁾	117,5	120,3	2,8	122,6	121,6	-1,1	136,5	140,2	3,7
Udgifter i alt²⁾	994,7	994,9	0,2	1.019,8	1.018,5	-1,3	1.053,8	1.054,1	0,3
Personskatter mv. ³⁾	357,1	357,2	0,1	370,2	370,5	0,3	380,7	377,2	-3,5
Arbejdsmarkedsbidrag	81,3	81,2	-0,1	81,3	81,3	0,0	83,4	83,3	-0,1
Selskabsskatter	47,8	47,7	-0,1	54,4	54,9	0,5	58,1	59,3	1,3
Pensionsafkastskat	42,2	42,2	0,0	5,1	4,9	-0,2	13,6	4,6	-9,0
Moms	172,5	173,2	0,8	179,7	179,1	-0,5	185,7	185,9	0,3
Registreringsafgift	14,2	14,2	0,0	16,0	15,8	-0,2	17,6	17,6	0,0
Øvrige indirekte skatter	106,1	105,4	-0,6	111,0	110,2	-0,7	112,9	112,0	-0,8
Øvrige skatter ⁴⁾	17,4	17,7	0,2	18,1	18,2	0,0	16,3	18,1	1,7
Renteindtægter	29,4	28,2	-1,2	30,8	29,2	-1,7	30,3	29,6	-0,7
Bruttoestindkomst	33,8	33,8	0,0	34,5	34,5	-0,1	35,3	35,5	0,2
Øvrige indtægter ⁵⁾	42,1	45,8	3,6	44,5	51,9	7,4	39,9	46,2	6,3
Indtægter i alt²⁾	943,9	946,6	2,8	945,5	950,4	4,8	973,8	969,6	-4,3

Tabel 1 (fortsat)
Offentlige finanser, 2010-2012

	2010			2011			2012		
	Maj	Aug.	Ændr.	Maj	Aug.	Ændr.	Maj	Aug.	Ændr.
Mia. kr., løbende priser									
Offentlig saldo	-50,8	-48,3	2,5	-74,3	-68,2	6,1	-80,0	-84,5	-4,5
Renter, netto	9,2	8,8	-0,4	9,2	10,4	1,2	8,5	6,6	-1,9
Offentlig primær saldo ⁵⁾	-41,6	-39,5	2,2	-65,0	-57,7	7,3	-71,5	-77,9	-6,4

- 1) Øvrige udgifter indeholder blandt andet kapitaloverførsler, overførsler til Færøerne og Grønland samt bidrag til EU's budget.
- 2) Opgørelsen af de samlede offentlige udgifter og indtægter afviger fra Danmarks Statistiks nye reviderede opgørelse. Det offentlige forbrug omfatter indtægter fra salg af varer og tjenester samt beregnede udgifter til afskrivninger, og i lyset heraf er det valgt at fastholde den hidtidige opgørelsesmetode. Danmarks Statistiks opgørelse af de offentlige udgifter omfatter ikke det offentlige varesalg, der flyttet til indtægtsopgørelsen, ligesom der ikke længere indgår beregnede afskrivninger i de offentlige udgifter og de offentlige indtægter. På den baggrund afviger opgørelsen af de samlede udgifter og indtægter definatorisk fra Danmarks Statistiks opgørelse.
- 3) Personskatter mv. indeholder: Kildeskatter, ejendomsværdiskat, vægtafgift fra husholdninger, afgift af dødsboer og gaver samt andre personlige skatter.
- 4) Øvrige skatter indeholder bidrag til sociale ordninger (A-kassebidrag og efterlønsbidrag).
- 5) Øvrige indtægter indeholder blandt andet overskud af offentlig virksomhed, diverse drifts- og kapitaloverførsler fra andre indenlandske sektorer og EU samt imputerede (beregnete) indtægter i form af bidrag til tjenestemandspensioner.
- 6) Den primære saldo angiver stillingen på de offentlige finanser før nettorentudgifter.

www.fm.dk